

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

ВЪРХОВЕН ПРЕДСТАВИТЕЛ
НА СЪЮЗА ПО ВЪПРОСИТЕ
НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ И
ПОЛИТИКАТА НА СИГУРНОСТ

Брюксел, 7.6.2016 г.
JOIN(2016) 26 final

ANNEX 1

ПРИЛОЖЕНИЕ

към

Съвместно предложение за Решение на Съвета

**за сключването на Споразумение за засилено партньорство и сътрудничество
между Европейския съюз и неговите държави членки, от една страна, и Република
Казахстан, от друга страна**

СПОРАЗУМЕНИЕ
ЗА ЗАСИЛЕНО ПАРТНЬОРСТВО И СЪТРУДНИЧЕСТВО
МЕЖДУ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ И НЕГОВИТЕ ДЪРЖАВИ ЧЛЕНКИ, ОТ ЕДНА СТРАНА,
И РЕПУБЛИКА КАЗАХСТАН, ОТ ДРУГА СТРАНА

СЪДЪРЖАНИЕ

ЗАГЛАВИЕ

ПРЕАМБЮЛ

ДЯЛ I ОБЩИ ПРИНЦИПИ И ЦЕЛИ НА НАСТОЯЩОТО СПОРАЗУМЕНИЕ

ДЯЛ II ПОЛИТИЧЕСКИ ДИАЛОГ; СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА
ВЪНШНАТА ПОЛИТИКА И ПОЛИТИКАТА НА СИГУРНОСТ

ДЯЛ III ТЪРГОВИЯ И СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ

ГЛАВА 1 ТЪРГОВИЯ СЪС СТОКИ

ГЛАВА 2 МИТНИЦИ

ГЛАВА 3 ТЕХНИЧЕСКИ ПРЕЧКИ ПРЕД ТЪРГОВИЯТА

ГЛАВА 4 САНИТАРНИ И ФИТОСАНИТАРНИ ВЪПРОСИ

ГЛАВА 5 ТЪРГОВИЯ С УСЛУГИ И УСТАНОВЯВАНЕ

РАЗДЕЛ 1 ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

РАЗДЕЛ 2 УСТАНОВЯВАНЕ И ТРАНСГРАНИЧНО
ПРЕДОСТАВЯНЕ НА УСЛУГИ

ПОДРАЗДЕЛ 1 ВСИЧКИ ИКОНОМИЧЕСКИ ДЕЙНОСТИ

ПОДРАЗДЕЛ 2 ИКОНОМИЧЕСКИ ДЕЙНОСТИ, РАЗЛИЧНИ ОТ
УСЛУГИ

РАЗДЕЛ 3 ВРЕМЕННО ПРИСЪСТВИЕ НА ФИЗИЧЕСКИ ЛИЦА СЪС
СТОПАНСКА ЦЕЛ

РАЗДЕЛ 4	ВЪТРЕШНО РЕГУЛИРАНЕ
РАЗДЕЛ 5	РАЗПОРЕДБИ ЗА ОТДЕЛНИ СЕКТОРИ
РАЗДЕЛ 6	ИЗКЛЮЧЕНИЯ
РАЗДЕЛ 7	ИНВЕСТИЦИИ
ГЛАВА 6	ДВИЖЕНИЕ НА КАПИТАЛИ И ПЛАЩАНИЯ
ГЛАВА 7	ИНТЕЛЕКТУАЛНА СОБСТВЕНОСТ
РАЗДЕЛ 1	ПРИНЦИПИ
РАЗДЕЛ 2	СТАНДАРТИ ЗА ПРАВАТА ВЪРХУ ИНТЕЛЕКТУАЛНАТА СОБСТВЕНОСТ
РАЗДЕЛ 3	ПРИЛАГАНЕ НА ПРАВАТА ВЪРХУ ИНТЕЛЕКТУАЛНАТА СОБСТВЕНОСТ
РАЗДЕЛ 4	ОТГОВОРНОСТ НА ДОСТАВЧИЦИТЕ НА УСЛУГИ, ДЕЙСТВАЩИ КАТО ПОСРЕДНИЦИ
ГЛАВА 8	ДЪРЖАВНИ ПОРЪЧКИ
ГЛАВА 9	СУРОВИНИ И ЕНЕРГИЯ
ГЛАВА 10	ТЪРГОВИЯ И УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ
ГЛАВА 11	КОНКУРЕНЦИЯ
ГЛАВА 12	ДЪРЖАВНИ ПРЕДПРИЯТИЯ, ДЪРЖАВНО КОНТРОЛИРАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ И ПРЕДПРИЯТИЯ, НА КОИТО СА ПРЕДОСТАВЕНИ СПЕЦИАЛНИ ИЛИ ИЗКЛЮЧИТЕЛНИ ПРАВА ИЛИ ПРИВИЛЕГИИ

ГЛАВА 13	ПРОЗРАЧНОСТ
ГЛАВА 14	УРЕЖДАНЕ НА СПОРОВЕ
РАЗДЕЛ 1	ЦЕЛ И ПРИЛОЖНО ПОЛЕ
РАЗДЕЛ 2	КОНСУЛТАЦИИ И МЕДИАЦИЯ
РАЗДЕЛ 3	ПРОЦЕДУРИ ЗА УРЕЖДАНЕ НА СПОРОВЕ
ПОДРАЗДЕЛ 1	АРБИТРАЖНО ПРОИЗВОДСТВО
ПОДРАЗДЕЛ 2	ИЗПЪЛНЕНИЕ
ПОДРАЗДЕЛ 3	ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ
РАЗДЕЛ 4	ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ
ДЯЛ IV	СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ИКОНОМИЧЕСКОТО И УСТОЙЧИВОТО РАЗВИТИЕ
ГЛАВА 1	ИКОНОМИЧЕСКИ ДИАЛОГ
ГЛАВА 2	СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ПУБЛИЧНИТЕ ФИНАНСИ, ВКЛЮЧИТЕЛНО ПУБЛИЧНИЯ ОДИТ И ВЪТРЕШНИЯ КОНТРОЛ
ГЛАВА 3	СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ДАНЪЧНОТО ОБЛАГАНЕ
ГЛАВА 4	СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА СТАТИСТИКАТА
ГЛАВА 5	СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ЕНЕРГЕТИКАТА

ГЛАВА 6	СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ТРАНСПОРТА
ГЛАВА 7	СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ОКОЛНАТА СРЕДА
ГЛАВА 8	СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА
ГЛАВА 9	СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ПРОМИШЛЕННОСТТА
ГЛАВА 10	СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА МАЛКИТЕ И СРЕДНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ
ГЛАВА 11	СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ДРУЖЕСТВЕННОТО ПРАВО
ГЛАВА 12	СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА БАНКОВОТО ДЕЛО, ЗАСТРАХОВАНЕТО И ДРУГИТЕ ФИНАНСОВИ УСЛУГИ
ГЛАВА 13	СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ИНФОРМАЦИОННОТО ОБЩЕСТВО
ГЛАВА 14	СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ТУРИЗМА
ГЛАВА 15	СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО И РАЗВИТИЕТО НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
ГЛАВА 16	СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ТРУДОВАТА ЗАЕТОСТ, ТРУДОВИТЕ ОТНОШЕНИЯ, СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА И РАВНИТЕ ВЪЗМОЖНОСТИ
ГЛАВА 17	СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО
ДЯЛ V	СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА СВОБОДАТА, СИГУРНОСТТА И ПРАВОСЪДИЕТО
ДЯЛ VI	ДРУГИ ПОЛИТИКИ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО
ГЛАВА 1	СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ОБРАЗОВАНИЕТО И ОБУЧЕНИЕТО

ГЛАВА 2	СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА КУЛТУРАТА
ГЛАВА 3	СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА НАУЧНИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ И ИНОВАЦИИТЕ
ГЛАВА 4	СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА МЕДИИТЕ И АУДИО- ВИЗУАЛНАТА СФЕРА
ГЛАВА 5	СЪТРУДНИЧЕСТВО С ГРАЖДАНСКОТО ОБЩЕСТВО
ГЛАВА 6	СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА СПОРТА И ФИЗИЧЕСКАТА АКТИВНОСТ
ГЛАВА 7	СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ГРАЖДАНСКАТА ЗАЩИТА
ГЛАВА 8	СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ДЕЙНОСТИТЕ, СВЪРЗАНИ С КОСМИЧЕСКОТО ПРОСТРАНСТВО
ГЛАВА 9	СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ЗАЩИТАТА НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ
ГЛАВА 10	РЕГИОНАЛНО СЪТРУДНИЧЕСТВО
ГЛАВА 11	СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ДЪРЖАВНАТА СЛУЖБА
ДЯЛ VII	ФИНАНСОВО И ТЕХНИЧЕСКО СЪТРУДНИЧЕСТВО
ДЯЛ VIII	ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА
ДЯЛ IX	ОБЩИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

ПРИЛОЖЕНИЕ I	РЕЗЕРВИ В СЪОТВЕТСТВИЕ С ЧЛЕН 46
ПРИЛОЖЕНИЕ II	ОГРАНИЧЕНИЯ, ПРИЛАГАНИ ОТ РЕПУБЛИКА КАЗАХСТАН, В СЪОТВЕТСТВИЕ С ЧЛЕН 48, ПАРАГРАФ 2
ПРИЛОЖЕНИЕ III	ОБХВАТ НА ГЛАВА 8 (ДЪРЖАВНИ ПОРЪЧКИ) ОТ ДЯЛ III (ТЪРГОВИЯ И СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ)
ПРИЛОЖЕНИЕ IV	СРЕДСТВА ЗА ПУБЛИКУВАНЕТО НА ИНФОРМАЦИЯ И ОБЯВЛЕНИЯ ЗА ПОРЪЧКИ ПО ГЛАВА 8 (ДЪРЖАВНИ ПОРЪЧКИ) ОТ ДЯЛ III (ТЪРГОВИЯ И СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ)
ПРИЛОЖЕНИЕ V	ПРОЦЕДУРЕН ПРАВИЛНИК ЗА АРБИТРАЖНОТО ПРОИЗВОДСТВО ПО ГЛАВА 14 ОТНОСНО УРЕЖДАНЕТО НА СПОРОВЕ ОТ ДЯЛ III (ТЪРГОВИЯ И СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ)
ПРИЛОЖЕНИЕ VI	КОДЕКС ЗА ПОВЕДЕНИЕ НА ЧЛЕНОВЕТЕ НА АРБИТРАЖНИТЕ СЪСТАВИ И МЕДИАТОРИТЕ ПО ГЛАВА 14 (УРЕЖДАНЕ НА СПОРОВЕ) ОТ ДЯЛ III (ТЪРГОВИЯ И СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ)
ПРИЛОЖЕНИЕ VII	МЕХАНИЗЪМ ЗА МЕДИАЦИЯ ПО ГЛАВА 14 (УРЕЖДАНЕ НА СПОРОВЕ) ОТ ДЯЛ III (ТЪРГОВИЯ И СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ)
ПРОТОКОЛ ОТНОСНО АДМИНИСТРАТИВНАТА ВЗАИМОПОМОЩ ПО МИТНИЧЕСКИ ВЪПРОСИ	

ПРЕАМБЮЛ

КРАЛСТВО БЕЛГИЯ,

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ,

ЧЕШКАТА РЕПУБЛИКА,

КРАЛСТВО ДАНИЯ,

ФЕДЕРАЛНА РЕПУБЛИКА ГЕРМАНИЯ,

РЕПУБЛИКА ЕСТОНИЯ,

ИРЛАНДИЯ,

РЕПУБЛИКА ГЪРЦИЯ,

КРАЛСТВО ИСПАНИЯ,

ФРЕНСКАТА РЕПУБЛИКА,

РЕПУБЛИКА ХЪРВАТИЯ,

ИТАЛИАНСКАТА РЕПУБЛИКА,

РЕПУБЛИКА КИПЪР,

РЕПУБЛИКА ЛАТВИЯ,

РЕПУБЛИКА ЛИТВА,

ВЕЛИКОТО ХЕРЦОГСТВО ЛЮКСЕМБУРГ,

УНГАРИЯ,

РЕПУБЛИКА МАЛТА,

КРАЛСТВО НИДЕРЛАНДИЯ,

РЕПУБЛИКА АВСТРИЯ,

РЕПУБЛИКА ПОЛША,

ПОРТУГАЛСКАТА РЕПУБЛИКА,

РУМЪНИЯ,

РЕПУБЛИКА СЛОВЕНИЯ,

СЛОВАШКАТА РЕПУБЛИКА,

РЕПУБЛИКА ФИНЛАНДИЯ,

КРАЛСТВО ШВЕЦИЯ,

ОБЕДИНЕНОТО КРАЛСТВО ВЕЛИКОБРИТАНИЯ И СЕВЕРНА ИРЛАНДИЯ,

договарящи страни по Договора за Европейския съюз и Договора за функционирането на Европейския съюз, наричани по-нататък „държавите-членки“, и

ЕВРОПЕЙСКИЯТ СЪЮЗ

от една страна, и

РЕПУБЛИКА КАЗАХСТАН,

от друга страна

по-нататък наричани заедно „страните“,

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД здравите връзки между страните и техните общи ценности, а така също и желанието да засилят и разширят в още по-голяма степен връзките, установени в миналото чрез прилагането на Споразумението за партньорство и сътрудничество между Европейските общности и техните държави членки, от една страна, и Република Казахстан, от друга страна, подписано в Брюксел на 23 януари 1995 г., и Стратегията Европейски съюз—Централна Азия за ново партньорство, приета от Европейския съвет през юни 2007 г., както и държавната програма на Република Казахстан „Пътят към Европа“, приета през 2008 г.;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД ангажимента на страните за пълно прилагане на принципите и разпоредбите на Устава на Организацията на обединените нации (наричан по-нататък „Уставът на ООН“), Всеобщата декларация за правата на човека, Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ), по-специално Заключителния акт от Хелзинки, и други общопризнати норми на международното право;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД твърдия ангажимент на страните да засилят насърчаването, защитата и прилагането на основните свободи и правата на човека, както и зачитането на демократичните принципи, правовата държава и доброто управление;

КАТО ПРИЗНАВАТ категоричното придържане на страните в тяхното сътрудничество в областта на правата на човека и демокрацията към следните принципи: насърчаване на постигането на общи цели, открит и конструктивен политически диалог, прозрачност и зачитане на международните стандарти в областта на правата на човека;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД ангажимента на страните да се съобразяват с принципите на свободната пазарна икономика;

КАТО ПРИЗНАВАТ нарастващото значение на търговските и инвестиционните отношения между Европейския съюз и Република Казахстан;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че споразумението допълнително ще засили тесните икономически връзки между страните и ще създаде нов климат и по-добри условия за по-нататъшното развитие на търговията и инвестициите помежду им, включително в областта на енергетиката;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД целта за засилване на търговията и инвестициите във всички сектори, на по-широка правна основа, по-специално настоящото споразумение и Споразумението за създаване на Световната търговска организация (наричано по-нататък "Споразумението за СТО");

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД ангажимента на страните да насърчават международния мир и сигурност и мирното уреждане на спорове, по-специално чрез ефективно сътрудничество за постигането на тази цел в рамките на ООН и ОССЕ;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД желанието на страните да продължат да развиват редовен политически диалог по двустранни и международни въпроси от взаимен интерес;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД ангажимента на страните към международните задължения за борба с разпространението на оръжия за масово унищожение и средства за доставянето им, както и за сътрудничество в областта на неразпространението и ядрената безопасност и сигурност;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД ангажимента на страните за борба с незаконната търговия и натрупването на малки оръжия и леки въоръжения и като отчитат приемането на Договора за търговията с оръжие (ДТО) от Общото събрание на ООН;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД важността на участието на Република Казахстан в прилагането на Стратегията Европейски съюз—Централна Азия за ново партньорство;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД ангажимента на страните за борба с организираната престъпност и трафика с хора, а така също и за задълбочаване на сътрудничеството в борбата с тероризма;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД ангажимента на страните за задълбочаване на техния диалог и сътрудничество по въпросите, свързани с миграцията, чрез цялостен подход, целящ сътрудничество по въпросите на законната миграция и справянето с незаконната миграция и трафика на хора, и като признават важността на клаузата за обратно приемане в настоящото споразумение;

КАТО ЖЕЛАЯТ да гарантират балансирани условия за двустранните търговски отношения между Европейския съюз и Република Казахстан;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД ангажимента на страните за спазване на правата и задълженията, произтичащи от членството в Световната търговска организация (СТО), както и за прозрачното и недискриминационно прилагане на тези права и задължения;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД ангажимента на страните за зачитане на принципа на устойчиво развитие, включително чрез насърчаване на прилагането на многостранни международни споразумения и регионално сътрудничество;

КАТО ЖЕЛАЯТ да задълбочат взаимноизгодното сътрудничество във всички области от взаимен интерес и да подобрят рамката за него, когато това е целесъобразно;

КАТО ПРИЗНАВАТ необходимостта от по-тесно сътрудничество в областта на енергетиката, от сигурност на енергийните доставки и от улесняване на развитието на съответната инфраструктура, основани на Меморандума за разбирателство относно сътрудничеството в областта на енергетиката между Европейския съюз и Република Казахстан, съставен на 4 декември 2006 г. в Брюксел и в контекста на Договора за Енергийната харта;

КАТО ПРИЗНАВАТ, че всяко сътрудничество в областта на мирното използване на ядрената енергия се урежда от Споразумението за сътрудничество между Европейската общност за атомна енергия и Република Казахстан в областта на ядрената безопасност, подписано в Брюксел на 19 юли 1999 г., и не попада в обхвата на настоящото споразумение;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД ангажимента на страните за повишаване на безопасността на общественото здравеопазване и защитата на здравето на човека като предварително условие за устойчиво развитие и икономически растеж;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД ангажимента на страните към по-тесни междуличностни контакти, включително чрез сътрудничество и обмен в сферата на науката и технологиите, развитие на иновациите, образованието и културата;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че страните трябва да насърчават взаимното разбирателство и сближаването на своето законодателство и нормативна уредба с цел по-нататъшно укрепване на взаимноизгодните връзки и устойчивото развитие;

КАТО ОТБЕЛЯЗВАТ, че ако страните решат, в рамките на настоящото споразумение, да сключат специални споразумения в областта на свободата, сигурността и правосъдието, които трябва да бъдат сключени от Европейския съюз съгласно дял V, трета част от Договора за функционирането на Европейския съюз, разпоредбите на такива бъдещи споразумения няма да обвързват Обединеното кралство и/или Ирландия, освен ако Европейският съюз, едновременно с Обединеното кралство и/или Ирландия по отношение на съответните им предходни двустранни отношения, не уведоми Република Казахстан, че тези бъдещи споразумения обвързват Обединеното кралство и/или Ирландия като част от Европейския съюз в съответствие с Протокол № 21 относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за функционирането на Европейския съюз. Също така, всички последващи вътрешни за ЕС мерки, които трябва да бъдат приети за прилагане на настоящото споразумение съгласно посочения по-горе дял V, няма да обвързват Обединеното кралство и/или Ирландия, освен ако те не са уведомили за желанието си да участват в такива мерки или да ги приемат в съответствие с Протокол № 21. Като отбелязват също, че подобни бъдещи споразумения или подобни последващи вътрешни за ЕС мерки попадат в приложното поле на Протокол № 22 относно позицията на Дания, приложен към посочените договори,

СЕ СПОРАЗУМЯХА ЗА СЛЕДНОТО:

ДЯЛ I

ОБЩИ ПРИНЦИПИ И ЦЕЛИ НА НАСТОЯЩОТО СПОРАЗУМЕНИЕ

ЧЛЕН 1

Общи принципи

Зачитането на демократичните принципи и правата на човека, както са определени във Всеобщата декларация за правата на човека, в Заключителния акт от Хелзинки и Парижката харта за нова Европа на ОССЕ и в другите съответни международни инструменти относно правата на човека, и на принципите на правовата държава са в основата на вътрешните и международните политики на двете страни и съставляват съществен елемент от настоящото споразумение.

Страните заявяват отново своя ангажимент да се придържат към принципите на свободната пазарна икономика, устойчивото развитие и икономическия растеж.

Прилагането на настоящото споразумение се основава на принципите на диалог, взаимно доверие и уважение, равноправно партньорство и взаимна полза, както и на пълното зачитане на принципите и ценностите, залегнали в Устава на ООН.

ЧЛЕН 2

Цели на настоящото споразумение

1. Настоящото споразумение установява засилено партньорство и сътрудничество между страните в границите на съответната им компетентност, основано на общ интерес и задълбочаване на отношенията им във всички области, в които то се прилага.
2. Това сътрудничество е процес между страните, който допринася за международния и регионалния мир и стабилност, а така също и за икономическото развитие, и е организирано според принципи, придържането към които страните потвърждават и чрез своите международни ангажменти, по-специално в рамките на ООН и ОССЕ.

ЧЛЕН 3

Сътрудничество в регионални и международни организации

Страните се споразумяват да си сътрудничат и да обменят мнения в рамките на регионални и международни форуми и организации.

ДЯЛ II

ПОЛИТИЧЕСКИ ДИАЛОГ; СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ВЪНШНАТА ПОЛИТИКА И ПОЛИТИКАТА НА СИГУРНОСТ

ЧЛЕН 4

Политически диалог

Страните развиват допълнително и засилват ефективния политически диалог във всички области от взаимен интерес, за да насърчават международния мир, стабилност и сигурност, в това число и на евразийския континент, въз основа на международното право, ефективното сътрудничество в рамките на многостранни институции и споделените ценности.

Страните си сътрудничат с оглед засилването на ролята на ООН и ОССЕ и повишаване на ефикасността на съответните международни и регионални организации.

Страните задълбочават сътрудничеството и диалога по въпроси в областта на международната сигурност и управлението на кризи, за да реагират на настоящите глобални и регионални предизвикателства и основни заплахи.

Страните се ангажират да засилят сътрудничеството си по всички теми от общ интерес, и по-специално относно спазването на международното право, зачитането в по-голяма степен на демократичните принципи, правовата държава, правата на човека и доброто управление. Страните се договарят да работят за подобряването на условията за по-нататъшното регионално сътрудничество, по-специално по отношение на Централна Азия и не само.

ЧЛЕН 5

Демокрация и правова държава

Страните се споразумяват да си сътрудничат за насърчаването и ефективната защита на правата на човека и правовата държава, включително посредством съответните международни инструменти в областта на правата на човека.

Това сътрудничество ще се осъществява чрез взаимно договорени от страните дейности, включително чрез по-голямото зачитане на принципите на правовата държава, засилването на съществуващия диалог в областта на правата на човека, доразвиването на демократичните институции, подобряването на осведомеността относно правата на човека и засилването на сътрудничеството с органите по правата на човека на ООН и ОССЕ.

ЧЛЕН 6

Външна политика и политика на сигурност

Страните задълбочават своя диалог и сътрудничество в областта на външната политика и политиката на сигурност и разглеждат по-специално въпроси, свързани с предотвратяването на конфликти и управлението на кризи, регионалната стабилност, неразпространението на оръжия, разоръжаването и контрола над въоръженията, ядрената сигурност и контрола върху износа на оръжия и изделия с двойна употреба.

Сътрудничеството се основава на общи ценности и взаимни интереси и цели по-голяма ефективност и сближаване на политиките и използване на двустранните, международните и регионалните форуми.

Страните потвърждават своя ангажимент по отношение на принципите на зачитане на териториалната цялост, ненарушимостта на границите, суверенитета и независимостта, залегнали в Устава на ООН и в Заключителния акт на ОССЕ от Хелзинки, както и по отношение на насърчаването на зачитането на тези принципи в рамките на своите двустранни и многостранни отношения.

ЧЛЕН 7

Сигурност в областта на космическото пространство

Страните насърчават повишаването на безопасността, сигурността и устойчивостта на всички дейности, свързани с космическото пространство, и се споразумяват да работят заедно на двустранно, регионално и международно равнище с цел запазване на използването на космическото пространство за мирни цели. И двете страни отбелязват значението на предотвратяването на надпреварата във въоръжаването в космическото пространство.

ЧЛЕН 8

Тежки престъпления с международно измерение

Страните потвърждават отново, че най-тежките престъпления, пораждащи безпокойство сред международната общност като цяло, не трябва да остават ненаказани и че трябва да се гарантира тяхното наказателно преследване, като се предприемат мерки на национално или международно равнище, включително чрез Международния наказателен съд.

Като вземат предвид необходимостта от запазване на интегритета на Римския статут, страните се споразумяват да водят диалог и да се стремят да предприемат стъпки за всеобщото признаване на Римския статут в съответствие със своето право, включително предоставянето на помощ за изграждане на капацитет.

ЧЛЕН 9

Предотвратяване на конфликти и управление на кризи

Страните засилват сътрудничеството си в областта на предотвратяването на конфликти, уреждането на регионални конфликти и управлението на кризи с цел създаване на мирна и стабилна среда.

ЧЛЕН 10

Регионална стабилност

Страните задълбочават съвместните си усилия за насърчаване на стабилността и сигурността в Централна Азия и за подобряване на условията за по-нататъшно регионално сътрудничество въз основа на принципите, установени в Устава на ООН, Заключителния акт на ОССЕ от Хелзинки и други приложими многостранни документи, към които са се присъединили и двете страни.

ЧЛЕН 11

Борба с разпространението на оръжия за масово унищожение

Страните считат, че разпространението на оръжия за масово унищожение (ОМУ) и средствата за доставянето им, както за държавни, така и за недържавни образувания, представлява една от най-сериозните заплахи за международната стабилност и сигурност.

Страните си сътрудничат и допринасят за борбата с разпространението на ОМУ и на средствата за доставянето им чрез пълното спазване и прилагането на съответните си задължения по международните договори и на други съответни международни задължения в областта на разоръжаването и неразпространението на оръжия. Страните се споразумяват, че настоящата разпоредба съставлява съществен елемент на настоящото споразумение.

Сътрудничеството в тази област се осъществява и посредством:

- а) доразвиването на системите за контрол на износа по отношение на военни изделия и технологии, както и изделия и технологии с двойна употреба;
- б) установяването на редовен политически диалог по въпросите, обхванати от настоящия член.

ЧЛЕН 12

Малки оръжия и леки въоръжения

Страните си сътрудничат и осигуряват координирането, взаимното допълване и полезното взаимодействие на усилията си за борба с незаконната търговия с малки оръжия и леки въоръжения, включително боеприпасите за тях, на всички съответни нива и се споразумяват да продължат редовен политически диалог, включително в контекста на многостранната рамка.

Това сътрудничество се осъществява от страните при безусловно спазване на действащите международни споразумения и резолюции на Съвета за сигурност на ООН, както и на техните ангажменти в рамките на други международни инструменти, приложими в тази област, към които са се присъединили страните. Във връзка с това и двете са страни са убедени във важността на Договора за търговията с оръжие (ДТО).

ЧЛЕН 13

Борба с тероризма

Страните се споразумяват да работят заедно на двустранно, регионално и международно равнище за предотвратяването на тероризма и за борбата с него в пълно съответствие с принципите на правовата държава, международното право, международните стандарти за правата на човека, хуманитарното право и приложимите решения на ООН, включително глобалната стратегия на ООН за борба с тероризма.

Сътрудничеството между страните е насочено към:

- а) изпълнението, както е необходимо, на резолюциите на ООН, на глобалната стратегия на ООН за борба с тероризма и на ангажиментите им по други международни конвенции и инструменти за борба с тероризма;
- б) обмена, в съответствие с международното право и вътрешното законодателство, на информация за планирани и извършени терористични актове, за формите и методите на извършването им и за терористични групи, които планират, извършват или са извършили престъпление на територията на другата страна;

- в) обмена на опит в предотвратяването на всички форми на тероризъм, включително публичното подстрекаване по интернет към извършването на терористично престъпление, както и на опит със средства и методи за борба с тероризма, опит в технически области и обучение, предоставено или финансирано от институциите, органите и агенциите на Европейския съюз;
- г) засилването на общите усилия за борба с финансирането на тероризма и обмен на мнения относно процесите на радикализиране и набиране на терористи; както и
- д) обмена на най-добри практики в областта на защитата на правата на човека в контекста на борбата с тероризма.

ДЯЛ III

ТЪРГОВИЯ И СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ

ГЛАВА 1

ТЪРГОВИЯ СЪС СТОКИ

ЧЛЕН 14

Третиране „най-облагодетелствана нация“

1. Всяка от страните предоставя на стоките на другата страна третиране „най-облагодетелствана нация“ в съответствие с член I от Общото споразумение за митата и търговията от 1994 г. (наричано по-нататък „ГАТТ 1994 г.“), включително тълкувателните бележки към него, които са включени в настоящото споразумение и съставляват част от него *mutatis mutandis*.
2. Параграф 1 не се прилага по отношение на преференциалното третиране, предоставено от една от страните на стоките на друга държава в съответствие с ГАТТ 1994 г.

ЧЛЕН 15

Национално третиране

Всяка от страните предоставя на стоките на другата страна национално третиране в съответствие с член III от ГАТТ 1994 г., включително тълкувателните бележки към него, които са включени в настоящото споразумение и съставляват част от него *mutatis mutandis*.

ЧЛЕН 16

Мита при внос и при износ

Всяка от страните прилага мита при внос и при износ в съответствие с тарифните си задължения в рамките на СТО.

ЧЛЕН 17

Ограничения при вноса и износа

Никоя от страните не може да приема или поддържа каквато и да било забрана или ограничение, различни от мита, данъци или други такси, независимо дали се прилагат под формата на квоти, лицензи за внос или износ или други мерки, върху вноса на стоки на другата страна или върху износа или продажбата за износ на стоки, предназначени за територията на другата страна, в съответствие с член XI от ГАТТ 1994 г. и тълкувателните бележки към него, които са включени в настоящото споразумение и съставляват част от него *mutatis mutandis*.

ЧЛЕН 18

Временен внос на стоки

Всяка от страните предоставя на другата страна освобождаване от такси и мита за внос за стоки, внесени временно, в случаите и съгласно процедурите, определени от всяка международна конвенция за временния внос на стоки, която е задължителна за нея. Това освобождаване се прилага съгласно законодателството на страната, предоставяща освобождаването.

ЧЛЕН 19

Транзит

Страните се споразумяват, че принципът на свободен транзит на стоки е съществено условие за постигането на целите на настоящото споразумение. Във връзка с това всяка от страните гарантира свободния транзит през своята територия на стоки, изпратени от или предназначени за митническата територия на другата страна в съответствие с член V от ГАТТ 1994 г., включително тълкувателните бележки към него, които са включени в настоящото споразумение и съставляват част от него *mutatis mutandis*.

ЧЛЕН 20

Защитни мерки

Никоя от разпоредбите на настоящото споразумение не засяга, нито накърнява правата и задълженията на всяка от страните съгласно член XIX от ГАТТ 1994 г. и Споразумението на СТО за защитните мерки.

ЧЛЕН 21

Специална защитна мярка за селското стопанство

Никоя от разпоредбите на настоящото споразумение не засяга, нито накърнява правата и задълженията на всяка от страните съгласно член 5 (Специални защитни клаузи) от Споразумението на СТО за селското стопанство.

ЧЛЕН 22

Антидъмпингови и изравнителни мерки

1. Никоя от разпоредбите на настоящото споразумение не засяга, нито накърнява правата и задълженията на всяка от страните съгласно член VI от ГАТТ 1994 г., Споразумението на СТО за прилагането на член VI от ГАТТ 1994 г. и Споразумението на СТО за субсидиите и изравнителните мерки (наричано по-нататък „Споразумение за СИМ“).
2. Преди да бъде взето окончателно решение, страните оповестяват всички съществени факти, които се разглеждат и които представляват основата за вземането на решение за прилагане на мерки, без да се засягат разпоредбите на член 6, алинея 5 от Споразумението на СТО за прилагането на член VI от ГАТТ 1994 г. и член 12, алинея 4 от Споразумението за СИМ. Оповестяването на информация трябва да даде на заинтересованите страни достатъчно време за представянето на техните коментари.

3. При условие че това не забавя излишно провеждането на разследването, на всяка от заинтересованите страни се предоставя възможността да бъде изслушана, за да изрази своето становище при антидъмпингови разследвания или разследвания за изравнителни мерки.

4. Разпоредбите на настоящото споразумение относно механизма за уреждане на спорове не се прилагат по отношение на разпоредбите на настоящия член.

ЧЛЕН 23

Ценообразуване

Всяка от страните гарантира, че предприятията или субектите, на които предоставя специални или изключителни права или които контролира и които продават стоки на местния пазар и също така изнасят същия продукт, водят отделно счетоводство, така че да се установява ясно следното:

- а) разходите и приходите, свързани с дейностите на местния и на международния пазар; и
- б) подробни сведения за методите на определяне или разпределяне на разходите и приходите от дейностите на местния и на международния пазар.

Това отделно счетоводство се основава на счетоводните принципи за причинно-следствена връзка, обективност, прозрачност и последователност в съответствие с международно признатите счетоводни стандарти, както и на преминали одит данни.

ЧЛЕН 24

Изключения

1. Страните потвърждават, че техните права и задължения по член XX от ГАТТ 1994 г. и тълкувателните бележки към него, се прилагат *mutatis mutandis* по отношение на търговията със стоки, обхванати от настоящото споразумение. За тази цел член XX от ГАТТ 1994 г. и тълкувателните бележки към него са включени в настоящото споразумение и съставляват част от него *mutatis mutandis*.

2. Страните осъзнават, че преди предприемането на някоя от мерките, предвидени в член XX(и) и (й) от ГАТТ 1994 г., страната, която възнамерява да предприеме мерките, предоставя на другата страна цялата съответна информация с цел търсенето на приемливо за страните решение. Страните могат да договорят всякакви средства, необходими за преустановяване на затрудненията. Ако в срок от 30 дни от предоставянето на такава информация не бъде постигнато споразумение, страната може да приложи мерките по настоящия член по отношение на съответната стока. При наличието на изключителни и критични обстоятелства, изискващи предприемането на незабавни действия, които правят невъзможно предварителното предоставяне на информация или разглеждане, страната, която възнамерява да предприеме мерките, може да приложи незабавно предохранителните мерки, необходими за справяне с положението, като незабавно информира другата страна за това.

3. Република Казахстан може да запази в сила някои мерки, които не са в съответствие с членове 14, 15 и 17 от настоящото споразумение и които са набелязани в Протокола за присъединяване на Република Казахстан към СТО, до изтичането на преходните периоди, предвидени за тези мерки в посочения протокол.

ГЛАВА 2

МИТНИЦИ

ЧЛЕН 25

Митническо сътрудничество

1. Страните засилват сътрудничеството си в областта на митниците, за да се осигури прозрачна търговска среда, да се улесни търговията, да се подобри сигурността на веригата за доставки, да се повиши безопасността на потребителите, да се спрат потоците от стоки, нарушаващи правата върху интелектуалната собственост, и да се води борба с контрабандата и измамите.
2. За постигането на тези цели и в рамките на наличните ресурси страните си сътрудничат, наред с друго, за:
 - а) подобряване на митническото законодателство, хармонизиране и опростяване на митническите процедури в съответствие с международните конвенции и стандарти, приложими в областта на митниците и улесняването на търговията, включително разработените от Европейския съюз (в това число Практическите насоки за митниците — „Customs Blueprints“), Световната търговска организация и Световната митническа организация (по-специално ревизираната Конвенция от Киото);

- б) създаване на съвременни митнически системи, включително модерни технологии за митническо оформяне, изготвяне на разпоредби за одобрените икономически оператори, въвеждане на автоматизиран анализ и проверки, които се основават на оценка на риска, опростяване на процедурите за разрешаване на вдигането на стоки, последващ контрол, прозрачно митническо остойностяване и разпоредби за партньорствата между митниците и дружествата;
- в) насърчаване на най-високите стандарти за интегритет в областта на митниците, по-специално по отношение на граничния митнически контрол, посредством прилагането на мерки, които отразяват принципите, изложени в Декларацията от Аруша на Световната митническа организация;
- г) обмен на най-добри практики и предоставяне на обучение и техническа помощ за планирането и изграждането на капацитет и за гарантирането на най-високи стандарти на интегритет;
- д) за обмен, когато е целесъобразно, на съответната информация и данни, като се зачитат правилата на страните за поверителност на чувствителните данни и за защита на личните данни;
- е) участие в координирани действия между митническите органи на страните;
- ж) за установяване, когато е приложимо и целесъобразно, на взаимно признаване на програмите за одобрени икономически оператори и на митническите проверки, включително еквивалентни мерки за улесняване на търговията;

3) осъществяване, където е уместно и подходящо, на възможностите за свързване на съответните митнически транзитни системи.

3. Съветът за сътрудничество създава подкомитет за митническо сътрудничество.

4. По въпросите, обхванати от настоящата глава, се провежда редовен диалог. Комитетът за сътрудничество може да установи правила за провеждането на този диалог.

ЧЛЕН 26

Административна взаимопомощ

Без да се засягат другите форми на сътрудничество, предвидени в настоящото споразумение, и по-специално в член 25, страните си оказват административна взаимопомощ по митнически въпроси в съответствие с протокола към настоящото споразумение относно административната взаимопомощ по митнически въпроси.

ЧЛЕН 27

Митническо остойностяване

Споразумението за прилагане на член VII от ГАТТ 1994 г. урежда митническото остойностяване на стоките, които са предмет на търговия между страните. Следователно неговите разпоредби са включени в настоящото споразумение и съставляват част от него *mutatis mutandis*.

ГЛАВА 3

ТЕХНИЧЕСКИ ПРЕЧКИ ПРЕД ТЪРГОВИЯТА

ЧЛЕН 28

Споразумение на СТО относно техническите пречки пред търговията

Страните потвърждават, че в отношенията си ще зачитат правата и задълженията съгласно Споразумението на СТО относно техническите пречки пред търговията, което е включено в настоящото споразумение и съставлява част от него *mutatis mutandis*.

ЧЛЕН 29

Технически правила, стандартизация, метрология,
акредитация, надзор на пазара и оценяване на съответствието

1. Страните се споразумяват да:
 - а) намалят съществуващите между тях различия в областта на техническите правила, стандартизацията, законовата метрология, акредитацията, надзора на пазара и оценяването на съответствието, включително чрез насърчаване на използването на приетите международни инструменти в тези области;
 - б) насърчават използването на акредитацията в съответствие с международните правила в подкрепа на органите за оценяване на съответствието и техните дейности; както и
 - в) насърчават участието и, когато е възможно, членството на Република Казахстан и съответните ѝ органи в европейските организации, чиято дейност е свързана със стандартизация, метрология, оценяване на съответствието и свързани с това функции.
2. Страните се стремят да поставят началото и да поддържат процес, посредством който постепенно ще бъде постигнато съответствие между техните технически правила, стандарти и процедури за оценяване на съответствието.

3. За областите, в които е постигнато съответствие, страните може да се насочат към договарянето на споразумения за оценяване на съответствието и приемането на промишлени продукти.

ЧЛЕН 30

Прозрачност

1. Без да се засягат разпоредбите на глава 13 (Прозрачност) от настоящия дял, всяка от страните гарантира, че нейните процедури за разработване на технически правила и процедури за оценяване на съответствието дават възможност за публични консултации на заинтересованите страни на подходящ ранен етап, когато мненията, изразени при публичните консултации, все още могат да бъдат включени и взети предвид, освен когато това не е възможно поради извънредна ситуация или свързана с нея заплаха за безопасността, здравето, защитата на околната среда или националната сигурност.

2. В съответствие с член 2, алинея 9 от Споразумението за техническите пречки пред търговията всяка от страните предвижда период за предоставяне на мнения на подходящ ранен етап, след като уведоми за предлагани технически правила или процедури за оценяване на съответствието. Когато процес на консултация относно предлагани проекти на технически правила или процедури за оценяване на съответствието е отворен за обществеността, всяка от страните позволява на другата страна или на физически или юридически лица на територията на другата страна, да участват в процеса при условия, които са не по-малко благоприятни от условията, предоставяни на физическите или юридическите лица на нейната територия.

3. Всяка от страните гарантира, че приетите от нея технически правила и процедури за оценяване на съответствието са публично достъпни.

ГЛАВА 4

САНИТАРНИ И ФИТОСАНИТАРНИ ВЪПРОСИ

ЧЛЕН 31

Цел

Целта на настоящата глава е да определи принципите, приложими към санитарните и фитосанитарните мерки (СФС мерки) и към хуманното отношение към животните в рамките на търговията между страните. Тези принципи се прилагат от страните по начин, който допълнително улеснява търговията, като същевременно се опазват животът и здравето на хората, животните и растенията.

ЧЛЕН 32

Принципи

1. Страните гарантират, че СФС мерки се разработват и прилагат в съответствие с принципите на пропорционалност, прозрачност, недискриминация и научна обоснованост.

2. Всяка от страните гарантира, че СФС мерки не дискриминират произволно или необосновано между нейната територия и територията на другата страна, доколкото преобладават еднакви или сходни условия. СФС мерки не се прилагат по начин, който може да представлява прикрито ограничение на търговията.

3. Страните гарантират, че санитарните и фитосанитарните мерки, процедури и проверки се осъществяват, а на исканията за информация се отговаря от съответните органи на всяка страна, без ненужно забавяне и по начин, който е не по-малко благоприятен за вносните продукти в сравнение с местните продукти.

ЧЛЕН 33

Изисквания по отношение на вноса

1. Изискванията на страната вносител по отношение на вноса са приложими към цялата територия на страната износител, при спазване на член 35 от настоящата глава. Изискванията по отношение на вноса, установени в сертификати, се основават на принципите на Комисията по *Codex Alimentarius* (наричан по-нататък "Кодексът"), Световната организация по здравеопазване на животните (OIE) и Международната конвенция по растителна защита, освен ако изискванията по отношение на вноса не са подкрепени от научно обоснована оценка на риска, извършена в съответствие с приложимите международни правила, както е предвидено в Споразумението на СТО за санитарните и фитосанитарните мерки (наричано по-нататък "Споразумението за СФС").
2. Изискванията, определени в разрешенията за внос, не съдържат по-строги санитарни и ветеринарни условия в сравнение с условията, определени в сертификатите съгласно параграф 1 от настоящия член.

ЧЛЕН 34

Еквивалентност

По искане на страната износител и при условие че се извърши задоволителна оценка от страната вносител, страните признават еквивалентност, като следват съответните международни процедури, по отношение на отделна мярка и/или групи от мерки и/или системи с общо приложение или приложими към сектор или към част от сектор.

ЧЛЕН 35

Мерки, свързани със здравето на животните и растенията

1. Страните възприемат понятието „райони, свободни от вредители или болести“ и „райони с ниска степен на разпространение на вредители или болести“ в съответствие със Споразумението за СФС и приложимите стандарти, насоки или препоръки на Кодекса, ОІЕ и Международната конвенция по растителна защита.
2. При определянето на райони, свободни от вредители или болести, и на райони с ниска степен на разпространение на вредители или болести страните взимат под внимание фактори като географско местоположение, екосистеми, епидемиологично наблюдение и ефективност на санитарния или фитосанитарния контрол в тези райони.

ЧЛЕН 36

Улесняване на търговията

1. Страните разработват и прилагат инструменти за улесняване на търговията въз основа на признаването от страната вносител на системите за инспекции и сертифициране на страната износител.
2. Тези инструменти за улесняване на търговията имат за цел да се избегне инспектирането от страната вносител на всяка пратка или всяка стопанска структура износител на територията на страната износител в съответствие с действащото законодателство. Те могат да включват одобряването на дадена стопанска структура износител и съставянето на списъци на стопанските структури износители на територията на страната износител, които се основават на гаранции, предоставени от страната износител.

ЧЛЕН 37

Инспекции и одити

Инспекциите и одитите, извършвани от страната вносител на територията на страната износител с цел оценка на системите за инспекции и сертифициране на страната износител, се осъществяват в съответствие със съответните международни стандарти, насоки и препоръки. Разходите за инспекциите и одитите се поемат от страната, която извършва одитите и инспекциите.

ЧЛЕН 38

Обмен на информация и сътрудничество

1. Страните обсъждат и обменят информация относно съществуващите СФС мерки и мерки, свързани с хуманното отношение към животните, както и относно разработването и прилагането им. При тези обсъждания и обмен на информация се вземат предвид, според случая, споразумението за СФС мерки и стандартите, насоките или препоръките на Кодекса, OIE и Международната конвенция по растителна защита.
2. Страните се споразумяват да си сътрудничат в областта на здравето на животните и растенията посредством обмен на информация, експертни знания и опит с цел да се изгради капацитет в тази област. Сътрудничеството е конкретно насочено към нуждите на всяка страна и се осъществява с цел на всяка от страните да се оказва помощ за спазването на правната рамка на другата страна.
3. По искане на някоя от тях страните своевременно установяват диалог за разглеждане на санитарни и фитосанитарни въпроси и други спешни въпроси, обхванати от настоящата глава. Комитетът за сътрудничество може да приеме правила за провеждането на тези диалози.
4. Страните определят и редовно актуализират звената за контакт по въпроси, обхванати от настоящата глава.

ГЛАВА 5

ТЪРГОВИЯ С УСЛУГИ И УСТАНОВЯВАНЕ

РАЗДЕЛ 1

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 39

Цел, приложно поле и обхват

1. Страните, като потвърждават отново съответните си задължения по Споразумението за СТО, създават с настоящото споразумение необходимите механизми с цел подобряване на взаимно предоставените условия за търговия с услуги и установяване.
2. Никоя от разпоредбите на настоящата глава не се тълкува по начин, който да налага каквито и да е задължения по отношение на държавните поръчки, предмет на разпоредбите на глава 8 (Държавни поръчки)от настоящия дял.
3. Разпоредбите на настоящата глава не се прилагат за субсидии, отпуснати от страните.

4. В съответствие с разпоредбите на настоящото споразумение всяка от страните си запазва правото да урежда и да въвежда нови правила за постигане на законни цели на политиката.
5. Настоящата глава не се прилага към мерки, засягащи физическите лица, търсещи достъп до пазара на труда на Европейския съюз или на Република Казахстан, нито към мерки, засягащи гражданство, пребиваване или трудова заетост с безсрочен характер.
6. Никоя от разпоредбите на настоящата глава не възпрепятства страните в прилагането на мерки за регулиране на влизането или временния престой на физически лица на тяхна територия, в това число мерки, необходими за опазване на целостта на техните граници и за гарантиране на нормалното придвижване през тях на физически лица, при условие че подобни мерки не се прилагат по такъв начин, че да премахват или накърняват ползите за която и да е от страните, произтичащи от разпоредбите на настоящата глава¹.
7. Настоящата глава не се прилага по отношение на мерките, приети или запазени в сила от страните и засягащи търговията с услуги и установяването в аудио-визуалния сектор.

¹ Самият факт, че се изисква виза за физически лица от някои държави, но не и за физически лица от други държави, не се разглежда като премахване или накърняване на ползите по настоящото споразумение.

ЧЛЕН 40

Определения

За целите на настоящата глава:

- а) „мярка“ означава всяка мярка, приета от която и да е от страните, независимо дали под формата на закон, подзаконов акт, правило, процедура, решение, административно действие или под каквато и да било друга форма;
- б) „мерки, приети или запазени в сила от която и да е от страните“ означава мерки, приети от:
 - i) органи на централна, регионална или местна власт или управление на която и да е от страните; и
 - ii) неправителствени органи на която и да е от страните, изпълняващи правомощия, възложени им от централна, регионална или местна власт или управление или власти на която и да е от страните;
- в) „физическо лице от Европейския съюз“ или „физическо лице от Република Казахстан“ означава гражданин на една от държавите — членки на Европейския съюз, или на Република Казахстан съгласно съответното им законодателство;

- г) „юридическо лице“ означава всеки правен субект, надлежно учреден или организиран по друг начин съгласно приложимото право, с цел печалба или с друга цел, частна или държавна собственост, включително всяко дружество, доверителна собственост, съдружие, съвместно предприятие, еднолично предприятие или сдружение;
- д) „юридическо лице от страна“ означава юридическо лице от Европейския съюз или от Република Казахстан, учредено съгласно правото съответно на държава — членка на Европейския съюз, или на Република Казахстан и чието седалище, централно управление или основно място на стопанска дейност е съответно на територията, на която се прилага Договорът за функционирането на Европейския съюз, или на територията на Република Казахстан.

Когато само седалището или централното управление на юридическото лице, учредено в съответствие с правото на държава — членка на Европейския съюз, или на Република Казахстан, е на територията, на която се прилага Договорът за функционирането на Европейския съюз, или на територията на Република Казахстан, то не се счита за юридическо лице от Европейския съюз или от Република Казахстан, освен ако то извършва значими икономически операции съответно на територията, на която се прилага Договорът за функционирането на Европейския съюз, или на територията на Република Казахстан;

- е) Независимо от буква д), по отношение на международния морски транспорт, в това число интермодални операции, включващи морски преход, корабоплавателните компании, установени извън Европейския съюз или извън Република Казахстан, които са под контрола на граждани съответно на държава — членка на Европейския съюз, или на Република Казахстан, също се ползват от разпоредбите на настоящата глава, ако плавателните им съдове са регистрирани в съответствие с приложимото законодателство на въпросната държава — членка на Европейския съюз, или на Република Казахстан, и плават под знамето на държава — членка на Европейския съюз, или на Република Казахстан;
- ж) „споразумение за икономическа интеграция“ означава споразумение, което съществено либерализира търговията с услуги, в това число установяването, съгласно Общото споразумение по търговията с услуги (ГАТС), по-специално членове V и Vbis от ГАТС, и/или съдържа разпоредби, които съществено либерализират установяването в други икономически дейности, като отговарят *mutatis mutandis* на критериите на членове V и Vbis от ГАТС по отношение на такива дейности;
- з) „икономически дейности“ включва дейности от икономически характер с изключение на икономически дейности, извършвани в процеса на упражняване на държавна власт;

- и) „икономически дейности, извършвани в процеса на упражняване на държавна власт“ означава дейности, които не се извършват нито на търговска основа, нито в конкуренция с един или повече икономически оператори;
- й) „операции“ означава извършването и поддържането на икономически дейности;
- к) „дъщерно дружество“ на юридическо лице означава юридическо лице, ефективно контролирано от друго юридическо лице от тази страна¹;
- л) „клон“ на юридическо лице означава място на стопанска дейност без правосубектност, което изглежда трайно установено, като например разширение на дружеството майка, има собствено управление и е материално обезпечено да води преговори с трети лица, така че не се налага тези трети лица, независимо че знаят, че при необходимост се установява юридическа връзка с дружеството майка, чиято централа е в чужбина, да работят директно с това дружество майка, а могат да водят преговори на мястото на стопанска дейност, което представлява разширението;

¹ Юридическото лице е под контрола на друго юридическо лице, ако другото юридическо лице има право да назначава мнозинството от неговите ръководители или по друг начин законно да направлява неговите действия.

- м) „установяване“ означава всеки вид стопанско или търговско присъствие, включително:
- i) учредяване, придобиване или поддържане на юридическо лице¹; или
 - ii) създаване или поддържане на клон или представителство² на територията на една от страните за целите на извършване на икономическа дейност;
- н) „инвеститор“ от някоя от страните означава физическо или юридическо лице, което цели да извършва или извършва икономическа дейност посредством установяване;
- о) „услуги“ включва всяка услуга³ във всеки сектор освен услугите, предоставяни в процеса на упражняване на държавна власт;
- п) „услуга, предоставена в процеса на упражняване на държавна власт“ означава всяка услуга, която не се предоставя нито на търговска основа, нито в конкуренция с един или повече доставчици на услуги;
- р) „доставчик на услуги“ означава всяко физическо или юридическо лице, което предоставя услуга;

¹ Понятията „учредяване“ и „придобиване“ на юридическо лице се разбират като обхващащи капиталовото участие в дадено юридическо лице с оглед установяването или поддържането на трайни икономически връзки.

² На представителствата на дадено юридическо лице на другата страна не се разрешава да извършват икономическа дейност на търговска основа на територията на Република Казахстан. Европейският съюз си запазва правото да предприеме реципрочни действия в това отношение.

³ За по-голяма яснота, за целите на настоящата глава за услуги се считат изброените в актуалния вариант на документа на СТО MTN.GNS/W/120.

- с) „предоставяне на услуга“ включва производството, дистрибуцията, предлагането на пазара, продажбата и доставката на услуга.

РАЗДЕЛ 2

УСТАНОВЯВАНЕ И ТРАНСГРАНИЧНО ПРЕДОСТАВЯНЕ НА УСЛУГИ

ПОДРАЗДЕЛ 1

ВСИЧКИ ИКОНОМИЧЕСКИ ДЕЙНОСТИ

ЧЛЕН 41

Приложно поле и обхват

1. Настоящият подраздел се прилага по отношение на мерки на страните, засягащи установяването в областта на всички икономически дейности и трансграничното предоставяне на услуги.

2. Страните потвърждават съответните си права и задължения, произтичащи от задълженията им по ГАТС.

За по-голяма яснота, по отношение на услугите списъците със специфичните задължения на страните по ГАТС¹, включително резервите и списъците с изключения от клаузата за най-облагодетелствана нация, са включени в настоящото споразумение, съставляват част от него и се прилагат.

ЧЛЕН 42

Постепенно подобряване на условията за установяване

1. Комитетът за сътрудничество, заседаващ в състав „Търговия“, отправя препоръки към страните за по-нататъшното либерализиране на установяването в контекста на настоящото споразумение.
2. Страните полагат усилия да избягват приемането на всякакви мерки, които правят условията за установяване по-ограничителни в сравнение със ситуацията към деня преди датата на подписване на настоящото споразумение.

¹ Вписването за Република Казахстан включва главата относно услугите от Протокола за присъединяването на Република Казахстан към СТО.

ЧЛЕН 43

Постепенно подобряване на условията за трансгранично предоставяне на услуги

1. Страните признават в пълна степен важността на либерализирането на трансграничното предоставяне на услуги между страните.
2. Комитетът за сътрудничество, заседаващ в състав „Търговия“, отправя препоръки към страните за по-нататъшното либерализиране на трансграничното предоставяне на услуги в контекста на настоящото споразумение.

ПОДРАЗДЕЛ 2

ИКОНОМИЧЕСКИ ДЕЙНОСТИ, РАЗЛИЧНИ ОТ УСЛУГИ

ЧЛЕН 44

Приложно поле и обхват

Настоящият подраздел се прилага по отношение на мерки на страните, засягащи установяването в областта всички икономически дейности, различни от услугите.

ЧЛЕН 45

Третиране „най-облагодетелствана нация“

1. Всяка от страните предоставя на юридическите лица от другата страна третиране, което е не по-малко благоприятно от третирането, което тя предоставя на юридическите лица от която и да е трета държава, що се отнася до установяването им.

2. Всяка от страните предоставя на юридическите лица от другата страна третиране, което е не по-малко благоприятно от третирането, което тя предоставя на юридическите лица от която и да е трета държава, що се отнася до дейността на юридическите лица от другата страна, установени на територията на първата страна.

3. Всяко предимство, полза, привилегия или имунитет, предоставени във връзка с изискванията за местно съдържание от страна на Република Казахстан на юридически лица от държава — членка на СТО, установени в Република Казахстан под формата на юридически лица, се предоставя незабавно и безусловно на юридически лица от Европейския съюз, установени в Република Казахстан под формата на юридически лица.

4. Третирането, предоставено в съответствие с параграфи 1 и 2, не се прилага по отношение на третирането, предоставено от една от страните по споразумения за икономическа интеграция, споразумения за свободна търговия, споразумения за избягване на двойното данъчно облагане и споразумения, уреждащи на първо място данъчни въпроси, нито се тълкува така, че да обхваща защитата на инвестиции, различна от третирането, произтичащо от член 46, включително процедури за уреждане на спорове между инвеститори и държавата.

5. Без да се засяга параграф 4, що се отнася до стратегически ресурси и обекти, Република Казахстан не предоставя по никакъв начин на юридически лица от Европейския съюз, установени в Република Казахстан под формата на юридическо лице, третиране, което е не по-малко благоприятно от третирането, предоставяно след датата, на която настоящият дял започва да се прилага към дъщерните дружества на юридически лица от трета държава, установени в Република Казахстан под формата на юридическо лице.

ЧЛЕН 46

Национално третиране

При спазване на резервите на страните, посочени в приложение I,

- а) всяка от страните предоставя на дъщерните дружества на юридически лица от другата страна, установени на територията на първата страна, третиране, което е не по-малко благоприятно от третирането, предоставяно от първата страна на собствените ѝ юридически лица, що се отнася до техните операции;

- б) Република Казахстан предоставя на юридическите лица и клоновете от Европейския съюз третиране, което е не по-малко благоприятно от третирането, предоставяно съответно на юридическите лица и клоновете от Република Казахстан, що се отнася до установяването и операциите им във връзка с икономически дейности, различни от услугите. Националното третиране, предоставяно от Република Казахстан, не засяга условията на Протокола относно присъединяването на Република Казахстан към СТО.

РАЗДЕЛ 3

ВРЕМЕННО ПРИСЪСТВИЕ НА ФИЗИЧЕСКИ ЛИЦА СЪС СТОПАНСКА ЦЕЛ

ЧЛЕН 47

Обхват и определения

1. Настоящият раздел се прилага за мерки на страните във връзка с влизането и временния престой на тяхна територия на лицата на посещение със стопанска цел за целите на установяването, на лица, преместени по вътрешнокорпоративен трансфер и на доставчиците на услуги по договор в съответствие с член 39, параграфи 5 и 6.

2. За целите на настоящия раздел:

- а) „лица на посещение със стопанска цел за целите на установяването“ означава физически лица, назначени на ръководна длъжност от юридическо лице от една от страните, на които е възложено създаването на стопанска структура на територията на другата страна. Те не предлагат и не предоставят услуги, нито участват в каквато и да е друга икономическа дейност извън дейността, която се изисква за целите на създаването на стопанската структура. Те не получават възнаграждение от източник, намиращ се в приемната страна;
- б) „лица, преместени по вътрешнокорпоративен трансфер“ означава физически лица, които са наети от юридическо лице от една от страните или са съдружници в него¹ поне от една година и които са временно преместени в стопанска структура, която може да представлява дъщерно дружество, клон или дружество майка на юридическото лице от една от страните на територията на другата страна.

Въпросното физическо лице трябва да принадлежи към една от категориите, определени в съответните списъци по ГАТС на страните, които за целите на настоящия раздел се отнасят за всички икономически дейности;

¹ За по-голяма яснота се пояснява, че съдружниците са част от едно и също юридическо лице.

- в) „доставчик на услуги по договор“ означава физическо лице, наето от юридическо лице от една от страните, което юридическо лице не е агенция за наемане на работа или за услуги по намиране на персонал, нито действа чрез такива агенции, не е установено на територията на другата страна и е сключило договор *bona fide*¹ за предоставяне на услуги, чийто краен потребител се намира на територията на другата страна, което налага временното присъствие на негови служители в тази страна с цел изпълнение на договора за предоставяне на услуги;
- г) „квалификации“ означава дипломи, сертификати и други доказателства за официално придобита квалификация, издадени от орган, определен в съответствие със законовите, подзаконовите или административните разпоредби, и удостоверяващи успешното завършване на професионално обучение.

ЧЛЕН 48

Лица, преместени по вътрешнокорпоративен трансфер,
и лица на посещение със стопанска цел за целите на установяването

1. По отношение на услугите страните потвърждават съответните си задължения, произтичащи от задълженията им по ГАТС, що се отнася до влизането и временния престой на лицата, преместени по вътрешнокорпоративен трансфер, и на лицата на посещение със стопанска цел за целите на установяването. Резервите, посочени в тях, се прилагат².

¹ Договорът за услуги е в съответствие със законите, подзаконовите актове и изискванията на страната, в която се изпълнява договорът.

² За по-голяма яснота резервите включват също така резервите относно определенията на категориите за лица, преместени по вътрешнокорпоративен трансфер, и за лица на посещение със стопанска цел за целите на установяването.

2. За икономически дейности, различни от услугите, и при спазване на резервите, посочени в приложение II:

- а) всяка от страните позволява на инвеститори, които са ангажирани с производството на стоки на територията на другата страна, да преместват лица по вътрешнокорпоративен трансфер, както е определено в член 47, параграф 2, буква б), и лица на посещение със стопанска цел за целите на установяването, както е определено в член 47, параграф 2, буква а). Тяхното влизане и временен престой следва да бъдат позволени за период от най-много три години за лицата, преместени по вътрешнокорпоративен трансфер, и 90 дни на всеки 12 месеца за лицата на посещение със стопанска цел за целите на установяването;
- б) никоя от страните не запазва в сила и не приема мерки, определени като ограничения по отношение на общия брой физически лица, които даден инвеститор може да прехвърли чрез вътрешнокорпоративни трансфери или в качеството им на лица на посещение със стопанска цел за целите на установяването, под формата на количествени квоти или изискване за тест за икономическа необходимост, а също и като дискриминационни ограничения.

ЧЛЕН 49

Доставчици на услуги по договор

1. Република Казахстан позволява предоставянето на услуги на своя територия от юридически лица от Европейския съюз посредством присъствието на физически лица, които са граждани на държавите — членки на Европейския съюз, при спазване на следните условия:

- а) физическите лица, влизащи в Република Казахстан, притежават:
 - i) университетска диплома или техническа квалификация на високо ниво, удостоверяваща познания на равностойно равнище; и
 - ii) професионални квалификации, когато това се изисква за упражняването на дейност в съответния сектор съгласно законите и подзаконовите актове или изискванията на Република Казахстан;
- б) по време на престоя си в Република Казахстан физическите лица не получават възнаграждение за предоставянето на услуги, различни от възнаграждението, заплащано им от юридическото лице от Европейския съюз.

- в) физическите лица, които влизат в Република Казахстан, са били наети от юридическото лице от Европейския съюз в продължение на най-малко една година непосредствено преди датата на подаване на заявлението за влизане в Република Казахстан. Освен това към датата на подаване на заявлението за влизане в Република Казахстан физическите лица притежават най-малко пет години професионален опит в сферата на дейност, която е предмет на договора;
- г) Република Казахстан може да приложи тест за икономическа необходимост и годишна квота от разрешения за работа, запазена за доставчици на услуги по договор от Европейския съюз, които получават достъп до пазара на услуги на Република Казахстан. Общият брой на доставчиците на услуги по договор от Европейския съюз, влизащи на пазара на услуги на Република Казахстан, не надвишава 800 души годишно;

- д) след изтичане на пет години от присъединяването на Република Казахстан към СТО не се прилага тестът за икономическа необходимост¹. През периода, през който Република Казахстан прилага тест за икономическа необходимост², влизането и временният престой на физически лица в Република Казахстан в съответствие с изпълнението на договора са с обща продължителност, не по-дълга от четири месеца в рамките на всеки период от 12 месеца, или за срока на договора, в зависимост от това коя продължителност е по-кратка. След изтичане на пет години от присъединяването на Република Казахстан към СТО влизането и временния престой са не по-дълги от шест месеца в рамките на всеки период от 12 месеца или за срока на договора, в зависимост от това коя продължителност е по-кратка. Юридическите лица от Европейския съюз отговарят за навременното отпътуване на своите служители от територията на Република Казахстан.

¹ Всички други изисквания, закони и подзаконови актове по отношение на влизането, престоя и работата продължават да се прилагат.

² За по-голяма яснота, за Република Казахстан „тест за икономическа необходимост“ означава процедури, предприети от юридическо лице от Република Казахстан при привличане на доставчици на услуги по договор, при което трябва да се вземе предвид приемането на чуждестранна работна ръка въз основа на условията на националния пазар на труда. Тези условия са изпълнени, когато след публикуването на обявление за свободно работно място в средствата за масово осведомяване и след търсенето на компетентно лице в базата данни на компетентния орган никой от кандидатите не отговаря на изискванията, посочени в обявата за свободно работно място. Това не следва да отнеме повече от един месец. Едва след тази процедура юридическото лице може да приключи процедурата за наемане на доставчици на услуги по договор.

2. Република Казахстан допуска предоставянето на услуги на своя територия от юридически лица от Европейския съюз посредством присъствието на физически лица, ако договорът за услуги отговаря на следните условия:

а) договорът за предоставяне на услуги:

- i) е сключен пряко между юридическо лице от Европейския съюз и крайния потребител, който е юридическо лице от Република Казахстан;
- ii) изисква временното присъствие на територията на Република Казахстан на служители на това юридическо лице, за да предоставят услугата; и
- iii) е в съответствие със законите, подзаконовите актове и изискванията на Република Казахстан.

б) договорът за предоставяне на услуги се сключва в един от следните сектори на дейност, които са включени и определени в списъка със задължения по ГАТС на Република Казахстан:

- i) правни услуги;
- ii) счетоводство и счетоводни услуги;
- iii) услуги по данъчно облагане;

- iv) архитектурни услуги;
- v) инженерингови услуги;
- vi) интегрирани инженерингови услуги;
- vii) услуги по градоустройствено планиране и ландшафтна архитектура;
- viii) компютърни и свързани с тях услуги;
- ix) рекламни услуги;
- x) услуги по проучване на пазари;
- xi) консултантски услуги в сферата на мениджмънта;
- xii) услуги, сродни на консултантските услуги в сферата на мениджмънта;
- xiii) технически тестове и анализи;
- xiv) съветнически и консултантски услуги, свързани с минното дело;
- xv) свързани научни и технически консултантски услуги;
- xvi) услуги по писмен и устен превод;
- xvii) поддръжка и ремонт на оборудване, включително транспортно, по-специално в контекста на договор за следпродажбена поддръжка;
- xviii) услуги, свързани с околната среда.

- в) Достъпът, предоставен съгласно настоящия параграф, е свързан само с дейността по предоставяне на услуги, която е предмет на договора; той не предоставя право на упражняване на професия със съответното професионално звание на територията на Република Казахстан.

3. Европейският съюз потвърждава отново съответните си задължения, произтичащи от задълженията му по ГАТС, по отношение на влизането и временния престой на доставчици на услуги по договор. Резервите, посочени в тях, се прилагат¹.

ЧЛЕН 50

Третиране „най-облагодетелствана нация“

1. Третирането, предоставяно от Европейския съюз на доставчици на услуги по договор от Република Казахстан, е не по-малко благоприятно от третирането, предоставяно на доставчици на услуги по договор от която и да е трета държава.
2. Третирането, предоставяно съгласно други споразумения, сключени от Европейския съюз с трета държава, които са нотифицирани съгласно член V от ГАТС или са обхванати от списъка на Европейския съюз с изключения по ГАТС от третиране "най-облагодетелствана нация", се изключва от обхвата на параграф 1. Третирането, произтичащо от хармонизирането на подзаконовни нормативни актове въз основа на споразумения, сключени от Европейския съюз, в които се предвижда взаимно признаване в съответствие с член VII от ГАТС, също се изключва от обхвата на параграф 1.

¹ За по-голяма яснота резервите включват също така резервите във връзка с определенията на категориите.

3. В случай че Република Казахстан предостави по-благоприятно третиране от предвиденото в настоящото споразумение на доставчици на услуги по договор от друга страна — членка на СТО, с изключение на държавите от Общността на независимите държави (ОНД) и държавите, които са страни по споразумения за икономическа интеграция с Република Казахстан, това третиране се прилага и по отношение на доставчици на услуги по договор от Европейския съюз. Третирането, произтичащо от хармонизирането на подзаконовите актове въз основа на споразумения, сключени от Република Казахстан, в които се предвижда взаимно признаване в съответствие с член VII от ГАТС, също се изключва от обхвата на настоящата разпоредба.

ЧЛЕН 51

Постепенно подобряване на условията за временно присъствие на физически лица със стопанска цел

Комитетът за сътрудничество, заседаващ в състав „Търговия“, отправя препоръки към страните за по-нататъшното либерализиране на временното присъствие на физически лица със стопанска цел.

РАЗДЕЛ 4

ВЪТРЕШНО РЕГУЛИРАНЕ

ЧЛЕН 52

Приложно поле и обхват

1. Правилата, установени в член 53, се прилагат за мерки на страните във връзка с процедури за лицензиране и квалификация, които засягат:
 - а) трансграничното предоставяне на услуги;
 - б) установяването;
 - в) предоставянето на услуга посредством присъствието на физическо лице на територията на другата страна в съответствие с раздел 3 от настоящата глава.

2. Правилата, установени в член 53, се прилагат за всички икономически дейности, попадащи в обхвата на настоящата глава. Що се отнася до услугите, те се прилагат в степента, съответстваща на специфичните задължения на съответната страна съгласно ГАТС¹. Тези правила не се прилагат за мерки, доколкото те представляват ограничение, за което се изготвя вписване в списъците със задължения по XVI или член XVII от ГАТС.

ЧЛЕН 53

Лицензиране и квалификация

1. Всяка от страните гарантира, че процедурите за лицензиране и за квалификация за целите на получаването на разрешение за предоставяне на услуга или за целите на установяването са разумни, ясни и приложими за съответните цели на политиката, като се вземат предвид естеството на изискванията, които трябва да бъдат изпълнени, както и критериите, които трябва да бъдат оценени, и не представляват сами по себе си ограничение за предоставянето на услуги или установяването.
2. Когато са предвидени конкретни срокове за заявленията, заявителят разполага с разумен срок за подаване на заявлението. Компетентният орган започва своевременно обработването на заявлението. По възможност заявленията следва да се приемат в електронен формат при същите условия за автентичност като заявленията, подадени на хартиен носител.

¹ За Република Казахстан вписването включва раздела относно услугите от Протокола за присъединяване на Република Казахстан към СТО.

3. Когато е възможно, вместо оригиналните документи следва да се приемат заверени копия.

4. Всяка от страните гарантира, че обработването на заявлението, включително достигането до окончателно решение, се извършва в разумен срок, посочен в законодателството ѝ, или във всеки случай без необосновано забавяне. Всяка от страните полага усилия да определи нормални срокове за обработването на заявлението. Всяка от страните гарантира, че след като бъдат предоставени, лицензите или разрешенията стават валидни без необосновано забавяне в съответствие с реда и условията, посочени в тях.

5. Всяка от страните гарантира, че лицензионните такси¹ са разумни по отношение на разходите, направени от компетентния орган, и сами по себе си не ограничават предоставянето на услугата или установяването.

6. Когато компетентният орган счита, че заявлението е непълно, или установи, че се нуждае от допълнителна информация, в разумен срок той:

- а) информира заявителя;
- б) доколкото това е практически възможно, открива информацията, която се изисква; и
- в) доколкото това е практически възможно, предоставя възможност за отстраняване на пропуските.

¹ Лицензионните такси не включват такси за използване на природни ресурси, плащания за търгове, тръжни процедури или други недискриминационни начини за възлагане на концесии, или задължителни вноски по предоставяне на универсални услуги.

7. Ако компетентният орган отхвърли заявление, той информира своевременно за това заявителя и, доколкото това е практически възможно, в писмена форма. Компетентният орган следва да информира заявителя, при поискване, относно причините за отхвърлянето на заявлението и, когато е възможно, относно недостатъците, които са били установени. Той следва да информира заявителя относно процедурите за обжалване на решението в съответствие с приложимото законодателство. Компетентният орган следва да разреши на кандидата да подаде ново заявление в съответствие с установените процедури на съответния орган, освен когато съответният орган ограничава броя на лицензите или определянето на квалификации.

8. Всяка от страните гарантира, че процедурите, използвани от компетентния орган в процедурата за лицензиране или за издаване на разрешение, и взетите от него решения са безпристрастни по отношение на всички заявители. Компетентният орган следва да взема независимо своето решение и да не се отчита пред нито един доставчик на услуги или инвеститор, за когото се изисква лицензът или разрешението.

РАЗДЕЛ 5

РАЗПОРЕДБИ ЗА ОТДЕЛНИ СЕКТОРИ

ЧЛЕН 54

Международен морски транспорт

1. В настоящия член се определят принципите за либерализиране на услугите в областта на международния морски транспорт. Настоящият член се прилага, без да се засягат правата и задълженията, произтичащи от задълженията на всяка от страните по ГАТС.
2. За целите на настоящия член „международен морски транспорт“ включва дейности по превоз от врата до врата, както и мултимодален превоз, което означава превоз на стоки при ползването на повече от един вид транспорт, включващ морски преход, с единен транспортен документ, като за тази цел е предвидено право на пряко договаряне между доставчиците на услуги в областта на международния морски транспорт и доставчиците на други видове транспорт.

3. По отношение на дейностите, посочени в параграф 4, извършвани от корабни агенции за предоставяне на услуги в областта на международния морски транспорт, всяка от страните разрешава на юридически лица от другата страна да установят на нейна територия дъщерни дружества или клонове при условия на установяване и дейност, които са не по-малко благоприятни от предоставяните на собствените им дъщерни дружества или клонове или на дъщерните дружества или клонове на юридическите лица от която и да е трета държава, в зависимост от това кои условия са по-благоприятни.

Настоящият параграф не се прилага по отношение на установяването за целите на експлоатацията на флот, който плава под националното знаме на държава — членка на Европейския съюз, или на Република Казахстан.

4. Без да се изчерпват с това, тези дейности включват:

- а) предлагане на пазара и продажба на услуги в областта на морския транспорт и свързаните с тях услуги чрез пряк контакт с клиенти, от предложението за цена до оформянето на фактурата; независимо дали тези услуги се извършват или предлагат от самия доставчик на услугата или от доставчици на услуги, с които продавачът на услуги е установил постоянни търговски споразумения;
- б) покупка и използване, за собствена сметка или за сметка на своите клиенти (и препродажба на техните клиенти) на всички видове транспортни услуги и свързани с тях услуги, включително транспортни услуги за вътрешен превоз от какъвто и да е вид, необходими за предоставянето на интермодална услуга;

- в) изготвяне на транспортни документи, митнически документи или всякакви други документи, свързани с произхода и естеството на превозваните стоки;
 - г) осигуряване на търговска информация по всякакъв начин, включително с компютризирани информационни системи и чрез електронен обмен на данни (при условие че се спазват недискриминационните ограничения, свързани с далекосъобщенията);
 - д) установяване на търговски договорености с други морски спедитори; включително участие в капитала на дружеството и наемане на местен персонал (или, в случай на чуждестранен персонал, при спазване на съответните разпоредби на настоящото споразумение), с други местни морски спедитори;
 - е) действия от името на юридическите лица, наред с друго, за организирането на временния престой на кораба или поемането на товари при необходимост.
5. С оглед на съществуващата степен на либерализация между страните по отношение на трансграничното предоставяне на услуги в областта на международния морски транспорт:
- а) страните прилагат ефективно принципа за неограничен достъп до международните пазари и търговия на основата на пазарни и недискриминационни принципи;

- б) всяка от страните предоставя на корабите, експлоатирани от доставчици на услуги от другата страна, третиране, което е не по-малко благоприятно от предоставеното на собствените ѝ кораби или корабите на която и да е трета държава, в зависимост от това кое е по-благоприятно, по отношение на, наред с другото, достъпа до пристанищата, използването на инфраструктурата и услугите на пристанищата, както и на допълнителни морски услуги, и по отношение на налозите и таксите, свързани с тях, митническите съоръжения и предоставянето на корабни стоянки и съоръжения за товарене и разтоварване.
6. Като прилагат принципите, установени в параграф 5, страните се задължават да:
- а) не прилагат, считано от влизането в сила на настоящото споразумение, каквито и да било разпоредби от двустранните споразумения, сключени между държава — членка на Европейския съюз, и Република Казахстан относно разпределяне на товарите;
- б) не включват клаузи относно разпределяне на товарите в бъдещи двустранни споразумения с трети държави, освен при изключителни обстоятелства, когато дружествата за линейно корабоплаване от едната или другата страна по настоящото споразумение реално не биха имали друга възможност да извършват дейност към съответната трета държава и от нея;
- в) забраняват разпоредби за разпределяне на товарите в бъдещите двустранни споразумения, отнасящи се до търговия с твърди и течни насипни товари;

г) след влизането в сила на настоящото споразумение премахват или се въздържат от въвеждането на едностранни мерки и на административни, технически и други пречки, които могат да представляват прикрито ограничение или да имат дискриминационен ефект върху свободното предоставяне на услуги в областта на международния морски транспорт.

7. Физически и юридически лица от Европейския съюз, предоставящи услуги в областта на международния морски транспорт, са свободни да предоставят услуги за комбиниран (морски и речен) превоз по вътрешните водни пътища на Република Казахстан и обратно.

8. Страните предоставят на доставчиците на услуги в областта на международния морски транспорт от другата страна, при разумни и недискриминационни ред и условия, следните услуги на пристанището: корабоводене, теглене на буксир и помощ от влекач, зареждане с провизии, зареждане с гориво и вода, събиране на отпадъци и отвеждане на баластните води, услуги на пристанищната управа, навигационно осигуряване, оперативни наземни услуги, необходими за експлоатацията на корабите, включително комуникации и снабдяване с вода и електричество, съоръжения за ремонт при спешни случаи, услуги по хвърляне на котва и акостиране.

9. В случай че Република Казахстан предостави по-благоприятно третиране в областта на морския транспорт на друга страна — членка на СТО, освен на крайбрежните държави на Каспийско море и държавите от ОНД, тогава тези условия се прилагат за физически и юридически лица от Европейския съюз.

Член 54*a*

Автомобилен и железопътен транспорт,
транспорт по вътрешните водни пътища и въздушен транспорт

За да се осигури координирано развитие на транспорта между страните, адаптирано към съответните им търговски потребности, условията за взаимен достъп до пазара на автомобилен и железопътен транспорт, на транспорт по вътрешните водни пътища и, ако е приложимо, на въздушен транспорт, могат да се уреждат от евентуални специални споразумения, договорени между страните след влизането в сила на настоящото споразумение.

РАЗДЕЛ 6

ИЗКЛЮЧЕНИЯ

ЧЛЕН 55

Общи изключения

1. При спазване на изискването подобни мерки да не се прилагат по начин, който би представлявал средство за произволна или неоправдана дискриминация между държави, в които преобладават сходни условия, или средство за прикрито ограничаване на установяването, включително операциите, или трансграничното предоставяне на услуги, никоя от разпоредбите на настоящата глава не се тълкува по начин, който да възпрепятства страните да приемат и прилагат мерки, които са:
 - а) необходими за защитата на обществената сигурност или обществения морал или за поддържане на обществения ред¹;
 - б) необходими за защитата на живота или здравето на хората, животните или растенията;

¹ Изключението за обществения ред може да бъде посочено като основание само когато съществува реална и достатъчно сериозна заплаха за един от основните обществени интереси.

- в) свързани с опазването на изчерпаеми природни ресурси, ако подобни мерки се прилагат заедно с ограничения по отношение на местните инвеститори или местното предоставяне или потребление на услуги;
- г) необходими за опазването на национални богатства с художествена, историческа или археологическа стойност;
- д) необходими за осигуряване на спазването на закони или подзаконови актове, които са в съответствие с настоящия дял, включително такива, които се отнасят до:
 - i) предотвратяването на заблуждаващи и измамни практики или които са необходими за справянето с последиците от неизпълнение на договори;
 - ii) защитата на правото на личен живот на лицата във връзка с обработването и разпространението на лични данни и защитата на поверителността на личните досиета и сметки;
 - iii) безопасността;

- е) в противоречие с член 46, при условие че разликата в третирането цели да се осигури ефективното или справедливо облагане с преки данъци или събирането на такива данъци във връзка с икономически дейности, инвеститори или доставчици на услуги от другата страна¹.

¹ Мерките, целящи да осигурят ефективно или справедливо облагане с преки данъци или събирането на такива данъци, включват мерки, предприети от една от страните съгласно данъчната ѝ система, които:

- i) се прилагат към чуждестранни инвеститори и доставчици на услуги след отчитане на факта, че данъчното задължение на установените другаде лица се определя въз основа на облагаемите единици, които произхождат или се намират на територията на страната;
- ii) се прилагат към чуждестранни лица с цел да се гарантира облагането или събирането на данъци на територията на страната;
- iii) се прилагат спрямо чуждестранни или местни лица с цел да се предотврати избягването или укриването на данъци, включително мерки за изпълнение на данъчните задължения;
- iv) се прилагат към потребители на услуги, предоставяни на или от територията на другата страна, с цел да се гарантира облагането или събирането от такива потребители на данъци от източници на територията на страната;
- v) разграничават инвеститорите и доставчиците на услуги, които подлежат на облагане за облагаеми в целия свят данъчни единици, от други инвеститори и доставчици на услуги след отчитане на разликата в естеството на данъчната основа в техните случаи; или
- vi) определят, насочват или разпределят доход, печалба, приход, загуба, удръжка или кредит на местните лица или клонове или между свързани лица или клонове на едно и също лице с цел да защитят данъчната основа на страната.

Данъчните термини или понятия в буква е) и в настоящата бележка под линия са определени в съответствие с определенията и понятията в областта на данъчното облагане, или в съответствие с еквивалентни или подобни определения и понятия съгласно вътрешното право на страната, предприемаща мярката.

2. Настоящата глава не се прилага по отношение на съответните системи за социална сигурност на страните или по отношение на дейности на територията на всяка от страните, които са свързани, дори и случайно, с упражняването на държавна власт.

РАЗДЕЛ 7

ИНВЕСТИЦИИ

ЧЛЕН 56

Преглед и консултации

С цел да набележат всички пречки пред инвестициите страните съвместно правят преглед на правната рамка по отношение на инвестициите не по-късно от три години след датата, на която започва прилагането на настоящия дял. Въз основа на този преглед те обмислят възможността да започнат преговори за преодоляването на тези пречки с оглед допълване на настоящото споразумение, включително по отношение на общите принципи за защита на инвестициите.

ГЛАВА 6

ДВИЖЕНИЕ НА КАПИТАЛИ И ПЛАЩАНИЯ

ЧЛЕН 57

Текуща сметка

Всяка от страните разрешава всички плащания и преводи между страните по текущата сметка на платежния баланс в свободно конвертируема валута и в съответствие с Учредителния договор на Международния валутен фонд (МВФ).

ЧЛЕН 58

Движение на капитали

1. По отношение на операциите по капиталовата и финансовата сметка на платежния баланс и без да се засягат други разпоредби на настоящото споразумение, страните се задължават да не налагат ограничения на свободното движение на капитали, свързани с преки инвестиции в съответствие със законите на приемащата държава и с икономически дейности, обхванати от глава 5 (Търговия с услуги и установяване) от настоящия дял, както и с осребряването и репатрирането на тези инвестирани капитали и на евентуално произтичащата от тях печалба.
2. По отношение на операциите по капиталовата и финансовата сметка на платежния баланс, които не са обхванати от параграф 1, и без да се засягат други разпоредби на настоящото споразумение, всяка от страните гарантира, в съответствие със своите закони, свободното движение на капитали, свързани, наред с друго, със:
 - а) кредити по търговски сделки, включително предоставянето на услуги, в които участва местно лице от една от страните;
 - б) финансови заеми и кредити; или

в) капиталово участие в дадено юридическо лице без намерение за установяване или поддържане на трайни икономически връзки.

3. Без да се засягат други разпоредби на настоящото споразумение, страните не въвеждат нови ограничения на движението на капитали между местни лица от страните и не придават по-ограничителен характер на съществуващите вече договорености.

4. Страните могат да провеждат консултации с оглед на по-нататъшното улесняване на движението на капитали между тях.

ЧЛЕН 59

Изключения

При спазване на изискването подобни мерки да не се прилагат по начин, който би представлявал средство за произволна или неоправдана дискриминация между държави, в които преобладават подобни условия, или прикрито ограничение на движението на капитали, никоя от разпоредбите на настоящата глава не се тълкува по начин, който възпрепятства приемането или прилагането от която е да е от страните на мерки, които са:

а) необходими за защитата на обществената сигурност и обществения морал или за поддържането на обществения ред; или

- б) необходими за осигуряване на спазването на закони или подзаконови актове, които са в съответствие с разпоредбите на настоящия дял, включително такива, които се отнасят до:
- i) предотвратяването на престъпления, заблуждаващи и измамни практики или които са необходими за справянето с последиците от неизпълнение на договори (несъстоятелност, неплатежоспособност и защита правата на кредиторите);
 - ii) мерки, приети или запазени в сила с цел гарантиране на целостта и стабилността на финансовата система на съответната страна;
 - iii) емитирането, търговията или сделките с ценни книжа, опции, фючърси или други деривати;
 - iv) финансовото отчитане или документирането на преводите, когато е необходимо за подпомагането на правоприлагащите или финансовите регулаторни органи; или
 - v) гарантирането на изпълнението на разпорежданията или съдебните решения в съдебни или административни производства.

ЧЛЕН 60

Временни защитни мерки по отношение на движението на капитали, плащанията или преводите

В изключителни случаи на сериозни затруднения в провеждането на паричната политика и политиката на обменния курс в случая на Република Казахстан или във функционирането на Икономическия и паричен съюз в случая на Европейския съюз или заплахата от такива затруднения, засегнатата страна може да вземе защитни мерки, които са абсолютно необходими, що се отнася до движението на капитали, плащанията или преводите, за срок, който не надвишава една година. Страната, която запазва в сила или предприема такива мерки, незабавно информира другата страна за тях и представя във възможно най-кратки срокове график за тяхното премахване.

ГЛАВА 7

ИНТЕЛЕКТУАЛНА СОБСТВЕНОСТ

ЧЛЕН 61

Цели

Целите на настоящата глава са:

- а) улесняване на производството и пускането на пазара на иновативни и творчески продукти между страните; и
- б) постигане на адекватно и ефективно ниво на закрила и прилагане на правата върху интелектуалната собственост.

РАЗДЕЛ 1

ПРИНЦИПИ

ЧЛЕН 62

Същност и приложно поле на задълженията

1. Страните припомнят задължението си да гарантират подходящото и ефективното прилагане на международните споразумения относно интелектуалната собственост, по които са страни, включително Споразумението за свързаните с търговията аспекти на правата върху интелектуалната собственост (наричано по-нататък „Споразумението ТРИПС“). Разпоредбите в настоящата глава допълват и определят още по-подробно правата и задълженията между страните съгласно Споразумението ТРИПС и съгласно други международни споразумения в областта на интелектуалната собственост.
2. За целите на настоящото споразумение терминът „интелектуална собственост“ се отнася *inter alia* до всички категории интелектуална собственост, посочени в членове 65 — 96.

3. Защитата на интелектуалната собственост включва защитата срещу нелоялна конкуренция, както е определена в член 10, *второ* от Парижката конвенция за закрила на индустриалната собственост от 1883 г., преразгледана и изменена. (наричана по-нататък „Парижката конвенция“).

4. Разпоредбите на настоящата глава не възпрепятстват страните да прилагат разпоредби от своето правна уредба, предвиждащи по-високи стандарти на закрила и прилагане на правата върху интелектуалната собственост, при условие че тези разпоредби не противоречат на разпоредбите на настоящата глава.

ЧЛЕН 63

Трансфер на технологии

1. Страните се споразумяват да обменят мнения и сведения относно правото и международните практики във връзка със закрилата и прилагането на правата върху интелектуалната собственост, засягащи трансфера на технологии. Това включва по-специално обмен във връзка с мерки за улесняване на информационните потоци, деловите партньорства и лицензирането и сключването на договори с подизпълнители на доброволна основа. Нужно е да се обърне специално внимание на условията, необходими за създаването на подходяща среда, която дава възможност за трансфер на технологии в приемните държави, включително на въпроси като съответната вътрешна правна уредба и развитието на човешкия капитал.

2. Законните интереси на носителите на права върху интелектуалната собственост трябва да бъдат защитени, когато се вземат мерки по отношение на трансфера на технологии.

ЧЛЕН 64

Изчерпване на правата

Всяка от страните прилага режим за национално или регионално¹ изчерпване на правата върху интелектуалната собственост в съответствие с вътрешната правна уредба по отношение на авторски права и сродни права, промишлени дизайни и търговски марки.

¹ Терминът „регионални“ се отнася за регионални организации за икономическа интеграция, които създават вътрешен пазар, гарантиращ свободното движение на стоки и услуги.

РАЗДЕЛ 2

СТАНДАРТИ ЗА ПРАВАТА ВЪРХУ ИНТЕЛЕКТУАЛНАТА СОБСТВЕНОСТ

АВТОРСКО ПРАВО И СРОДНИ ПРАВА

ЧЛЕН 65

Предоставена закрила

Всяка от страните спазва правата и задълженията, предвидени в следните международни споразумения:

- а) Бернската конвенция за закрила на литературните и художествените произведения (наричана по-нататък „Бернската конвенция“);
- б) Международната конвенция за закрила на артистите изпълнители, продуцентите на звукозаписи и излъчващите организации (наричана по-нататък „Римската конвенция“);
- в) Договора за авторското право на Световната организация за защита на интелектуалната собственост (СОИС);

- г) Договора на СОИС за изпълненията и звукозаписите;
- д) Споразумението ТРИПС.

ЧЛЕН 66

Автори

Всяка от страните предоставя на авторите изключителното право да разрешават или забраняват:

- а) прякото или непрякото, временното или постоянното възпроизвеждане по какъвто и да е начин и в каквато и да е форма, изцяло или отчасти, на техните произведения;
- б) всяка форма на публично разпространение, чрез продажба или по друг начин, на оригинала на техните произведения или на копия от него;
- в) всяко публично представяне на техните произведения по жичен или безжичен път, включително публичното разпространение на техни произведения по такъв начин, че всеки да има достъп до тях от място и по време по свой избор.

ЧЛЕН 67

Изпълнители

Всяка от страните предоставя на изпълнителите изключителното право да разрешават или забраняват:

- а) записването¹ на техните изпълнения;
- б) прякото или непрякото, временното или постоянното възпроизвеждане по какъвто и да е начин и в каквато и да е форма, изцяло или отчасти, на записите на техните изпълнения;
- в) публичното разпространение, чрез продажба или по друг начин, на записи на техните изпълнения;
- г) публичното разпространение по жичен или безжичен път на записи на техните изпълнения по такъв начин, че всеки да има достъп до тях от място и по време по свой избор;
- д) излъчването по безжичен път и публичното представяне на техните изпълнения, освен ако самото изпълнение вече представлява излъчено изпълнение или е създадено чрез записване.

¹ За целите на настоящата глава „записване“ означава съвкупността от звуци или тяхното представяне, откъдето те могат да бъдат възприемани, възпроизвеждани или разпространявани посредством устройство.

ЧЛЕН 68

Продуценти на звукозаписи

Всяка от страните предоставя на продуцентите на звукозаписи изключителното право да разрешават или забраняват:

- а) прякото или непрякото, временното или постоянното възпроизвеждане по какъвто и да е начин и в каквато и да е форма, изцяло или отчасти, на техните звукозаписи;
- б) публичното разпространение, чрез продажба или по друг начин, на техни звукозаписи, в това число на копия;
- в) публичното разпространение по жичен или безжичен път на техни звукозаписи по такъв начин, че всеки да има достъп до тях от място и по време по свой избор.

ЧЛЕН 69

Излъчващи организации

Всяка от страните предоставя на излъчващите организации изключителното право да разрешават или забраняват:

- а) записването на техните предавания;
- б) възпроизвеждането на записи на техните предавания;
- в) публичното разпространение по жичен или безжичен път на записи на техните предавания по такъв начин, че всеки да има достъп до тях от място и по време по свой избор; и
- г) повторното излъчване на техните предавания по безжичен път и публичното представяне на техните предавания, ако това представяне се извършва на места, достъпни за обществеността срещу заплащането на входна такса.

ЧЛЕН 70

Излъчване и публично представяне

Всяка от страните предоставя право на еднократно справедливо възнаграждение, което се заплаща от потребителя, ако публикуван с търговска цел звукозапис или възпроизвеждането на такъв звукозапис се използва за излъчване по безжичен път или за какъвто и да е вид публично представяне, и гарантира, че това възнаграждение се поделя между съответните изпълнители и продуценти на звукозаписи. Ако между изпълнителите и продуцентите на звукозаписи няма сключен договор, условията за поделение на възнаграждението между тях могат да бъдат определени от всяка от страните.

ЧЛЕН 71

Срок на закрилата

1. Правата на автор на литературно или художествено произведение по смисъла на член 2 от Бернската конвенция съществуват докато авторът е жив и не по-малко от 70 години след неговата смърт.
2. В случай на съавторство срокът, посочен в параграф 1, се изчислява от смъртта на последния преживял автор.

3. Правата на изпълнителите изтичат не по-рано от 50 години след датата на изпълнението. Ако обаче записът на изпълнението е законно публикуван или законно публично представен в рамките на този срок, правата изтичат не по-рано от 50 години след датата на първото публикуване или първото публично представяне, в зависимост от това кое от двете събития е настъпило по-рано.
4. Правата на продуцентите на звукозаписи изтичат не по-рано от 50 години, след като е направен записът. Ако обаче звукозаписът е законно публикуван през този срок, тези права изтичат не по-рано от 50 години след датата на първото законно публикуване. Ако не е извършено законно публикуване в посочения в първо изречение срок и ако звукозаписът е законно публично представен в рамките на този срок, посочените права изтичат не по-рано от 50 години след датата на първото законно публично представяне.
5. Правата на излъчващите организации изтичат не по-рано от 50 години след първото излъчване на дадено предаване независимо дали това предаване е излъчено по жичен или безжичен път, включително чрез кабел или спътник.
6. Сроковете, определени в настоящия член, се изчисляват от първи януари на годината, следваща събитието, което ги поражда.
7. Сроковете на закрила могат да надвишават сроковете, предвидени в настоящия член.

ЧЛЕН 72

Закрила чрез технологични мерки

1. Всяка от страните осигурява подходяща правна закрила срещу заобикалянето на ефективните технологични мерки, което съответното лице извършва със знанието или когато има достатъчно основания да предполага, че действа с тази цел.
2. Всяка от страните предоставя подходяща правна закрила срещу производството, вноса, разпространението, продажбата, наемането, рекламата с цел продажба или наемане или притежаването за търговски цели на устройства, продукти или компоненти или предоставянето на услуги, които са насочени предимно към заобикаляне на ефективните технологични мерки или го улесняват.
3. За целите на настоящото споразумение изразът „технологични мерки“ означава всяка технология, устройство или компонент, който при нормално функциониране е предназначен да предотврати или ограничи действия по отношение на произведения или на други обекти, които не са разрешени от носителя на авторското право или на право, сродно на авторското право, в съответствие със съответното вътрешно право. Технологичните мерки се считат за ефективни, когато закриляното произведение или друг обект е контролиран от носителите на права чрез прилагането на контрол на достъпа или на защитен процес като кодиране, смущаване (заглушаване) или друго преобразуване на произведението или друг обект, или на механизъм за контрол върху копирането, с който се постига целта за осигуряване на закрила.

ЧЛЕН 73

Защита на информацията за режима на правата

1. Всяка от страните осигурява подходяща правна защита срещу всяко лице, което извършва без разрешение някое от следните действия:

- а) премахване или промяна на представена в електронна форма информация за режима на правата;
- б) разпространение, внос с цел разпространение, излъчване, публично съобщаване или предоставяне на обществеността на произведения или на други обекти, закриляни съгласно настоящото споразумение, от които без разрешение е била премахната или изменена представената в електронна форма информация за режима на правата,

ако това лице знае или има достатъчно основания да предполага, че с действията си подбужда, позволява, улеснява или прикрива нарушение на авторското право или на сродните му права съгласно съответното вътрешно право.

2. За целите на настоящата глава изразът „информация за режима на правата“ означава всяка информация, предоставена от носителите на правата, която идентифицира произведението или друг обект, закрилян от авторско право или сродните му права, автор или друг носител на правата, или информация за реда и условията за използване на произведението или друг обект, както и номера или кодове, представляващи такава информация.

3. Параграф 1 се прилага, когато някой от елементите на информация, посочени в параграф 2, се свързва с копие или възниква във връзка с публичното разпространение на произведение или друг обект, закрилян от авторско право или сродните му права.

ЧЛЕН 74

Изключения и ограничения

1. В съответствие с конвенциите и международните споразумения, по които е страна, всяка от страните може да предвиди изключения и ограничения на правата, посочени в членове 66—70, само в определени специални случаи, които не противоречат на нормалното използване на произведенията или обекта и не засягат по необоснован начин законните интереси на носителите на права.

2. Всяка от страните предвижда разпоредба, съгласно която временните действия по възпроизвеждането, посочено в членове 66—70, които имат преходен или инцидентен характер и които представляват неразделна и съществена част от технологичния процес и чиято единствена цел е да позволят:

а) предаването в мрежа между трети лица чрез посредник или

б) законното използване

на произведение или друг обект и които нямат самостоятелно стопанско значение, се освобождават от правото на възпроизвеждане, предвидено в членове 66—69.

ЧЛЕН 75

Право на препродажба

Всяка от страните предвижда в полза на автора на оригинално произведение на изкуството, който е гражданин на другата страна, или на неговия правопреемник право на препродажба, което следва да се определи като неотчуждаемо, от което той не може да се откаже дори предварително, да получи възнаграждение въз основа на продажната цена, получена при препродажбата на произведението след първото прехвърляне на произведението от автора. Праговете и ставките за събиране на авторски и лицензионни възнаграждения са установени съгласно вътрешното право на страната, в която се извършва препродажбата¹.

¹ Дадена страна може, в съответствие с вътрешното право, да ограничи правото на препродажба до актове на препродажба, в които участват търговци на произведения на изкуството.

ЧЛЕН 76

Сътрудничество в областта на колективното управление на авторски и сродни права

Страните предприемат разумни мерки в рамките на своите възможности за улесняване на постигането на договорености между своите съответни организации за колективно управление на авторски и сродни права с цел да гарантират по-лесен взаимен достъп и доставяне на произведения и други закриляни обекти между териториите на страните, както и заплащането между тях на авторски и лицензионни възнаграждения, произтичащи от използването на тези произведения или други закриляни обекти. Страните предприемат също такива разумни мерки, в рамките на своите възможности, за постигане на значителна рационализация и прозрачност по отношение на изпълнението на задачите на съответните организации за колективно управление на авторски и сродни права.

ТЪРГОВСКИ МАРКИ

ЧЛЕН 77

Международни споразумения

Всяка от страните:

- а) спазва Протокола относно Мадридската спогодба за международна регистрация на марките и Договора за правото на търговските марки на Световната организация за интелектуална собственост и
- б) полага всички разумни усилия за присъединяване към Сингапурския договор за правото в областта на търговските марки.

ЧЛЕН 78

Процедура по регистрация

1. Всяка от страните осигурява система за регистрация на търговските марки, при която всяко окончателно решение, взето от съответния компетентен орган за търговските марки, е надлежно обосновано и се съобщава писмено на заявителя, който има възможност да го оспори пред компетентния орган за търговските марки и да го обжалва пред съд.
2. Всяка от страните предоставя възможност на носителите на правата да подадат възражения срещу заявления за регистрация или регистрации на търговски марки. В случай на възражения процедурата е състезателна.
3. Всяка от страните осигурява обществено достъпна електронна база данни за регистрация на търговските марки.

ЧЛЕН 79

Общоизвестни търговски марки

Страните си сътрудничат с цел ефективна закрила на общоизвестни търговски марки, както е посочено в член 6, *второ* от Парижката конвенция и в член 16, алинеи 2 и 3 от Споразумението ТРИПС.

ЧЛЕН 80

Изключения от правата, предоставяни от търговска марка

Всяка от страните предвижда ограничени изключения от правата, предоставени от дадена търговска марка, като например справедливата употреба на описателни понятия, употребата на географски означения или други ограничени изключения, при които се вземат предвид законните интереси на притежателя на търговската марка и на трети лица.

ГЕОГРАФСКИ ОЗНАЧЕНИЯ

ЧЛЕН 81

Определение

За целите на настоящото споразумение под географски означения се разбират означенията, определящи дадена стока като произхождаща от територията на една от страните или от регион или местност на тази територия, когато дадено качество, репутация или друга характеристика на стоката по същество се приписва на нейния географски произход.

ЧЛЕН 82

Обхват на закрила на географските означения

1. Всяка от страните осигурява адекватна и неограничена закрила на географските означения чрез *sui generis* система за закрила и в съответствие с вътрешното право, при условие че географското означение се ползва с правна закрила в държавата на произход.

2. За тази цел страните си сътрудничат в областта на географските означения въз основа на настоящия член, който допълва минималните стандарти, определени в съответните разпоредби от Споразумението ТРИПС.
3. Всяка от страните гарантира, че нейната система за защита на географските означения е достъпна за регистрация на географски означения на другата страна. Всяка от страните осигурява обществено достъпна електронна база данни за регистрираните географски означения.
4. По отношение на географските означения, закриляни на нейната съответна територия, всяка от страните забранява и предотвратява:
- а) всяко пряко или косвено търговско използване на регистрирано наименование по отношение на продукти, необхванати от регистрацията, доколкото
 - i) тези продукти са сравними с продуктите, закриляни под това наименование, или
 - ii) такова използване води до ползи от репутацията на закриляното наименование;
 - б) всяка злоупотреба, имитация или намек, свързан с регистрирано наименование, дори ако е посочен истинският произход на продукта или ако закриляното наименование е преведено, транскрибирано, транслитерирано или придружено от израз като „стил“, „тип“, „метод“, „като произведено във“, „вид“, „имитация“ или друг подобен израз;

- в) всяко друго невярно или заблуждаващо означение по отношение на източника, произхода, естеството или съществените качества на продукта върху вътрешната или външната опаковка, рекламни материали или документи, свързани с въпросния продукт, и опаковането на продукта в опаковка, която може да създаде погрешна представа за произхода му; или
- г) всяка друга практика, която би могла да подведе потребителите относно истинския произход на стоката.

5. Всяка от страните прилага закрилата, предвидена в членове от 81—83, включително при поискване от заинтересована страна, чрез подходящи административни принудителни мерки в съответствие с вътрешното право.

6. Всяка от страните гарантира, че закриляните географски означения могат да се използват от всеки оператор, предлагащ на пазара стока, която отговаря на съответната спецификация.

7. Всяка от страните гарантира, че наименованията, закриляни съгласно вътрешното право, не могат да се превърнат в родови наименования.

8. Страните нямат задължението да регистрират географско означение, когато с оглед на ползваща се с известност или общоизвестна търговска марка има вероятност регистрацията да заблуди потребителите по отношение на действителната същност на стоката.

9. Без да се засяга настоящият член, страните закрилят географските означения и в случаите, в които съществува по-ранна търговска марка. „По-ранна търговска марка“ означава търговска марка, чието използване съответства на една от посочените в параграф 4 ситуации, за която е подадено заявление, която е регистрирана или наложена в резултат на използването ѝ, ако такава възможност се предвижда от вътрешното право преди датата, на която заявлението за регистрация на географското означение е подадено до компетентния орган на тази страна. Такава по-ранна търговска марка може да продължи да бъде използвана и подновявана, независимо от закрилата на географското означение, при условие че в законодателството относно търговските марки на страната, в която тя е регистрирана или използвана, не съществуват основания за заличаване или отмяна на тази марка.

ЧЛЕН 83

Преговори

Страните започват преговори не по-късно от седем години след началната дата на прилагане на настоящия дял с цел сключване на споразумение относно закрилата на географските означения на съответните им територии.

ПРОМИШЛЕНИ ДИЗАЙНИ

ЧЛЕН 84

Международни споразумения

Европейският съюз потвърждава своя ангажимент да спазва разпоредбите на Женевския акт към Хагската спогодба за международна регистрация на промишлени дизайни от 1999 г.. Република Казахстан полага разумни усилия за присъединяването си към този акт.

ЧЛЕН 85

Изисквания за закрила на регистрирани промишлени дизайни

1. Всяка от страните предоставя закрила на независимо създадени промишлени дизайни, които са нови и оригинални. Тази закрила се осигурява чрез регистрация, чрез която на притежателя на регистриран промишлен дизайн се предоставя изключително право в съответствие с вътрешното право. За целите на настоящия член всяка от страните може да счита, че дизайн с индивидуален характер е оригинален дизайн.

2. Промислен дизайн, приложен към или включен в продукт, който е част от съставен продукт, се счита за нов и с индивидуален характер само ако:

- а) веднъж включена в съставния продукт, съставната част остава видима при обичайна употреба на продукта, с изключение на дейностите по поддръжка, обслужване или поправка; и
- б) доколкото тези видими особености на съставната част отговарят сами по себе си на изискванията за новост и индивидуален характер.

ЧЛЕН 86

Права, предоставени с регистрацията

Притежателят на регистриран промишлен дизайн има изключителното право да го използва и да попречи на трети лица, които не са получили съгласието му, *inter alia* следното: да произвеждат, да предлагат за продажба, да продават, да внасят, да изнасят, да складираят или да използват продукт, носещ или въплъщаващ закрилияния промишлен дизайн, когато тези действия се извършват с търговска цел.

ЧЛЕН 87

Закрила на нерегистрирани промишлени дизайни

Република Казахстан предвижда, не по-късно от седем години след началната дата на ефективното прилагане на настоящия дял, правна закрила срещу копирането на нерегистрирани промишлени дизайни, при условие че Европейският съюз е предоставил, не по-късно от две години преди изтичането на този седемгодишен срок, подходящо обучение на представителите на оправомощени органи, организации и съдии.

ЧЛЕН 88

Срок на закрилата

Продължителността на закрилата от датата на подаване на заявлението е от най-малко десет години. Всяка от страните може да предвиди, че срокът на закрила за притежателя може да бъде подновяван за един или поредица от периоди, всеки от които с продължителност пет години, като този срок не може да превишава максималния срок на закрила, предвиден във вътрешното право.

ЧЛЕН 89

Изключения

1. Всяка от страните може да предвиди ограничени изключения по отношение на закрилата на промишлените дизайни, при условие че тези изключения не противоречат в неразумна степен на обичайната употреба на закриляните промишлени дизайни и не нарушават в неразумна степен законните интереси на притежателите на защитените промишлени дизайни, като се отчитат законните интереси на трети страни.
2. Закрилата на промишления дизайн не обхваща характеристики на външния вид, обусловени изключително от техническите функции на продукта, нито характеристики на външния вид на продукт, които са необходими, за да се гарантира оперативната съвместимост с друг продукт¹.
3. Правото върху промишлен дизайн не възниква за промишлен дизайн, който противоречи на общественения ред или на общоприетите морални принципи.

¹ В Европейския съюз тази разпоредба не се прилага за модулни продукти.

ЧЛЕН 90

Връзка с авторското право

Промислен дизайн, закрилян от право върху промислен дизайн, регистрирано в една от страните, също може да подлежи на закрила съгласно закона за авторското право на тази страна от датата, на която промишленият дизайн е бил създаден или материализиран в каквато и да било форма. Степента, до която се предоставя такава закрила, както и условията за предоставянето ѝ, включително изискваната степен на оригиналност, се определят от всяка от страните.

ПАТЕНТИ

ЧЛЕН 91

Международни споразумения

Всяка от страните полага всички разумни усилия за спазването на членове 1—16 от Договора за патентното право.

ЧЛЕН 92

Патенти и общественото здраве

1. Страните признават значението на Декларацията от Министерската конференция на СТО относно Споразумението ТРИПС и общественото здраве, приета на 14 ноември 2001 г. Всяка от страните гарантира съответствието с декларацията при тълкуването и прилагането на правата и задълженията по настоящата глава.
2. Всяка от страните зачита Решението на Общия съвет на СТО от 30 август 2003 г. относно параграф 6 от декларацията, посочена в параграф 1.

ЧЛЕН 93

Сертификати за допълнителна закрила

1. Страните признават, че лекарствените продукти и продуктите за растителна защита, защитени с патент на съответната територия, могат да подлежат на административна процедура за издаване на разрешение, преди да бъдат пуснати на пазара. Те отчитат, че периодът между подаването на заявката за патент и първото разрешение за пускане на продукта на пазара, определено за тази цел в съответното вътрешно право, може да съкрати срока на действителна закрила съгласно патента.
2. Всяка от страните предвижда допълнителен срок на закрила за лекарствен продукт или продукт за растителна защита, който е защитен с патент и който е бил предмет на административна процедура за издаване на разрешение, като този срок се равнява на посочения във второто изречение на параграф 1 период, съкратен с пет години.
3. Независимо от посоченото в параграф 2, продължителността на допълнителния срок на закрила не може да надхвърля пет години.

ЧЛЕН 94

Защита на данни, предоставени с цел получаване на разрешение за пускане на фармацевтичен продукт¹ на пазара

1. Всяка от страните въвежда цялостна система, с която да гарантира поверителността, неразгласяването и безпристрастното използване на данни, предоставени с цел получаване на разрешение за пускане на фармацевтичен продукт на пазара.
2. Всяка от страните гарантира, че информация, представена с цел получаване на разрешение за пускане на фармацевтичен продукт на пазара, както е посочено в член 39, алинея 3 от Споразумението ТРИПС, продължава да не се разгласява пред трети лица и се ползва със срок на закрила от най-малко шест години срещу нелоялно търговско използване, като се започне от датата на получаване на разрешението за търговия в която и да е от страните.

¹ Терминът „фармацевтичен продукт“ в настоящата глава се отнася, в случая на Европейския съюз, до лекарствени продукти, както са определени в Директива 2001/83/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 ноември 2001 г. за утвърждаване на кодекс на Общността относно лекарствени продукти за хуманна употреба.

За тази цел:

- а) за срок от най-малко шест години, считано от датата на издаването на разрешението за търговия, не се разрешава нито едно лице или субект с публичноправен или частноправен характер, който е различен от лицето или субекта, предоставил тези неразгласени данни, да се позовава пряко или косвено на тези данни, без да има изричното съгласие на лицето или субекта, предоставил данните, и да ги използва в подкрепа на заявление за разрешение за пускане на пазара на фармацевтичен продукт;
- б) за срок от най-малко шест години, считано от датата на издаването на разрешението за търговия, за нито едно от последващите заявления не се издава разрешение за търговия с фармацевтичен продукт, освен ако последващият заявител не представи свои собствени данни или данни, използвани с позволенията на притежателя на първото разрешение, като отговаря на същите изисквания като първия заявител. По време на този шестгодишен срок продукти, които са регистрирани, без да са представени такива данни, се изтеглят от пазара, докато изискванията не бъдат изпълнени.

ЧЛЕН 95

Защита на данните относно продуктите за растителна защита и правила за избягване на дублиращи се изпитвания

1. Страните определят изискванията за безопасност и ефикасност, преди да издадат разрешение за пускане на пазара на продукти за растителна защита.
2. Всяка от страните признава временно право на защита на данните на собственика на протокол от изпитване или изследване, представен за първи път с цел получаване на разрешение за търговия с продукт за растителна защита.

За срока на валидност на правото на защита на данните протоколът от изпитване или изследване не се използва в полза на друго лице, целящо получаване на разрешение за търговия с продукт за растителна защита, освен когато е представено изричното съгласие на собственика. Това право се нарича по-нататък „защита на данните“.

3. Протоколът от изпитване или изследване е:
- а) необходим за издаването на разрешението или за изменението на разрешение с цел да се допусне употребата върху други култури; и
 - б) сертифициран като съответстващ на принципите за добра лабораторна практика или за добра експериментална практика.
4. Срокът на защита на данните за продуктите за растителна защита във всяка от страните е не по-малко от десет години от датата, на която е издадено първото разрешение в тази страна. Всяка от страните може да предостави по-дълги срокове с цел да се насърчи разрешаването, например, на нискорискови продукти за растителна защита или минимални употреби.
5. Дадено изпитване или изследване също подлежи на защита, ако то е необходимо за подновяването или прегледа на разрешение.
6. Страните установяват правила за избягване на дублиращи се изпитвания върху гръбначни животни. Всеки заявител, който възнамерява да извърши изпитвания и изследвания върху гръбначни животни, предприема необходимите мерки, за да установи дали тези изпитвания и изследвания не са вече извършени или започнати.

7. Бъдещият заявител и притежателят или притежателите на съответните разрешения полагат всички възможни усилия, за да гарантират съвместното ползване на изпитвания и изследвания върху гръбначни животни. Разходите за съвместното ползване на протоколите от изпитвания и изследвания се определят по справедлив, прозрачен и недискриминационен начин. Бъдещият заявител е длъжен да участва само в разходите за информацията, която се изисква той да представи, за да изпълни изискванията за разрешение.

8. Когато бъдещият заявител и притежателят или притежателите на съответните разрешения за продукти за растителна защита не могат да постигнат споразумение за съвместното ползване на протоколите от изпитвания и изследвания върху гръбначни животни, бъдещият заявител уведомява компетентния орган на съответната страна.

9. Невъзможността да се постигне споразумение за съвместното ползване на протоколите от изпитвания и изследвания върху гръбначни животни не възпрепятства компетентния орган на съответната страна да използва тези протоколи за целите на заявлението на бъдещия заявител.

Притежателят или притежателите на съответното разрешение имат право на иск срещу бъдещия заявител за справедлив дял от направените от тях разходи. Страната може да насочи заинтересованите лица към разрешаване на въпроса чрез формален и задължителен арбитраж съгласно вътрешното право.

ЧЛЕН 96

Растителни сортове

Европейският съюз отново потвърждава ангажимента си към Международната конвенция за закрила на новите сортове растения (UPOV), към която Република Казахстан полага разумни усилия да се присъедини.

РАЗДЕЛ 3

ПРИЛАГАНЕ НА ПРАВАТА ВЪРХУ ИНТЕЛЕКТУАЛНАТА СОБСТВЕНОСТ

ЧЛЕН 97

Общи задължения

1. Страните отново потвърждават своите задължения по Споразумението ТРИПС, и по-специално по част III от него, и осигуряват посочените в настоящия раздел допълнителни мерки, процедури и средства за правна защита, необходими за гарантиране на защитата на правата върху интелектуалната собственост¹.
2. Тези мерки, процедури и средства за правна защита са справедливи и безпристрастни, не са ненужно сложни или скъпи и не налагат неразумни срокове или неоправдани забавяния. Те са също така ефективни, пропорционални и възпиращи и се прилагат по такъв начин, че да се избегне създаването на пречки пред законната търговия и да се осигурят гаранции срещу злоупотреба с тях.

¹ За целите на членове 98—110 терминът „права върху интелектуалната собственост“ обхваща най-малко следните права: авторско право; права, сродни на авторското право; *sui generis* право на създател на база данни; права на създател на топологии на полупроводникови изделия; права върху търговски марки; права върху промишлени дизайни; патентни права, включително права, произтичащи от сертификати за допълнителна закрила; географски означения; права върху полезни модели; права върху растителни сортове и търговски наименования, доколкото са закриляни с изключителни права съгласно вътрешното право.

ЧЛЕН 98

Лица, имащи право да търсят правна защита

Всяка от страните признава като лица, имащи право да изискват прилагането на мерките, процедурите и средствата за правна защита, посочени в настоящия раздел и в част III от Споразумението ТРИПС:

- а) носителите на права върху интелектуалната собственост в съответствие с разпоредбите на вътрешното право;
- б) всички други лица, упълномощени да ползват тези права, по-специално притежателите на лицензии, доколкото това е позволено от вътрешното право и е в съответствие с неговите разпоредби;
- в) организациите за управление на колективните права върху интелектуалната собственост, които са признати съгласно закона като имащи правото да представляват носителите на права върху интелектуалната собственост, доколкото това е позволено от вътрешното право и е в съответствие с неговите разпоредби;
- г) организациите за професионална защита или други лица, които са признати като имащи правото да представляват носителите на права върху интелектуалната собственост, доколкото това е позволено от вътрешното право и е в съответствие с неговите разпоредби.

ЧЛЕН 99

Доказателства

1. Когато дадено лице е представило доказателства, за които основателно може да се предполага, че са налице, и които са достатъчни за подкрепа на неговите претенции, и при аргументирането на предявените претенции е посочило доказателства, контролирани от насрещната страна, компетентните съдебни органи на всяка от страните могат да разпоредят тези доказателства да се представят от насрещната страна при осигуряване на защитата на поверителната информация.
2. При условията, посочени в параграф 1, в случай на нарушаване на право върху интелектуалната собственост, извършено в търговски мащаби, всяка от страните приема мерките, които са необходими, за да се даде възможност на компетентните съдебни органи да разпоредят, когато това е целесъобразно и вследствие на подадено искане, предаването на банкови, финансови или търговски документи, контролирани от насрещната страна по спора при спазване на условия, осигуряващи защитата на поверителната информация.

ЧЛЕН 100

Мерки за обезпечаване на доказателствата

1. Всяка от страните гарантира, че дори преди започване на производство по съществото на спора, при подадено искане от носител на права, представил разумни налични доказателства в подкрепа на претенциите си, че принадлежащото му право върху интелектуалната собственост е било нарушено или предстои да бъде нарушено, компетентните съдебни органи могат да разпоредят незабавни и ефективни временни мерки за обезпечаване на съответните доказателства по отношение на твърдяното нарушение, при спазване на условия, осигуряващи защитата на поверителната информация.
2. Такива мерки могат да включват подробното описание, със или без вземане на мостри, или физическото изземване на стоките, обект на предполагаемото нарушение, и когато е целесъобразно, на материалите и средствата, използвани за производството и/или разпространението на тези стоки, и свързаните с това документи. Тези мерки се предприемат, ако е необходимо, без да бъде изслушана другата страна по спора, по-специално в случаите, когато всяко забавяне има вероятност да причини непоправима вреда на носителя на правото или когато съществува доказуем риск от унищожаване на доказателствата.

ЧЛЕН 101

Право на информация

1. Всяка от страните гарантира, че при производство относно нарушение на право върху интелектуалната собственост и в отговор на обосновано и съразмерно искане на ищеца, компетентните съдебни органи могат да разпоредят предоставянето на информация относно произхода и дистрибуторските мрежи на стоките или услугите, с които се нарушава дадено право върху интелектуалната собственост, от нарушителя и/или всяко друго лице, за което:

- а) е установено, че е във владение на стоките, обект на нарушението, като владението е в търговски мащаби;
- б) е установено, че използва услугите, обект на нарушението, в търговски мащаби;
- в) е установено, че предоставя в търговски мащаби услугите, използвани при действията по извършване на нарушение; или
- г) е било посочено от лицето, посочено в букви а), б) или в), че е участвало в производството, изработването или дистрибуцията на стоките или в предоставянето на услугите.

2. Информацията, посочена в параграф 1, обхваща:
 - а) имената и адресите на производителите, фабрикантите, дистрибуторите, доставчиците и други предходни държатели на стоките или услугите, както и предполагаемите търговци на едро и на дребно;
 - б) информация за произведените, изработените, доставените, получените или поръчаните количества, както и цената, получена за въпросните стоки или услуги.
3. Параграфи 1 и 2 се прилагат, без да се засягат другите правни норми, с които:
 - а) на носителите на права се дава правото да получат по-пълна информация;
 - б) се урежда използването на информацията, съобщена съгласно настоящия член, в граждански или наказателни производства;
 - в) се урежда отговорността при злоупотреба с правото на информация;

- г) се предоставя възможност за отказ от предоставяне на информация, която би принудила лицето, посочено в параграф 1, да признае собственото си участие или това на свои близки роднини в нарушаването на право върху интелектуална собственост; или
- д) се урежда защитата на поверителността на източниците на информация или обработката на лични данни.

ЧЛЕН 102

Временни и обезпечителни мерки

1. Всяка от страните гарантира, че при поискване от ищеца съдебните органи могат да постановят привременна забрана на предполагаемия нарушител, като целта на забраната е да се предотврати всяко предстоящо нарушение на право върху интелектуалната собственост или да се забрани временно и при заплащане, когато е приложимо, на периодична имуществена санкция, когато това е предвидено във вътрешното право — продължаването на предполагаемите нарушения на това право, или да обвържат продължаването им с условие за внасяне на обезпечение с цел осигуряване на обезщетение за носителя на правото. Привременната забрана може също така да се постанови при същите условия и в съответствие с вътрешното право за посредник, чиито услуги се ползват от трето лице за нарушаване на право върху интелектуалната собственост.

2. Привременна забрана може също така да се постанови с цел да се разпoredи изземването или предаването на стоки, за които има съмнение, че нарушават право върху интелектуалната собственост, така че да се предотврати тяхното навлизане в търговските канали или движението по тези канали.

3. В случай на нарушение, извършено в търговски мащаби, всяка от страните гарантира, че ако заявителят докаже наличието на обстоятелства, които застрашават получаването на обезщетение за претърпените вреди, съдебните органи могат да разпоредят като обезпечителна мярка в съответствие с вътрешното право заповест или възбрана върху движимата и/или недвижимата собственост на предполагаемия нарушител, в това число налагане на заповест върху неговите банкови сметки и други активи. За тази цел съдебните органи могат да разпоредят да бъдат представени банкови, финансови или търговски документи или да се даде подходящ достъп до съответната информация.

ЧЛЕН 103

Коригиращи мерки

1. Всяка от страните гарантира, че компетентните съдебни органи могат да разпоредят, по искане на ищеца и без да се засягат обезщетенията, полагащи се на носителя на правото вследствие на нарушението, и без компенсации от какъвто и да е вид, изземването, окончателното изтегляне от търговските канали или унищожаването на стоките, за които е установено, че нарушават право върху интелектуалната собственост. По целесъобразност компетентните съдебни органи могат да разпоредят също унищожаването на материали и средства, използвани предимно за създаването или производството на тези стоки.
2. Съдебните органи на всяка от страните разполагат с правомощието да разпоредят тези мерки да бъдат изпълнени за сметка на нарушителя, освен ако са посочени особени причини за отклонение от това правило.

ЧЛЕН 104

Съдебни разпореждания

Всяка от страните гарантира, че когато със съдебно решение е установено нарушение на право върху интелектуалната собственост, съдебните органи могат да постановят съдебно разпореждане срещу нарушителя, целящо да забрани по-нататъшно извършване на нарушението. В случаите, когато това е предвидено във вътрешното право, неспазването на съдебното разпореждане създава, когато е целесъобразно, задължение за плащане на периодични имуществени санкции с цел да се гарантира спазването. Всяка от страните гарантира също така, че носителите на права могат да подадат искане за постановяване на съдебно разпореждане срещу посредници, чиито услуги се използват от трето лице за нарушаване на право върху интелектуалната собственост.

ЧЛЕН 105

Други мерки

Всяка от страните може, в съответствие с вътрешното право, да предвиди възможността, в случаите, в които това е целесъобразно и по искане на лицето, срещу което може да бъдат насочени мерките, предвидени в член 103 или член 104, компетентните съдебни органи да могат да разпоредят заплащането на парично обезщетение на увредената страна вместо прилагането на мерките, предвидени в член 103 и/или член 104, ако лицето е действало неумишлено и не е проявило небрежност, ако изпълнението на въпросните мерки би му причинило непропорционална вреда и ако изплащането на парично обезщетение на увредената страна изглежда разумно удовлетворяващо.

ЧЛЕН 106

Обезщетения

1. Всяка от страните гарантира, че при определянето на обезщетенията съдебните органи:
 - а) вземат предвид всички относими аспекти, като например отрицателните икономически последици, в това число пропуснатите ползи, които увредената страна по спора е понесла, всяка неправомерно получена от нарушителя облага и, когато е целесъобразно, елементи, различни от икономическите фактори, в това число неимуществените вреди, причинени на носителя на правото вследствие на нарушението; или
 - б) те могат, когато е целесъобразно, да определят обезщетението като обща сума въз основа на елементи като най-малкото размера на авторските и лицензионните възнаграждения или таксите, които биха били дължими, ако нарушителят беше поискал разрешение да ползва въпросното право върху интелектуалната собственост.
2. Когато нарушителят, без да знае или без да има основателни причини да знае е предприел действия, с които е нарушил права, всяка от страните може да предвиди, че съдебните органи могат да постановят възстановяване на ползите или плащане на предварително определено обезщетение за вреди на увредената страна по спора.

ЧЛЕН 107

Съдебни разноси

Всяка от страните гарантира, че разумните и съразмерни съдебни разноси и другите разходи, направени от спечелилата страна по спора, като правило се поемат от загубилата страна по спора, освен ако това противоречи на справедливостта.

ЧЛЕН 108

Обнародване на съдебните решения

Всяка от страните гарантира, че при съдебни производства, образувани за нарушение на право върху интелектуалната собственост, съдебните органи могат да разпоредят по искане на ищеца и за сметка на нарушителя подходящи мерки за разпространение на информацията във връзка с постановеното решение, в това число излагането му и неговото цялостно или частично обнародване.

ЧЛЕН 109

Презумпция за авторство или собственост

За целите на прилагането на мерките, процедурите и средствата за правна защита, предвидени в настоящия раздел, за да може авторът на литературно или художествено произведение, при липса на доказателства за противното, да се счита за такъв и следователно да има право да образува производство за нарушени права, е достатъчно неговото име да бъде обозначено върху произведението по обичайния начин. Това се прилага *mutatis mutandis* за носителите на права, сродни на авторското право, по отношение на техния обект на закрила.

ЧЛЕН 110

Административни производства

Доколкото административните производства по съществото на спора са предпоставка за постановяването на защитна мярка в гражданския процес, тези производства трябва да съответстват на принципи, които по същество са равностойни на предвидените в съответните разпоредби от настоящия раздел.

ЧЛЕН 111

Гранични мерки

1. При прилагането на гранични мерки за прилагането на правата върху интелектуалната собственост всяка от страните осигурява спазването на своите задължения по ГАТТ 1994 г. и по Споразумението ТРИПС.

2. С цел да се гарантира закрилата на правата върху интелектуалната собственост на митническата територия на всяка от страните, митническите органи, в рамките на своите правомощия, приемат набор от подходи за определяне на пратки, съдържащи стоки, за които има съмнение, че нарушават права върху интелектуалната собственост, посочени в параграфи 3 и 4. Тези подходи включват техники за анализ на риска въз основа на, наред с друго, предоставената от носителите на права информация, събраните разузнавателни данни и проверките на товари.

3. Във връзка с искане от страна на носителя на правото митническите органи разполагат с правомощия да предприемат мерки за задържане на стоки под митнически контрол или за отлагане на вдигането на такива стоки, когато има съмнение, че те нарушават търговски марки, авторското право, права, сродни на авторското право, или географски означения.

4. Не по-късно от три години след началната дата на прилагане на настоящия дял митническите органи на Република Казахстан получават правомощия да предприемат мерки, по искане на носителя на правото, за задържане на стоки под митнически контрол или за отлагане на вдигането на такива стоки, когато има съмнение, че те нарушават патенти, полезни модели, промишлени дизайни, топологии на интегрални схеми или права върху растителни сортове, при условие че Европейският съюз предостави, преди края на втората година от тригодишния период, подходящо обучение на представители на оправомощените органи, като например митнически служители, прокурори, съдии и друг персонал, в зависимост от случая.

5. Митническите органи разполагат с правомощия по своя инициатива да задържат стоки под митнически контрол или да отлагат вдигането на такива стоки, когато има съмнение, че те нарушават търговски марки, авторското право, права, сродни на авторското право, или географски означения

6. Не по-късно от пет години след началната дата на прилагане на настоящия дял митническите органи на Република Казахстан, получават правомощия по своя инициатива да задържат стоки под митнически контрол или да отлагат вдигането на такива стоки, когато има съмнение, че те нарушават патенти, полезни модели, промишлени дизайни, топологии на интегрални схеми или права върху растителни сортове, при условие че Европейският съюз предостави, не по-късно от две години преди края на петгодишния период, подходящо обучение на представители на оправомощените органи, като например митнически служители, прокурори, съдии и друг персонал, в зависимост от случая.

7. Независимо от параграфи 3 – 6, не съществува задължение да се прилагат мерки за задържане или отлагане на вдигането по отношение на вноса на стоки, които са били пуснати на пазара в друга държава от носителя на правото или с негово съгласие.

8. Страните се споразумяват да прилагат ефективно член 69 от Споразумението ТРИПС по отношение на международната търговия със стоки, за които има съмнение, че нарушават права върху интелектуалната собственост. За тази цел всяка от страните следва да е готова да създаде в своята митническа администрация звено за контакт и да уведоми за него другата страна с оглед улесняване на сътрудничеството. Това сътрудничество може да включва обмен на информация относно механизмите за получаване на информация от носители на права, най-добри практики, опит със стратегии за управление на риска, както и информация за подпомагане на определянето на пратки, за които има съмнение, че съдържат стоки в нарушение.

9. Митническите органи на всяка от страните следва да са готови да си сътрудничат, при отправено искане от другата страна или по своя инициатива, с цел да се предостави относима налична информация на митническите органи на другата страна, по-специално по отношение на стоки, преминаващи транзитно през територията на едната от страните и предназначени за или произхождащи от другата страна.

10. Без да се засягат другите форми на сътрудничество, Протоколът за взаимна административна помощ по митническите въпроси се прилага по отношение на параграфи 8 и 9 от настоящия член при нарушения на митническото право, свързани с правата върху интелектуалната собственост.

11. Без да се засягат правомощията, предоставени на Съвета за сътрудничество, Подкомитетът за митническо сътрудничество, посочен в член 25, параграф 3, отговаря за осигуряване на правилното действие и прилагане на настоящия член. Подкомитетът за митническо сътрудничество определя приоритетите и осигурява подходящи процедури за сътрудничество между компетентните органи на страните.

РАЗДЕЛ 4

ОТГОВОРНОСТ НА ДОСТАВЧИЦИТЕ НА УСЛУГИ, ДЕЙСТВАЩИ КАТО ПОСРЕДНИЦИ

ЧЛЕН 112

Използване на услугите на посредници

Страните признават факта, че услугите на посредници могат да бъдат използвани от трети лица за дейности, представляващи нарушение. С оглед да се гарантира свободното движение на информационни услуги и същевременно да бъдат прилагани правата върху интелектуалната собственост в цифровата среда, всяка от страните предвижда посочените в настоящия раздел мерки спрямо доставчиците на услуги, действащи като посредници, когато тези доставчици нямат никакво отношение към пренесената информация.

ЧЛЕН 113

Отговорност на доставчиците на услуги, действащи като посредници: „обикновен пренос“

1. Когато се предоставя услуга на информационното общество, която се състои в пренос по съобщителна мрежа на информация, предоставена от получателя на услугата, или в предоставянето на достъп до съобщителна мрежа, всяка от страните гарантира, че доставчикът на услуги не носи отговорност за пренесената информация, при условие че той:

- а) не започва преноса на информация;
- б) не подбира получателя на пренасяната информация; и
- в) не подбира, нито променя информацията, която се съдържа в преноса.

2. Действията по пренос и предоставяне на достъп, посочени в параграф 1, включват автоматично, междинно и временно съхраняване на пренесената информация, доколкото то се извършва единствено с цел осъществяване на преноса на информация по съобщителната мрежа и при условие че информацията не се съхранява за срок, по-дълъг от необходимия за преноса.

3. Настоящият член не засяга възможността съдебен или административен орган в съответствие с вътрешното право да изисква доставчикът на услуги да прекрати или предотврати нарушение.

ЧЛЕН 114

Отговорност на доставчиците на услуги, действащи като посредници: „кеширане“

1. Когато се предоставя услуга на информационното общество, която се състои в пренос по съобщителна мрежа на информация, предоставяна от получател на услугата, всяка от страните гарантира, че доставчикът на услуги не носи отговорност за автоматичното, междинното и временното съхраняване на тази информация, което се извършва с единствената цел да се подобри ефективността на по-нататъшния пренос на информация до други получатели на услугата по тяхно искане, при условие че:

- а) доставчикът не променя информацията;
- б) доставчикът спазва условията за достъп до информацията;

- в) доставчикът спазва правилата за актуализиране на информацията, определени, широко признати и използвани от отрасъла;
- г) доставчикът не пречи на законното използване на технология, широко призната и използвана от отрасъла, за получаване на данни за използването на информацията; и
- д) доставчикът действа бързо за отстраняване или блокиране на достъпа до съхранена от него информация, след като е узнал факта, че информацията в първоначалния източник на преноса е отстранена от мрежата или достъпът до нея е блокиран, или че съдебен или административен орган е разпоредил такова отстраняване или блокиране.

2. Настоящият член не засяга възможността съдебен или административен орган да изисква в съответствие с вътрешното право доставчикът на услуги да прекрати или предотврати нарушение.

ЧЛЕН 115

Отговорност на доставчиците на услуги,
действащи като посредници: „съхраняване на информация“

1. Когато се предоставя услуга на информационното общество, която се състои в съхраняване на информация, предоставяна от получателя на услугата, всяка от страните гарантира, че доставчикът на услуги не носи отговорност за информацията, съхранена по искане на получателя на услугата, при условие че:
 - а) доставчикът няма сведения за незаконна дейност или информация и във връзка с претенции за обезщетение за вреди не е запознат с факти или обстоятелства, от които да е видна незаконната дейност или информация; или
 - б) доставчикът, при получаването на такива сведения или запознаването с такива факти, действа експедитивно за отстраняването или блокирането на достъпа до информацията.
2. Параграф 1 не се прилага в случаите, когато получателят на услугата действа под ръководството или под контрола на доставчика.

3. Настоящият член не засяга възможността съдебен или административен орган да изисква в съответствие с вътрешното право от доставчика на услуги да прекрати или предотврати нарушение, нито засяга възможността една от страните да предвиди процедури, които уреждат отстраняването или блокирането на достъпа до информация.

ЧЛЕН 116

Липса на общо задължение за контрол

1. Страните не налагат на доставчиците, които предоставят услугите, посочени в членове 113—115, общо задължение да следят информацията, която пренасят или съхраняват, нито общо задължение да търсят активно факти или обстоятелства, сочещи незаконна дейност.

2. Всяка от страните може да установи задължения за доставчиците на услуги на информационното общество за бързо информирание на компетентните публични органи за предприети предполагаеми незаконни дейности или информация, предоставена от получателите на техните услуги. Всяка от страните може също така да установи задължение за доставчиците на услуги на информационното общество за предаване на компетентните органи, по тяхно искане, на информация, която позволява идентифицирането на получатели на техните услуги, с които те имат договори за съхраняване на данни.

ЧЛЕН 117

Начална дата на прилагане на членове 112—116

Република Казахстан изпълнява изцяло задълженията съгласно членове 112—116 в срок от пет години, считано от началната дата на прилагане на настоящия дял.

ЧЛЕН 118

Сътрудничество

1. Страните насърчават развитието на сътрудничеството между търговските или професионалните сдружения или организации, целящи закрилата и прилагането на правата върху интелектуалната собственост.

2. Страните се споразумяват да си сътрудничат с оглед подкрепа за изпълнението на задълженията, поети съгласно настоящата глава. Областите на сътрудничество включват следните дейности, без да са ограничени до тях:

- а) обмен на информация относно съответните им нормативни уредби, свързани с правата върху интелектуалната собственост, и съответните правила за закрила и прилагане; обмен на опит за напредъка по отношение на законодателството в тези области;
- б) обмен на опит относно закрилата и прилагането на правата върху интелектуалната собственост;
- в) обмен на опит, свързан със закрилата и защитата, между митническите, полицейските, административните и съдебните органи и заинтересованите организации; координация за предотвратяване на износа на фалшифицирани стоки;
- г) изграждане на капацитет; и
- д) популяризиране и разпространение на информация и знания относно правата върху интелектуалната собственост сред, наред с друго, деловите среди и гражданското общество; повишаване на осведомеността и знанията на потребителите и носителите на права.

ГЛАВА 8

ДЪРЖАВНИ ПОРЪЧКИ

ЧЛЕН 119

Определения

За целите на настоящата глава:

- а) „търговски стоки или услуги“ означава стоки или услуги от вид, който се продава или предлага за продажба основно на търговския пазар на недържавни купувачи за недържавни цели и обикновено се купува от недържавни купувачи за недържавни цели;
- б) „строителна услуга“ означава услуга, която има за цел, независимо от начина на изпълнение, строителството на съоръжения и сгради въз основа на раздел 51 от Временната централна класификация на продуктите на Организацията на обединените нации („СРСprov“);
- в) „дни“ означава календарни дни;

- г) „електронен търг“ означава повтарящ се процес, който включва електронно устройство за представяне на нови, по-ниски цени и/или на нови стойности за някои елементи от офертите, и който се извършва след първоначалната цялостна оценка на офертите, което дава възможност те да бъдат класирани чрез използването на методи за автоматично оценяване. Следователно някои поръчки за услуги и някои поръчки за строителство, които имат за предмет интелектуална дейност като проектирането на строителство, не могат да бъдат предмет на електронни търгове;
- д) „в писмена форма“ или „писмен“ означава всеки израз, състоящ се от думи или цифри, който може да бъде прочетен, възпроизведен и впоследствие съобщен. Това може да включва електронно предадена и съхранена информация;
- е) „ограничена тръжна процедура“ означава метод за възлагане на поръчки, при който възложителят се свързва с доставчик или доставчици по свой избор;
- ж) „мярка“ означава всеки закон, подзаконов акт, процедура, административни насоки или практики или всяко действие на възложител, свързано с попадаща в обхвата поръчка;
- з) „списък за многократно използване“ означава списък с доставчици, определени от даден възложител като отговарящи на условията за участие в този списък, който възложителят възнамерява да използва повече от веднъж;

- и) „обявление за предстояща поръчка“ означава обявление, публикувано от възложител, с което се канят заинтересованите доставчици да подадат заявление за участие, оферта, или и двете;
- й) „открита тръжна процедура“ означава метод за възлагане на поръчки, при който всички заинтересовани доставчици могат да подадат оферта;
- к) „лице“ означава всяко физическо или юридическо лице;
- л) „възложител“ означава всеки субект, посочен в части 1—3 от приложение III;
- м) „квалифициран доставчик“ означава доставчик, който даден възложител признава като отговарящ на условията за участие;
- н) „селективна тръжна процедура“ означава метод за възлагане на поръчки, при който възложителят кани само квалифицирани доставчици да подадат предложение;
- о) „услуги“ включва строителни услуги, освен ако не е посочено друго;

- п) „стандарт“ означава документ, одобрен от признат орган, който предоставя за широко и многократно използване правила, указания или характеристики за стоки или услуги или свързаните с тях процеси и производствени методи, спазването на които не е задължително. Той може също така да включва или да се отнася само до изисквания за терминология, символи, опаковка, маркиране или етикетиране, които са приложими за стока, услуга, процес или производствен метод;
- р) „доставчик“ означава лице или група лица, която предоставя или може да предостави стоки или услуги;
- с) „техническа спецификация“ означава тържно изискване, което:
- i) определя характеристиките на стоки или услуги, които да бъдат доставени, включително качество, показатели, безопасност и размери, или процесите и методите за тяхното производство или предоставяне; или
 - ii) се отнася до изисквания за терминология, символи, опаковане, маркиране или етикетиране, които са приложими за стока или услуга.

ЧЛЕН 120

Приложно поле и обхват

Приложение на настоящата глава

1. Настоящата глава се прилага за всяка мярка по отношение на попадащи в обхвата поръчки, независимо дали са проведени изцяло или частично чрез електронни средства.
2. За целите на настоящата глава „попадаща в обхвата поръчка“ означава поръчка за държавни цели:
 - а) за стоки, услуги или всякакви комбинации от тях:
 - i) които са посочени в приложение III; и
 - ii) при които поръчката няма за цел търговска продажба или препродажба или използване при производството или доставката на стоки или услуги за търговска продажба или препродажба;
 - б) осъществена посредством всички договорни средства, включително: покупка, лизинг, наем или финансов лизинг със или без право на закупуване;

- в) чиято стойност достига или надхвърля съответния праг, посочен в приложение III, в момента на публикуване на обявление в съответствие с член 124;
- г) от възложител; и
- д) която не е изключена по някакъв друг начин от обхвата съгласно параграф 3 или приложение III.

Ако стойността на поръчката е неопределена, тя се оценява в съответствие с параграфи 6—8 от настоящия член.

- 3. Освен ако е предвидено друго в приложение III, настоящата глава не се прилага за:
 - а) придобиването или наема на земя, съществуващи сгради или друга недвижима собственост или правата върху нея;
 - б) нямащи договорен характер споразумения или каквато и да е форма на помощ, която някоя от страните предоставя, включително споразумения за сътрудничество, безвъзмездни средства, заеми, вливане на капитали, гаранции и фискални стимули;

- в) поръчката или получаването по друг начин на услуги от данъчни агенции или депозитари, услуги по ликвидация и управление на регулирани финансови институции или услуги, свързани с продажбата, обратното изкупуване и разпределянето на държавен дълг, включително заеми и държавни облигации, полици и други ценни книжа;
- г) договорни правоотношения на заетите в публичния сектор;
- д) възлагане на поръчки:
 - i) с конкретната цел за предоставяне на международна помощ, включително помощ за развитие;
 - ii) съгласно особената процедура или условия на международно споразумение относно разполагането на войски или относно съвместното изпълнение на проект от страна на подписалите държави; или
 - iii) съгласно особената процедура или условия на международна организация или финансирани с международни безвъзмездни средства, заеми или друг вид помощ, когато прилаганата процедура или условия ще са несъвместими с разпоредбите на настоящата глава.

4. В приложение III за всяка от страните се посочва следната информация:

- а) в част 1 — субекти на централното държавно управление, чиито поръчки попадат в обхвата на настоящата глава;
- б) в част 2 — субекти на регионалното и местното управление, чиито поръчки попадат в обхвата на настоящата глава;
- в) в част 3 — всички други субекти, чиито поръчки попадат в обхвата на настоящата глава;
- г) в част 4 — стоките, които попадат в обхвата на настоящата глава;
- д) в част 5 — услугите, различни от строителните, които попадат в обхвата на настоящата глава;
- е) в част 6 — строителните услуги, които попадат в обхвата на настоящата глава; и
- ж) в част 7 — всички общи бележки.

5. Когато възложител, в контекста на попадащи в обхвата поръчки, изисква лица, които не попадат в обхвата на приложение III, да възлагат поръчки в съответствие със специални изисквания, член 122 се прилага *mutatis mutandis* към тези изисквания.

Оценка

6. При оценката на стойността на поръчката за целите на проверката дали представлява попадаща в обхвата поръчка, възложителят:
- а) не разделя поръчката на отделни поръчки, нито избира или използва конкретен метод за оценка на стойността на поръчката с намерението напълно или частично да я изключи от прилагането на настоящата глава; и
 - б) включва прогнозната максимална обща стойност на поръчката за целия срок на изпълнение, независимо дали е възложена на един или повече доставчици, като се отчитат всички видове възнаграждение, включително:
 - i) премии, хонорари, комисионни и лихви; и
 - ii) когато в поръчката се предвижда възможността за варианти, общата стойност на тези варианти.

7. Когато отделно изискване за поръчка има за резултат възлагането на повече от една поръчка или възлагането на поръчки на отделни части (наричани по-долу за краткост „повтарящи се поръчки“), изчисляването на прогнозната максимална обща стойност се основава на:

- а) стойността на повтарящите се поръчки за един и същ вид стока или услуга, възложени през предходните 12 месеца или предходната финансова година на възложителя, коригирана, когато е възможно, с оглед отчитане на очакваните промени в количеството или стойността на стоката или услугата, за която се възлага поръчката през следващите 12 месеца; или
- б) прогнозната стойност на повтарящите се поръчки за един и същ вид стока или услуга, които ще бъдат възложени през 12-те месеца след първоначалното възлагане на поръчката или финансовата година на възложителя.

8. При поръчки посредством лизинг, наем или финансов лизинг на стоки или услуги, или поръчка, чиято обща цена не е посочена, основата за оценка е:

- а) при договори с фиксиран срок:
 - і) когато срокът на договора е дванадесет месеца или по-кратък от дванадесет месеца — общата прогнозна максимална стойност за неговата продължителност; или

- ii) когато срокът на договора надвишава 12 месеца — общата прогнозна максимална стойност, включително всяка прогнозна остатъчна стойност;
- б) когато договорът е с неопределен срок — прогнозната месечна вноска, умножена по 48;
и
- в) когато не е сигурно дали договорът ще бъде с определен срок, се прилага основата за оценка съгласно буква б).

ЧЛЕН 121

Общи изключения

При спазване на изискването, че такива мерки не се прилагат по начин, който би представлявал средство за произволна или неоснователна дискриминация между страните или прикрито ограничение на международната търговия, никоя разпоредба на настоящата глава не се тълкува като възпрепятстваща която и да е от страните да налага или прилага мерки:

- а) необходими за опазването на обществения морал, ред или безопасност;

- б) необходими за защита на живота или здравето на хора, животни или растения;
- в) необходими за закрила на интелектуалната собственост; или
- г) свързани със стоки или услуги от лица с увреждания, благотворителни организации или труд, полаган в места за лишаване от свобода.

ЧЛЕН 122

Общи принципи

Недискриминация

1. По отношение на всяка мярка, свързана с попадаща в обхвата поръчка, всяка от страните, включително нейните възложители, предоставя безусловно на стоките и услугите от другата страна и на доставчиците от другата страна, предлагащи стоките или услугите, не по-малко благоприятно третиране в сравнение с това, което страната, включително нейните възложители, предоставя на своите стоки и услуги и на установени местни доставчици.

2. По отношение на всяка мярка, свързана с попадаща в обхвата поръчка, дадена страна, включително нейните възложители:

- а) не третира установен местен доставчик по-малко благоприятно от друг установен местен доставчик въз основа степента на чуждестранно участие или собственост; или
- б) не дискриминира установен местен доставчик въз основа на факта, че стоките или услугите, предлагани от този доставчик за определена поръчка, са стоки или услуги от другата страна.

Използване на електронни средства

3. При провеждане на попадаща в обхвата поръчка с електронни средства възложителят:

- а) гарантира, че поръчката се провежда чрез използването на информационни системи и софтуер, включително на такива, свързани с удостоверяване и криптиране на информация, които са широко разпространени и оперативно съвместими с други широко разпространени информационни системи и софтуер; и
- б) поддържа механизми, които гарантират интегритета на заявленията за участие и офертите, включително установяването на времето на получаване и предотвратяването на неподходящ достъп.

Провеждане на процедура за възлагане на поръчка

4. Възложителят провежда попадаща в обхвата поръчка по прозрачен и безпристрастен начин, който:
- а) е в съответствие с настоящата глава, като използва методи като открита тръжна процедура, селективна тръжна процедура, ограничена тръжна процедура и електронни търгове;
 - б) избягва конфликт на интереси; и
 - в) предотвратява корупционни практики.

Правила за произход

5. За целите на попадащите в обхвата поръчки нито една от страните не прилага за стоки или услуги, внесени или доставени от другата страна, правила за произход, които са различни от правилата за произход, които страната прилага по същото време при обичайни търговски условия за внос или доставки на същите стоки или услуги от същата страна.

Мерки, които не се отнасят до възлагането на поръчки

6. Параграфи 1 и 2 не се прилагат относно: всякакъв вид мита и такси, наложени върху вноса или във връзка с него; метода на облагане с такива мита и такси; други правила или формалности във връзка с вноса и мерки, засягащи търговията с услуги, различни от мерките, уреждащи попадащите в обхвата поръчки.

ЧЛЕН 123

Информация относно системата за поръчки

1. Всяка от страните:
 - а) своевременно публикува всеки закон, подзаконов акт, съдебно решение, административен акт с общо приложение, стандартни договорни условия, които са задължителни съгласно закон или подзаконов акт и към които препращат обявленията или тръжната документация и процедурата относно попадащите в обхвата поръчки, и всички техни изменения в официално определено електронно или печатно средство, което има широко разпространение и е лесно достъпно за обществеността; и
 - б) предоставя обяснения по тях на другата страна при поискване.

2. В част 1 от приложение IV се посочват:

- а) електронните или печатни средства, в които всяка от страните публикува информацията, описана в параграф 1;
- б) електронните или печатни издания в които всяка от страните публикува обявленията, изисквани съгласно член 124, член 126, параграф 7 и член 133, параграф 2; и
- в) адреса(ите) на интернет страницата(ите), където всяка от страните публикува обявленията във връзка с възложените поръчки съгласно член 133, параграф 2.

3. Всяка от страните своевременно уведомява Комитета за сътрудничество за всяко изменение на свързаната с нея информация, посочена в част I от приложение IV. Комитетът за сътрудничество редовно приема решения, които отразяват измененията на част 1 от приложение IV.

ЧЛЕН 124

Обявления

Обявление за предстояща поръчка

1. За всяка попадаща в обхвата поръчка възложителят публикува обявление за предстояща поръчка в подходящото печатно или електронно издание, посочено в част 2 от приложение IV, освен при обстоятелствата, описани в член 130. Това средство се разпространява широко и тези обявления остават достъпни за обществеността най-малко до изтичането на срока, посочен в обявлението. За възложителите, попадащи в обхвата на части 1, 2 или 3 от приложение III, обявленията са достъпни по електронен път безплатно чрез единна точка за достъп за най-малко всеки минимален срок, посочен в част 2 от приложение IV.

2. Освен ако не е предвидено друго в настоящата глава, всяко обявление за предстояща поръчка включва:

- а) наименование и адрес на възложителя и друга информация, необходима за установяването на връзка с него и получаването на съответните документи във връзка с поръчката, и цената на тези документи и начина на заплащане, ако има такива;

- б) описание на поръчката, включително естеството и количеството на стоките или услугите, предмет на поръчката, или когато количеството е неизвестно, приблизителното количество;
- в) за повтарящи се поръчки, ако е възможно, прогноза за момента на публикуване на последващите обявления за предстояща поръчка;
- г) описание на евентуалните варианти;
- д) срока за доставка на стоките или на услугите или продължителността на договора;
- е) метода за възлагане на поръчката, който ще бъде използван, и дали той ще включва договаряне или електронен търг;
- ж) когато е приложимо, адрес и краен срок за представяне на заявленията за участие в процедурата за възлагане на поръчка;
- з) адрес и краен срок за подаване на оферти;
- и) езика или езиците, на които офертите или заявленията за участие могат да бъдат подадени, ако са различни от езика, който е официален език на страната на възложителя;

- й) списък и кратко описание на условията за участие на доставчиците, включително изисквания за представяне от доставчиците на конкретни документи или удостоверения във връзка с тези условия, освен ако такива изисквания са включени в тръжната документация, която е предоставена на всички заинтересовани доставчици едновременно с обявлението за предстояща поръчка; и
- к) когато в съответствие с член 126 възложител възнамерява да избере ограничен брой квалифицирани доставчици, които да бъдат поканени да подадат оферти, критериите, които ще бъдат използвани за техния подбор и когато е приложимо, всяко ограничение относно броя на доставчиците, на които ще бъде разрешено да подадат оферта.

Резюме на обявлението

3. Във всеки случай на предстояща поръчка, едновременно с публикуването на обявлението за предстояща поръчка, възложителят публикува на английски или френски език резюме на обявлението, което е лесно достъпно. Резюмето на обявлението съдържа най-малко следната информация:

- а) предмета на поръчката;

- б) крайната дата за подаване на офертите или, когато е приложимо, крайната дата за подаване на заявленията за участие в процедурата за възлагане на поръчка или за включването в списък за многократно използване; и
- в) адреса, на който могат да бъдат поискани документите, свързани с възлагането на поръчката.

Обявление за планирана поръчка

4. Възложителите се насърчават да публикуват в подходящо печатно или електронно издание, посочено в част 2 от приложение IV, възможно най-рано през всяка финансова година обявление, свързано с бъдещите им планове за възлагане на поръчки (наричано по-нататък „обявление за планирана поръчка“). Обявлението за планирана поръчка следва да включва предмета на поръчката и очакваната дата на публикуване на обявлението за предстояща поръчка.

5. Възложител, посочен в част 3 от приложение III, може да използва обявление за планирана поръчка като обявление за предстояща поръчка, при условие че то включва цялата информация, посочена в параграф 2 от настоящия член, с която разполага възложителят, както и изявление, че заинтересованите доставчици следва да уведомят възложителя за интереса си към поръчката.

ЧЛЕН 125

Условия за участие

1. Възложителят ограничава условията за участие в процедура за възлагане на поръчка само до тези, които са съществени за гарантирането на това, че доставчикът разполага с правния и финансовия капацитет, както и с търговските и техническите възможности да се заеме със съответната поръчка.
2. При оценката на това дали даден доставчик отговаря на условията за участие, възложителят:
 - а) не налага като условие за участие на доставчика вече да са били възлагани една или повече поръчки от възложител от една от страните;
 - б) може да изисква наличието на съответен предишен опит, когато това е от съществено значение, за да се изпълнят изискванията на поръчката; и
 - в) не налага като условие за участие на доставчик от една от страните в търг или за възлагане на поръчка наличието на предходно възлагане на същия на една или няколко поръчки от страна на възложител от другата страна или за предишен опит на доставчика на територията на тази страна, освен когато такъв предходен опит е от съществено значение за изпълнение на изискванията на поръчката.

3. При оценката на това дали даден доставчик отговаря на условията за участие, възложителят:

- а) оценява финансовия капацитет и търговските и техническите възможности на доставчика въз основа на стопанската дейност на доставчика както на територията на страната на възложителя, така и извън нея; и
- б) основава преценката си на условията, които предварително е посочил в обявленията или в тръжната документация.

4. Когато съществуват доказателства в подкрепа на това, дадена страна, включително нейните възложители, може да изключи доставчик на основания като:

- а) несъстоятелност;
- б) декларации с невярно съдържание;
- в) значителни или трайни пропуски при изпълнението на някое съществено изискване или задължение по предишна поръчка или поръчки;
- г) влезли в сила присъди за тежки престъпления или за други тежки нарушения;

- д) нарушаване на професионалната етика или действия или бездействия, които засягат неблагоприятно търговската репутация на доставчика; или
- е) неплащане на данъци.

ЧЛЕН 126

Квалификация на доставчиците

Системи за регистрация и процедури за квалификация

1. Дадена страна, включително нейните възложители, може да поддържа система за регистрация на доставчици, в която доставчиците трябва да се регистрират и да предоставят определена информация.
2. Всяка от страните гарантира, че:
 - а) нейните възложители полагат усилия да сведат до минимум различията в процедурите си за квалификация; и

б) когато нейните възложители поддържат системи за регистрация, те полагат усилия да сведат до минимум различията в системите си за регистрация.

3. Никоя от страните, включително нейните възложители, не приема, нито прилага каквато и да е система за регистрация или процедура за квалификация, имаща за цел или последица създаването на ненужни пречки пред участието на доставчиците на другата страна в нейните процедури за възлагане на поръчки.

Селективна тръжна процедура

4. Когато възложителят възнамерява да използва селективна тръжна процедура, той:

а) включва в обявлението за предстояща поръчка най-малко информацията, посочена в член 124, параграф 2, букви а), б), е), ж), й) и к), и приканва доставчиците да подадат заявление за участие; и

б) предоставя преди началото на срока за подаване на оферти най-малко информацията по член 124, параграф 2, букви в), г), д), з) и и) на квалифицираните доставчици, които уведомява, както е посочено в член 128, параграф 3, буква б).

5. Възложителят разрешава на всички квалифицирани доставчици да вземат участие в конкретна процедура за възлагане на поръчка, освен ако възложителят е посочил в обявлението за предстояща поръчка някакво ограничение за броя на доставчиците, които ще бъдат допуснати да подадат оферта, както и критериите за подбора на ограничения брой доставчици.

6. Когато тръжната документация не е публично достъпна от датата на публикуване на обявлението, посочено в параграф 4, възложителят осигурява едновременно предоставяне на тези документи на всички квалифицирани доставчици, подбрани в съответствие с параграф 5.

Списъци за многократно използване

7. Възложителят може да поддържа списък за многократно използване с доставчици, при условие че обявлението, с което кани заинтересованите доставчици да кандидатстват за включване в списъка:

- а) се публикува ежегодно; и
- б) когато обявлението се публикува по електронен път, то е достъпно непрекъснато

в подходящо издание, посочено в част 2 от приложение IV.

8. Обявлението, предвидено в параграф 7, включва:
- а) описание на стоките и услугите или на категориите стоки и услуги, за които може да се използва списъкът;
 - б) условията за участие, на които доставчиците следва да отговарят за включването им в списъка, и методите, които възложителят ще използва за проверка на това доколко доставчикът отговаря на условията;
 - в) наименование и адрес на възложителя и друга информация, необходима за установяване на контакт с него и получаването на съответните документи във връзка със списъка;
 - г) срок на валидност на списъка и начини за неговото подновяване или прекратяване или, в случаите когато не е указан срок на валидност — указание за метода, чрез който се съобщава, че ползването на списъка се прекратява;
 - д) посочване, че списъкът може да се използва за процедура за възлагане на поръчка, попадаща в обхвата на настоящата глава.

9. Независимо от параграф 7, когато даден списък за многократно използване ще бъде валиден три години или по-малко, възложителят може да публикува посоченото в параграф 7 обявление само веднъж в началото на срока на валидност на списъка, при условие че обявлението:

- а) посочва срока на валидност и обстоятелството, че няма да бъдат публикувани допълнителни обявления; и
- б) е публикувано по електронен път и е достъпно постоянно през срока на неговата валидност.

10. Възложителят позволява кандидатстването по всяко време на доставчици за включване в списък за многократно използване и включва в списъка всички квалифицирани доставчици в разумно кратък срок.

11. Когато доставчик, който не е включен в списък за многократно използване, подаде заявление за участие в процедура за възлагане на поръчка въз основа на списък за многократно използване и всички изисквани документи в рамките на срока, предвиден в член 128, параграф 2, възложителят разглежда това искане. Възложителят не изключва даден доставчик при възлагане на поръчката на основание, че не разполага с достатъчно време, за да разгледа заявлението му, освен когато в изключителни случаи, поради сложността на поръчката, той няма възможност да завърши разглеждането на заявлението в срока, определен за подаване на оферти.

Субекти, посочени в част 3 от приложение III

12. Възложителят, посочен в част 3 от приложение III, може да използва обявление, с което приканва доставчици да кандидатстват за включване в списък за многократно използване, като обявление за предстояща поръчка, при условие че:

- а) обявлението е публикувано в съответствие с параграф 7 от настоящия член и включва информацията, изисквана съгласно параграф 8 от настоящия член, цялата налична информация, изисквана съгласно член 124, параграф 2, както и изявление, че то представлява обявление за предстояща поръчка или че само доставчиците, включени в списъка за многократно използване, ще продължат да получават обявления за поръчки, обхванати от списъка за многократно използване; и
- б) възложителят своевременно предоставя на доставчиците, изразили пред него интерес във връзка с дадена поръчка, достатъчно информация, която да им позволи да преценят своя интерес към поръчката, включително цялата останала информация, изисквана съгласно член 124, параграф 2, доколкото тя е налична.

13. Възложителят, посочен в част 3 от приложение III, може да допусне доставчик, който е кандидатствал за включване в списък за многократно използване в съответствие с параграф 10 от настоящия член, да подаде оферта за дадена поръчка, когато възложителят разполага с достатъчно време, за да прецени дали доставчикът отговаря на условията за участие.

Информация относно решенията на възложителите

14. Възложителят своевременно информира всеки доставчик, който е подал заявление за участие в поръчка или е кандидатствал за включване в списъка за многократно използване, за решението си по заявлението или кандидатурата.

15. Когато възложителят отхвърли заявление за участие на доставчик в процедура за възлагане на поръчка или за включването му в списък за многократно използване, преставя да признава доставчик като квалифициран или изключва доставчик от списък за многократно използване, той своевременно информира доставчика и по негово искане своевременно му предоставя писмено обяснение на мотивите за своето решение.

ЧЛЕН 127

Технически спецификации и тръжна документация

Технически спецификации

1. Възложителят не изготвя, не приема, нито прилага каквато и да е техническа спецификация, нито установява каквато и да е процедура за оценяване на съответствието, които имат за цел или последица създаването на ненужни пречки за международната търговия.

Техническите спецификации трябва да позволяват еднакъв достъп за доставчиците и не трябва да създават неоснователни пречки пред отварянето на пазарите на поръчки за конкуренцията.

2. Когато е целесъобразно, при установяването на технически спецификации за стоките или услугите, за които се възлага поръчка, възложителят:

- а) определя техническата спецификация посредством изисквания за работните характеристики и функционални изисквания, а не посредством концептуални или описателни характеристики; и
- б) основава техническата спецификация на международни стандарти, когато съществуват такива; в противен случай — на национални технически разпоредби, признати национални стандарти или строителни норми.

3. Когато в техническите спецификации са използвани концептуални или описателни характеристики, възложителят следва да посочи, когато е целесъобразно, че ще разглежда оферти за еквивалентни стоки или услуги, които явно изпълняват изискванията на поръчката, като включва думи като „или еквивалентни“ в тръжната документация.

4. Възложителят не установява технически спецификации, съдържащи изискване или препратка към конкретна търговска марка или търговско наименование, патент, авторско право, дизайн, тип, конкретен произход, производител или доставчик, освен ако няма друг достатъчно точен или разбираем начин да бъдат описани изискванията на поръчката и при условие че в такива случаи възложителят включва в тръжната документация думи като „или еквивалентни“.

5. Възложителят не иска, нито приема по начин, който ще има за резултат възпрепятстване на конкуренцията, съвет, който може да бъде използван при подготовката или приемането на каквато и да е техническа спецификация за конкретна процедура за възлагане на поръчка, от лице, което може да има търговски интереси, свързани с възлагането на поръчката.

6. За по-голяма яснота следва да се посочи, че дадена страна, включително нейните възложители, може в съответствие с настоящия член да изготвя, приема или прилага технически спецификации за насърчаване на опазването на природните ресурси или на околната среда.

Тръжна документация

7. Възложителят предоставя на доставчиците тръжна документация, която включва цялата необходима информация, позволяваща на участниците да изготвят и подадат валидни оферти. Освен ако тази информация вече не е предоставена в обявлението за предстояща поръчка, такава документация включва пълно описание на:

- а) поръчката, включително естеството и количеството на стоките или услугите, предмет на поръчката, или когато количеството не е известно – приблизително количество, както и изискванията, които трябва да бъдат изпълнени, включително технически спецификации, сертификати за оценяване на съответствието, планове, чертежи или документи с инструкции;
- б) условията за участие на доставчиците, включително списък с информация и документи, които е необходимо доставчиците да предоставят във връзка с условията за участие;
- в) всички критерии за оценка, които възложителят ще прилага при възлагане на поръчката и, освен когато цената е единственият критерий, относителната важност на тези критерии;
- г) когато възложителят провежда процедурата за възлагане на поръчка по електронен път – изискванията за идентификация и криптиране или други изисквания, свързани с подаването на информация чрез електронни средства;

- д) когато възложителят провежда електронен търг — правилата, включително идентификация на елементите на офертата, свързани с критериите за оценка, според които ще бъде проведен търгът;
- е) когато се провежда публично отваряне на офертите — датата, часа и мястото на отварянето и, ако е приложимо, лицата, на които е разрешено да присъстват;
- ж) всички други условия, включително начини на заплащане и ограничения за начините, по които могат да бъдат подавани офертите, например на хартиен носител или по електронен път; и
- з) датите за доставка на стоките или за предоставяне на услугите.

8. При определянето на датите за доставка на стоките или за предоставяне на услугите, предмет на поръчката, възложителят отчита фактори като сложност на поръчката, степен на очакваното използване на подизпълнители, както и реалистичното време, необходимо за производството, изваждането от склада и транспорта на стоките от мястото на доставка или за предоставянето на услугите.

9. Критериите за оценка, посочени в обявлението за предстояща поръчка или в тръжната документация, могат да включват, наред с друго, цената и други разходни фактори, качеството, техническите качества, екологичните характеристики и условията за доставка.

10. Възложителят своевременно:

- а) предоставя на разположение тръжната документация, за да гарантира, че всички заинтересовани доставчици разполагат с достатъчно време, за да подадат надлежни оферти;
- б) предоставя, при поискване, тръжната документация на всеки заинтересован доставчик; и
- в) отговаря на всяко разумно искане за съответна информация от заинтересован доставчик, при условие че такава информация не дава на този доставчик предимство пред други доставчици.

Промени

11. Когато преди възлагането на поръчката възложителят промени критериите или изискванията, определени в обявлението за предстояща поръчка или в тръжната документация, предоставена на участващите доставчици, или измени или публикува отново обявление или тръжна документация, той изпраща в писмена форма всички такива промени или изменените или повторно публикувани обявления или тръжна документация:

- а) на всички доставчици, които участват към момента на промяната, изменението или повторното публикуване, когато тези доставчици са известни на възложителя, а във всички останали случаи — по начина, по който е предоставена първоначалната информация; и

- б) в разумен срок, който да позволи на такива доставчици да променят офертите си и да внесат променените оферти, когато е приложимо.

ЧЛЕН 128

Срокове

Общи положения

1. Възложителят, в съответствие със собствените си разумни нужди, предоставя достатъчно време на доставчиците да изготвят и внесат заявления за участие и валидни оферти, като взема предвид такива фактори като:

- а) характера и сложността на поръчката;
- б) степента на очакваното използване на подизпълнители; и
- в) времето за предаване на оферти по начин, различен от електронни средства, от чужбина, както и от собствената територия в случаите, когато не са използвани електронни средства.

Тези срокове, включително евентуалното им удължаване, са еднакви за всички заинтересовани или участващи доставчици.

Крайни срокове

2. Възложител, който използва селективна тръжна процедура, определя, че крайният срок за подаване на заявления за участие принципно не може да бъде по-кратък от 25 дни след датата на публикуване на обявлението за предстояща поръчка. Когато заради неотложни обстоятелства, надлежно обосновани от възложителя, прилагането на този срок е невъзможно, срокът може да бъде намален на не по-малко от десет дни.
3. С изключение на предвиденото в параграфи 4, 5, 7 и 8, възложителят определя, че крайният срок за подаване на оферти е не по-кратък от 40 дни, считано от датата, на която:
 - а) при открита тръжна процедура — е публикувано обявлението за предстояща поръчка; или
 - б) при селективна тръжна процедура – възложителят уведоми доставчиците, че ще бъдат поканени да подадат оферти, независимо дали използва списък за многократно използване.

4. Възложителят може да намали срока за подаване на оферти, определен в съответствие с параграф 3, на не по-малко от десет дни, когато:

- а) възложителят е публикувал обявление за планирана поръчка, както е описано в член 124, параграф 4, най-малко 40 дни и не повече от 12 месеца преди публикуването на обявлението за предстояща поръчка, като обявлението за планирана поръчка съдържа:
 - i) описание на поръчката;
 - ii) приблизителните крайни срокове за подаване на оферти или заявления за участие;
 - iii) изявление, че заинтересованите доставчици следва да изразят интереса си от участие в процедурата за възлагане на поръчка пред възложителя;
 - iv) адреса, на който могат да бъдат получени документи, свързани с процедурата за възлагане на поръчка; и
 - v) цялата информация, изисквана за обявлението за предстояща поръчка съгласно член 124 параграф 2, доколкото е налична;

- б) при повтарящи се поръчки възложителят посочва в първоначалното обявление за предстояща поръчка, че в следващите обявления ще бъдат предвидени срокове за тръжните процедури съгласно настоящия параграф; или
- в) при неотложни обстоятелства, надлежно обосновани от възложителя, прилагането на срока за тръжна процедура, определен в съответствие с параграф 3, е невъзможно.

5. Възложителят може да намали срока за подаване на оферти, определен в съответствие с параграф 3, със седем дни при всяко едно от следните обстоятелства:

- а) обявлението за предстояща поръчка е публикувано чрез електронни средства;
- б) цялата тръжна документация е достъпна чрез електронни средства от датата на публикуване на обявлението за предстояща поръчка; и
- в) възложителят приема оферти чрез електронни средства.

6. Прилагането на разпоредбите на параграф 5 във връзка с параграф 4 в никакъв случай не води до намаляване на сроковете за подаване на оферти, определени в съответствие с параграф 3, на по-малко от седем дни, считано от датата на публикуване на обявлението за предстояща поръчка.

7. Независимо от другите разпоредби в настоящия член, когато възложителят закупува търговски стоки или услуги или комбинация от такива, той може да намали срока за подаване на оферти, определен в съответствие с параграф 3, на не по-малко от 13 дни, при условие че възложителят публикува чрез електронни средства едновременно както обявлението за предстояща поръчка, така и цялата тръжна документация. В допълнение, когато възложителят приема оферти за търговски стоки или услуги чрез електронни средства, той може да намали срока, определен в съответствие с параграф 3, на не по-малко от седем дни.

8. Когато възложителят, посочен в част 3 от приложение III, е подбрал всички квалифицирани доставчици или ограничен брой от тях, срокът за подаване на оферти може да бъде определен по взаимно съгласие между възложителя и подбраните доставчици. При липса на съгласие срокът е не по-кратък от седем дни.

ЧЛЕН 129

Договаряне

1. Дадена страна може да предвиди нейните възложители да проведат договаряне:
 - а) когато възложителят е посочил намерението си за провеждане на договаряне в обявлението за предстояща поръчка, изисквано съгласно член 124, параграф; или
 - б) когато от оценката стане ясно, че нито една оферта не е очевидно най-изгодната по отношение на конкретните критерии за оценка, изложени в обявлението за предстояща поръчка или в тръжната документация.
2. Възложителят:
 - а) гарантира, че всяко изключването на доставчици, участващи в договаряне, се извършва в съответствие с критериите за оценка, определени в обявлението за предстояща поръчка или в тръжната документация; и
 - б) когато договарянето е приключило, определя общ срок за оставащите участващи доставчици да внесат нови или преработени оферти.

ЧЛЕН 130

Ограничена тръжна процедура

1. При условие че не използва настоящата разпоредба с цел избягване на конкуренцията между доставчиците или по начин, който дискриминира доставчиците на другата страна, или защитава местните доставчици, възложителят може да използва ограничена тръжна процедура и може да избере да не прилага членове 124, 125, 126, 127 (параграфи 7 — 11), 128, 129, 131 и 132 само при някои от следните условия:

- a) при условие че изискванията на тръжната документация не са изменени съществено, когато:
 - i) не са внесени оферти или нито един доставчик не е подал заявление за участие;
 - ii) нито една от подадените оферти не отговаря на съществените изисквания на тръжната документация;
 - iii) нито един доставчик не отговаря на условията за участие; или
 - iv) подадените оферти са съгласувани една с друга;

- б) когато стоките или услугите могат да бъдат доставени само от даден доставчик и не съществува разумна алтернатива или заместващи стоки или услуги поради една от следните причини:
- i) изискването е за произведение на изкуството;
 - ii) закрилата на патенти, авторски права или други изключителни права; или
 - iii) поради отсъствието на конкуренция поради технически причини;
- в) за допълнителни доставки от първоначалния доставчик на стоки или услуги, които не са били включени в първоначалната процедура за възлагане на поръчка, когато промяна на доставчика за такива допълнителни стоки или услуги:
- i) не може да се извърши поради икономически или технически причини като изисквания за взаимозаменяемост или оперативна съвместимост със съществуващо оборудване, софтуер, услуги или инсталации, възложени с първоначалното възлагане на поръчка; и
 - ii) би предизвикала значително неудобство или чувствително дублиране на разходите на възложителя;

- г) доколкото е абсолютно необходимо, когато по крайно неотложни причини, дължащи се на събития, които възложителят не би могъл да предвиди, стоките или услугите не биха могли да бъдат получени навреме посредством открита или селективна тръжна процедура;
- д) за стоки, закупени на стоков пазар;
- е) когато възложителят възлага прототип или първоначална стока или услуга, разработени по негово искане в хода и за целите на конкретна поръчка за изследване, опит, проучване или оригинална разработка. Оригиналната разработка на първоначална стока или услуга може да включва ограничено по обем производство или доставка с цел отразяване на резултатите от експлоатационните изпитвания и демонстриране, че съответната стока или услуга са годни за масово производство или доставки, тъй като покриват необходимите изисквания по отношение на качеството, но не включва масово производство или доставки, които позволяват да се осигури достатъчна пазарна реализация или да се покрият разходите за научноизследователска и развойна дейност;
- ж) за покупки, направени при особено изгодни условия, възникващи само за кратък период от време в случай на необичайно разпореждане с имущество, например при ликвидация, управление от синдик или при несъстоятелност, а не за обичайни покупки от редовни доставчици; или

- 3) когато даден договор е възложен на лице, спечелило конкурс за проект, при условие че:
- i) конкурсът е бил организиран по начин, който е в съответствие с принципите на настоящата глава, по-специално свързани с публикуването на обявление за предстояща поръчка; и
 - ii) участниците са оценявани от независимо жури с оглед възлагането на договор за на спечелилото конкурса лице.

2. Възложителят изготвя писмен протокол за всяка възложена поръчка по параграф 1. Протоколът включва наименованието на възложителя, стойността и вида на стоките или услугите, предмет на поръчката, и указване на обстоятелствата и условията, описани в параграф 1, обосноваващи използването на ограничена тръжна процедура.

ЧЛЕН 131

Електронни търгове

1. Възложителите могат да използват електронни търгове.

2. При открити или ограничени тръжни процедури или процедури с договаряне възложителите могат да решат възлагането на поръчка да се предшества от електронен търг, когато спецификациите на поръчката могат да бъдат точно определени.

Електронният търг се основава:

- а) единствено на цените, когато поръчката се възлага по критерия за най-ниската цена;
или
- б) на цените и/или на новите стойности на характеристиките на офертите, посочени в спецификациите, когато поръчката се възлага по критерия за най-изгодната оферта.

3. Възложител, който реши да проведе електронен търг, посочва този факт в обявлението за предстояща поръчка.

Спецификациите включват, *inter alia*, следните данни:

- а) характеристиките, чиито стойности ще бъдат предмет на електронен търг, при условие че тези характеристики са количествено определими и могат да бъдат изразени в цифри или проценти;
- б) всички ограничения за стойностите, които могат да бъдат представени, във вида, в който произтичат от спецификациите, свързани с предмета на поръчката;

- в) информацията, която ще бъде предоставена на оферентите в хода на електронния търг и когато е целесъобразно — кога ще им бъде предоставена;
- г) съответната информация, свързана с провеждането на електронния търг;
- д) условията, съгласно които оферентите ще могат да наддават, и по-специално минималните разлики, които ще се изискват при наддаването, ако е приложимо;
- е) съответната информация, свързана с използваното електронно оборудване, както и редът и условията и техническите спецификации за свързване.

4. Преди да пристъпят към електронния търг възложителят извършва пълна първоначална оценка на офертите в съответствие с определения(те) критерий(и) за възлагане и придадената(ите) му(им) тежест(и). Всички оференти, които са представили допустими оферти, биват поканени едновременно по електронен път да представят нови цени и/или нови стойности; поканата съдържа цялата необходима информация за индивидуалното свързване с използваното електронно оборудване, като в нея се посочват датата и часът на започване на електронния търг. Електронният търг може да се проведе на няколко последователни етапа. Електронният търг не може да започне по-рано от два работни дни след датата, на която са изпратени поканите.

5. Когато поръчката се възлага въз основа на най-изгодната оферта, поканата се придружава от резултата от пълната оценка на съответния оферент. Поканата съдържа и математическата формула, която ще се използва в електронния търг за целите на автоматичното ново класиране въз основа на представените нови цени и/или нови стойности. Формулата отразява тежестта на всички критерии, които са установени с цел да се определи най-изгодната оферта, както е посочено в обявлението за поръчка или в спецификациите; за тази цел обаче всички интервали от стойности се намаляват предварително до определена стойност.

6. По време на всеки етап от електронния търг възлагащите органи съобщават незабавно на всички оференти най-малко информацията, необходима, за да определят относителното си място в класирането към всеки един момент. Възлагащите органи могат да съобщават и друга информация за други подадени цени или стойности, при условие че това е посочено в спецификациите. Те също така могат във всеки един момент да обявяват броя на участниците на текущия етап от търга. В никакъв случай обаче възлагащите органи не могат да разкриват самоличността на оферентите на който и да е етап от електронния търг.

7. Възложителят приключва електронния търг по един или повече от следните начини:

а) като посочва в поканата за участие в търга предварително определената дата и час;

б) когато престане да получава нови цени или нови стойности, които отговарят на изискванията за минималната стъпка, като посочва в поканата за участие в търга времето, което ще остави да изтече след получаването на последната подадена цена или стойност, преди да обяви търга за приключен;

в) когато завършат всички етапи от търга, чийто брой е определен в поканата за участие.

8. Когато възложителят реши да приключи електронния търг в съответствие с параграф 7, буква в), евентуално в съчетание с условията по буква б) от същия параграф, в поканата за участие в търга се посочва времевият график за всеки етап на търга.

9. След приключването на електронния търг възложителят възлага поръчката по реда на член 132 въз основа на резултатите от електронния търг.

10. Възложителят не може да използва по некоректен начин електронните търгове, нито да ги използва по начин, който възпрепятства, ограничава или нарушава конкуренцията или променя предмета на поръчката, описан в публикуваното обявление за предстояща поръчка и определен в спецификациите.

ЧЛЕН 132

Разглеждане на оферти и възлагане на поръчки

Разглеждане на оферти

1. Възложителят получава, отваря и разглежда всички оферти съгласно процедури, които гарантират справедливостта и безпристрастността на процеса на възлагане на поръчка, както и поверителността на офертите.
2. Възложителят не санкционира който и да е доставчик, чиято оферта е получена след срока, посочен за получаване на оферти, ако забавянето се дължи единствено на лоша организация от страна на възложителя.
3. Когато между отварянето на офертите и възлагането на поръчката възложителят предоставя на доставчик възможността да поправи допуснати неволни формални грешки, той предоставя същата възможност на всички участващи доставчици.

Възлагане на поръчки

4. За да бъде разгледана с цел възлагане, дадена оферта трябва да е в писмена форма и в момента на отварянето да отговаря на съществените изисквания, определени в обявленията и тръжната документация, както и да е от доставчик, който отговаря на условията за участие.
5. Освен ако възложителят не е посочил, че възлагането на дадена поръчка противоречи на обществен интерес, възложителят възлага поръчката на доставчика, който възложителят е определил като способен да изпълни условията на поръчката и който, единствено въз основа на критериите за оценка, посочени в обявленията и тръжната документация, е подал:
 - а) най-изгодната оферта; или
 - б) в случай че цената е единственият критерий — офертата с най-ниската цена.
6. Когато възложителят получи оферта с цена, която е необичайно ниска спрямо цените в другите подадени оферти, той може да провери с помощта на доставчика дали последният отговаря на условията за участие и дали е способен да изпълни условията на поръчката.
7. Възложителят не използва варианти, не отменя възлагането на поръчка, нито изменя възложените поръчки по начин, който заобикаля задълженията съгласно настоящата глава.

ЧЛЕН 133

Прозрачност на информацията относно процедурата за възлагане на поръчка

Информация, предоставяна на доставчиците

1. Възложителят своевременно информира участващите доставчици за решението си относно възлагането на поръчката, като го прави писмено при поискване от доставчик. При спазване на член 134, параграфи 2 и 3, при поискване възложителят предоставя на доставчика, който е не е спечелил поръчката, обяснение за причините, поради които възложителят не е избрал неговата оферта и за относителните преимущества на офертата на спечелилия доставчик.

Публикуване на информацията за възлагането

2. Не по-късно от 72 дни след възлагането на всяка поръчка, попадаща в обхвата на настоящата глава, възложителят публикува обявление в съответното печатно или електронно издание, посочено в част 2 от приложение IV. Когато възложителят публикува обявлението само в електронно издание, информацията остава лесно достъпна за разумен срок.

Обявлението включва най-малко следната информация:

а) описание на стоките и услугите, предмет на поръчката;

- б) наименование и адрес на възложителя;
- в) наименование и адрес на спечелилия доставчик;
- г) стойност на спечелилата оферта или най-високата и най-ниска оферта, взети под внимание при възлагането на поръчката;
- д) датата на възлагане на поръчката; и
- е) тип на използвания метод за възлагане на поръчка, а когато е използвана ограничената тръжна процедура съгласно член 130 – описание на обстоятелствата, обосноваващи използването на тази процедура.

Съхраняване на документацията, протоколи и електронна проследимост

3. Всеки възложител съхранява за срок от най-малко три години, считано от датата, на която възлага поръчка:

- а) документацията и протоколите за тръжните процедури и сключените договори за попадащи в обхвата поръчки, включително протоколите, изисквани съгласно член 130 от тази глава; и
- б) данните, осигуряващи подходяща проследимост на провеждането по електронен път на процедура за попадаща в обхвата поръчка.

ЧЛЕН 134

Оповестяване на информация

Предоставяне на информация на страните

1. При поискване от другата страна, страната предоставя своевременно всякаква информация, необходима, за да се определи дали процедурата за възлагане на поръчка е проведена справедливо, безпристрастно и в съответствие с настоящата глава, включително информация за характеристиките и относителните преимущества на спечелилата оферта. Когато разкриването на информацията би нарушило конкуренцията в бъдещи процедури за възлагане на поръчки, страната, която получава тази информация, не я разкрива пред никой доставчик, освен след консултация със страната, която е предоставила информацията, и след получаване на нейното съгласие.

Неоповестяване на информация

2. Независимо от всички други разпоредби на настоящата глава, дадена страна, включително нейните възложители, не предоставя на никой отделен доставчик информация, която може да наруши лоялната конкуренция между доставчиците.

3. Нищо в настоящата глава не се тълкува като изискване към страна, в това число и към нейните възложители, контролни и други органи, да оповестява поверителна информация, когато оповестяването:

- а) би попречило на правоприлагането;
- б) би нарушило лоялната конкуренция между доставчиците;
- в) би засегнало законните търговски интереси на конкретни лица, включително закрилата на интелектуална собственост; или
- г) би било в противоречие с обществените интереси по някакъв друг начин.

ЧЛЕН 135

Вътрешни процедури за обжалване

1. Всяка страна осигурява навременна, ефективна, прозрачна и недискриминационна процедура за административно или съдебно обжалване, посредством която в контекста на дадена попадаща в обхвата поръчка, в която има или е имал интерес, доставчикът може да обжалва:
 - а) нарушение на настоящата глава; или
 - б) когато доставчикът няма право да обжалва директно нарушението на настоящата глава съгласно вътрешното право на страната — неспазване на мерките, които страната е взела за прилагането на настоящата глава.
2. Процедурните правила за всички форми на обжалване по параграф 1 са в писмена форма и се оповестяват публично.

3. В случай на жалба на доставчик във връзка с попадаща в обхвата поръчка, в която доставчикът има или е имал интерес, за нарушение или неспазване по параграф 1, страната на възложителя, провел поръчката, насърчава своя възложител и доставчика да търсят решение на жалбата посредством консултации. Възложителят своевременно и безпристрастно разглежда всяка такава жалба по начин, който не влияе отрицателно върху участието на доставчика в текущо или бъдещи процедури за възлагане на поръчки или върху правото му да изисква коригиращи мерки в рамките на процедурата за административно или съдебно обжалване.
4. На всеки доставчик се осигурява достатъчен срок за подготовка и внасяне на жалба, който в никакъв случай не е по-малък от десет дни от момента, в който основанието за обжалване е станало известно или са налице разумни основания да се счита, че е станало известно на доставчика.
5. Всяка страна създава или определя най-малко един безпристрастен административен или съдебен орган, който да е независим от нейните възложители и който да приема и разглежда жалби, подадени от доставчици във връзка с попадащи в обхвата поръчки.
6. Когато първоначално жалбата се разглежда от орган, различен от органа по параграф 5, страната гарантира, че доставчикът може да обжалва първоначалното решение пред безпристрастен административен или съдебен орган, който е независим от възложителя, провел процедурата за възлагане на поръчката, предмет на жалбата.

7. Всяка страна гарантира, че решенията на органа, компетентен да разгледа жалбата, който не е съдебен орган, да подлежат на съдебен контрол или че този орган е въвел процедури, в съответствие с които:

- а) възложителят отговаря писмено на жалбата и разкрива всички съответни документи пред компетентния орган;
- б) участниците в производството (наричани по-нататък „участниците“) разполагат с правото да бъдат изслушани, преди компетентния орган да вземе решение по жалбата;
- в) участниците разполагат с правото да бъдат представлявани и придружавани;
- г) участниците имат достъп до цялото производство;
- д) участниците разполагат с правото да изискат производството да бъде публично и с възможност за участие на свидетели; и
- е) компетентният орган предоставя своевременно в писмена форма решения или препоръки, като включва обяснение на основанията за всяко решение или препоръка.

8. Всяка страна приема или поддържа процедури, които предвиждат:
- а) бързи временни мерки за запазване на възможността на доставчика да участва в процедурата за възлагане на поръчката; и
 - б) когато компетентният орган е установил, че е имало нарушение или неспазване по параграф 1 — коригиращо действие или обезщетение за претърпените щети или вреди, което може да бъде ограничено до възстановяване на разходите за изготвяне на офертата или до разходите, свързани с обжалването, или и до двата типа разходи.
9. Бързите временни мерки, посочени в параграф 8, буква а), могат да доведат до спиране на процедурата за възлагане на поръчка. Процедурите по параграф 8 могат да предвиждат, че съображения, свързани с неблагоприятни последици за засегнатите интереси, включително обществен интерес, могат да бъдат взети под внимание при вземането на решение дали да се приложат такива мерки. Мотивите да не се предприемат действия се предоставят в писмена форма.

ЧЛЕН 136

Изменения и поправки в обхвата

1. Дадена страна може да предложи изменение или поправка на елементите в приложение III, които се отнасят до тази страна.

Изменения

2. Когато една от страните предлага изменение, тя се задължава:
 - а) да уведоми другата страна писмено; и
 - б) да включи в уведомлението предложение за подходящи компенсаторни корекции до другата страна с цел запазване на обхвата на сходно със съществуващото преди изменението равнище.

3. Независимо от буква б) на параграф 2 страната не е длъжна да предостави компенсаторни корекции, ако:

- а) последиците на въпросното изменение са незначителни; или
- б) изменението се отнася за субект, върху който страната действително е прекратила своя контрол или влияние.

4. Счита се, че другата страна е приела изменението, включително за целите на глава 14 (Уреждане на спорове) от настоящия дял, освен ако в срок от 45 дни от получаване на уведомлението по параграф 2, буква а) не възрази в писмена форма срещу това, че:

- а) корекцията, предложена съгласно параграф 2, буква б), е достатъчна за запазване на сходно равнище на взаимно договорен обхват;
- б) изменението е с незначителни последици съгласно параграф 3, буква а); или
- в) предложеното изменение се отнася за субект, върху който страната действително е прекратила своя контрол или влияние съгласно параграф 3, буква б).

Поправки

5. Следните промени в части 1—3 от приложение III се приемат за поправки, при условие че те не влияят върху взаимно договорения обхват, предвиден в настоящата глава:
- а) промяна в наименованието на субект;
 - б) сливане на два или повече субекти, изброени в една и съща част на приложение III; и
 - в) разделяне на субект на два или повече нови субекти, при условие че всички нови субекти се добавят към същата част от приложение III, в която е посочен първоначалният субект.
6. Страната, предлагаща поправката, уведомява другата страна на всеки две години след началната дата на прилагане на настоящия дял¹.

¹ Счита се, че Европейският съюз е изпълнил това задължение, ако уведомява Република Казахстан за евентуални поправки успоредно с цикъла за уведомяване в рамките на Споразумението на СТО за държавните поръчки.

7. Всяка от страните може да уведоми другата страна за възражение относно предложена поправка в рамките на 45 дни от получаването на уведомлението, посочено в параграф 6. Когато дадена страна представи възражение, тя излага основанията относно това защо смята, че предложената поправка не е промяна съгласно в параграф 5, и описва последиците от предложената поправка върху взаимно договорения обхват, предвиден в настоящото споразумение. Ако такова възражение не се подаде в писмена форма в срок от 45 дни след получаване на уведомлението, се счита, че въпросната страна е съгласна с предложената поправка.

Комитет за сътрудничество

8. Ако не е подадено възражение срещу предложено изменение или поправка в рамките на срока, предвиден в параграфи 4 и 7, Комитетът за сътрудничество изменя приложение III, за да отрази изменението или поправката. Изменението или поправката влизат в сила в деня след деня на изтичане на срока, посочен в параграфи 4 и 7.

9. Ако е подадено възражение срещу предложено изменение или поправка, Комитетът за сътрудничество обсъжда въпроса. Комитетът за сътрудничество може да реши да одобри изменение или поправка и да измени съответно приложение III.

ЧЛЕН 137

Преходен период

Настоящата глава започва да се прилага пет години след началната дата на прилагане на настоящия дял. За стоките, изброени в част 4 от приложение III, и за услугите, попадащи в обхвата на част 6 от приложение III, настоящата глава започва да се прилага осем години след началната дата на прилагане на настоящия дял.

ГЛАВА 9

СУРОВИНИ И ЕНЕРГИЯ

ЧЛЕН 138

Определения

За целите на настоящата глава:

- а) „суровини“ означава първични материали, използвани в производството на промишлени стоки, с изключение на енергийни стоки, преработени рибни продукти или селскостопански продукти, но включващи естествения каучук, сурови кожи, дървесина и дървесна маса, копринени, вълнени, памучни и други растителни текстилни суровини;
- б) „енергийни стоки“ означава, въз основа на Хармонизираната система за описание и кодиране на стоките на Световната митническа организация (ХС) и на Комбинираната номенклатура на Европейския съюз, природен газ, втечен природен газ, втечен нефтен газ (ВНГ) (ХС 27.11), електрическа енергия (ХС 27.16), суров нефт и нефтопродукти (ХС 27.09-27.10 и 27.13-27.15), и въглища и други твърди горива (ХС 27.01-27.04);

- в) „съдружие“ означава правен субект, който е търговска организация под юрисдикцията или контрола на една от страните, като например, но не само дружество, доверителна собственост, съдружие, съвместно предприятие или сдружение;
- г) „доставчик на услуги“ означава доставчик на услуги съгласно определението в член 40, буква р).
- д) „мярка“ означава мярка съгласно определението в член 40, буква а).
- е) „транспортиране“ означава преносът и разпределението на енергийни стоки чрез тръбопроводи за пренос на нефт и нефтопродукти и природен газ под високо налягане, високоволтови електропреносни мрежи и далекопроводи, железопътни линии, пътища и други съоръжения за транспортиране на енергийни стоки;
- ж) „неправомерно вземане“ означава всяка дейност, състояща се в незаконното вземане на енергийни стоки от тръбопроводи за пренос на нефт и нефтопродукти и природен газ под високо налягане, високоволтови електропреносни мрежи и далекопроводи, железопътни линии, пътища и други съоръжения за транспортиране на енергийни стоки;

- з) „извънредна ситуация“ означава ситуация, която води до значително нарушаване или до физическо прекъсване на доставката на природен газ, нефт или електроенергия между Европейския съюз и Република Казахстан, включително на доставките, които преминават транзитно през трети държави, или ситуация на изключително голямо търсене на енергийни стоки в рамките на Европейския съюз или Република Казахстан, при която пазарните мерки не са достатъчни и трябва да бъдат допълнително въведени непазарни мерки;
- и) „изискване за местно съдържание“ означава:
- i) по отношение на стоките — изискване към предприятие за покупката или използването на стоки с местен произход или от местен източник, описани по отделни продукти, обеми или стойност на продуктите, или като дял от обема или стойността на местното производство на това предприятие;
 - ii) по отношение на услугите — изискване, което ограничава избора на доставчик на услуги или на доставяна услуга във вреда на услуги или доставчици на услуги от другата страна;
- й) „държавно предприятие“ означава участващо в търговска дейност предприятие, в което една от страните на централно или регионално и местно равнище, пряко или косвено, притежава повече от 50 % от записания капитал или контролира по-голямата част от гласовете, свързани с емитирания от това предприятие акционерен капитал;;
- к) „юридическо лице“ означава юридическо лице съгласно определението в член 40, буква г);

- л) „юридическо лице от страна“ означава юридическо лице от страна съгласно определението в член 40, буква д);

ЧЛЕН 139

Регулиране на цените

1. Ако цената за доставките на суровини или енергийни стоки за промишлени потребители се регулира от правителството на някоя от страните, страните се стремят тази цена да покрива направените разходи и да осигурява разумна печалба.
2. Ако цената на суровините или енергийните стоки, продавани на вътрешния пазар, се различава от експортната цена за същия продукт, страната износител представя, при поискване от другата страна, информация за тази разлика, като изключва транспортните разходи и таксите при износ.

ЧЛЕН 140

Търговски монополи и монополи върху износа

Страните не поддържат или не създават търговски монопол или монопол върху износа за суровини или енергийни стоки, освен когато една от страните не упражнява своето приоритетно (преимуществено) право на изкупуване на суров и сух газ и злато.

ЧЛЕН 141

Достъп до и право на търсене, проучване и добив на въглеводороди (суров нефт и природен газ)

1. Нищо в настоящото споразумение не засяга пълния суверенитет на страните в съответствие с международното право върху въглеводородните ресурси, намиращи се на тяхна територия, както и в техните вътрешни, архипелажни и териториални води, както и суверенните им права за проучване и експлоатация на въглеводородните ресурси, намиращи се в техните изключителни икономически зони и континентален шелф.

2. Страните си запазват правото да определят областите в рамките на своята територия, както и в рамките на своите вътрешни, архипелажни и териториални води, изключителни икономически зони и континентален шелф, които да се предоставят за извършването на дейности по търсене, проучване и добив на въглеводороди.
3. Когато бъде взето суверенно решение на някоя от страните съгласно параграф 2, всяка от страните гарантира, че предприятията от другата страна не са дискриминирани по отношение на достъпа и упражняването на права за търсене, проучване и добив на въглеводороди, при условие че въпросното предприятие е установено като юридическо лице на територията на приемащата страна, предоставяща достъпа.
4. Всяка страна може да изисква от предприятието, на което е предоставено разрешение да извършва дейностите по търсене, проучване и добив на въглеводороди, заплащане под формата на финансови средства или предоставяне на въглеводороди.
5. Страните вземат необходимите мерки, за да гарантират, че лицензите или другите разрешения, чрез които се дава право на дадено предприятие да упражнява правото да търси, проучва и добива въглеводороди, се издават след публично обявена процедура или покана до потенциалните заинтересовани кандидати от страните за подаване на заявления посредством обявление. В обявлението се посочват вида на лиценза или друга форма на разрешение, съответната географска област, както и предложената дата или краен срок за издаване на лиценза или другата форма на разрешение.

6. Параграфи 3—5 не засягат правото на държавно предприятие да получи достъп и права за търсене, проучване и добив на въглеводороди посредством преки преговори със своята страна. Когато такова държавно предприятие реши да прехвърли изцяло или частично правата си на търсене, проучване и добив на въглеводороди, се прилагат задълженията, предвидени в параграфи 3 и 5.

7. Член 53 се прилага по отношение на условията за лицензиране и процедурата по лицензиране.

ЧЛЕН 142

Условия за инвестиране в суровини и енергийни стоки

С цел да се насърчат инвестициите в дейности по търсене, проучване, добив и извличане на суровини и енергийни стоки, никоя от страните:

- а) не поддържа или приема мерки, предвиждащи изисквания за местно съдържание, засягащи стоките, доставчиците на услуги, инвеститорите или инвестициите на другата страна, освен ако не е предвидено друго в Протокола за присъединяване на Република Казахстан към СТО и списъците по ГАТС със специфични задължения на Европейския съюз и неговите държави членки;

- б) не поддържа или приема мерки, съгласно които предприятие на другата страна е длъжно да прехвърли или да подели правата на интелектуална собственост, за да може да продава стоки или услуги или за да инвестира на територията на тази страна. Страните не са възпрепятствани да сключват договори с инвеститори, искащи да получат права за търсене, проучване, добив и извличане на суровини и енергийни стоки, предвиждащи такова прехвърляне на интелектуална собственост на доброволна основа, при условие че те са сключени при пазарни условия и на пазарни цени.

ЧЛЕН 143

Транзит

1. Страните вземат всички необходими мерки за улесняване на транзита на енергийните стоки съобразно принципа на свобода на транзита и в съответствие с членове 7.1 и 7.3 от Договора за Енергийната харта.
2. Всяка страна забранява неправомерното вземане на суровини и енергийни стоки, които минават транзитно или се транспортират през нейната територия, от всеки субект под неин контрол или юрисдикция и предприема всички подходящи мерки за справяне с такова неправомерно вземане.

ЧЛЕН 144

Прекъсване

1. Всяка страна взема всички възможни мерки, за да гарантира, че операторите на основните тръбопроводи и електропреносни мрежи за енергиен транзит или транспортиране:
 - а) свеждат до минимум риска от внезапно прекъсване, намаляване или спиране на транзита и/или транспортирането;
 - б) бързо възстановяват нормалното извършване на транзита или транспортирането, което е било внезапно прекъснато, намаляло или спряло.

2. В случай на спор по какъвто и да било въпрос, засягащ страните или един или повече субекти под техния контрол или юрисдикция, никоя страна, през чиято територия преминават транзитно или се транспортират, или на чиято територия пристигат и се съхраняват енергийни стоки като част транзита/транспортирането им, не прекъсва или намалява съществуващото транспортиране, транзит, пристигане и съхранение на енергийни стоки като част транзита/транспортирането им, нито позволява на субект под нейния контрол или юрисдикция да направи това, освен когато това е изрично предвидено в договор или в друго споразумение, с което се урежда такова транспортиране, транзит, пристигане и съхранение на енергийни стоки като част транзита/транспортирането им, преди да приключи процедурата за уреждане на спора съгласно съответния договор или съгласно процедурата за уреждане на спорове, предвидена в глава 14 (Уреждане на спорове) от настоящия дял, засягаща извънредните ситуации, определени в член 138, буква з).

3. Страните не носят отговорност за прекъсване или намаляване по настоящия член, когато страната изправена пред непреодолима сила или когато за страната е невъзможно да доставя енергийни стоки или да осъществява транзита им в резултат на действия, дължими на трета държава или на субект под контрола или юрисдикцията на трета държава.

ЧЛЕН 145

Достъп до високоволтови електропреносни мрежи и далекопроводи

1. Всяка страна предоставя на предприятията от другата страна, установени като юридически лица на територията на страната, предоставяща достъпа, недискриминационен достъп до високоволтовите електропреносни мрежи и далекопроводи, които са частично или изцяло притежавани и регулирани от страната, предоставяща достъпа, в рамките на наличния капацитет на тези мрежи и далекопроводи. Достъпът следва да се разпределя по честен и справедлив начин.
2. Когато се прилагат мерки, отнасящи се до такива електропреносни мрежи и далекопроводи, страната гарантира, че се спазват следните принципи:
 - а) всички правни и регулаторни мерки за достъп и тарифите за транспортиране са напълно прозрачни;
 - б) мерките не водят до дискриминация по отношение на произхода на електроенергията в рамките на нейната територия и по отношение на местоназначението на електроенергията; и
 - в) прилагат се недискриминационни тарифи за транспортиране по отношение на предприятия от Европейския съюз и Република Казахстан.

ЧЛЕН 146

Регулаторни органи за електроенергията и газа

1. Всяка страна определя и оправомощава регулаторни органи да регулират пазарите за електроенергия и газ на нейната съответна територия. Тези регулаторни органи са юридически самостоятелни и функционално независими от всички други публични органи или участници на пазара.
2. Решенията на регулаторен орган и използваните от него процедури са безпристрастни по отношение на всички участници на пазара.
3. Засегнатият от решение на регулаторен орган участник на пазара има правото да обжалва това решение пред апелативен орган. Когато апелативният орган не е независим от засегнатите страни или не е съдебен орган по своя характер, неговите решения подлежат на контрол от безпристрастен и независим съдебен орган. Решенията на апелативния орган и съдебния орган са мотивирани и са в писмена форма. Страните гарантират, че окончателното решение на апелативния или съдебния орган, в зависимост от това кой е последната инстанция по спора, се изпълнява ефективно.

ЧЛЕН 147

Сектор на енергията от възобновяеми източници

1. Настоящият член се прилага по отношение на мерки, които могат да засегнат търговията и инвестициите между страните, свързани с производството на енергия от възобновяеми и неизкопаеми източници, между които вятърна, слънчева и водноелектрическа енергия, но не и по отношение на продуктите, от които се произвежда такава енергия.
2. Всяка страна:
 - а) се въздържа от поддържането или приемането мерки, които изискват създаването на съдружия с местни дружества, освен ако тези съдружия се считат за необходими по технически причини и страната, поддържаща или приемаща такива мерки, може да докаже тези технически причини при поискване от другата страна;
 - б) гарантира, че всички правила относно процедурите за издаване на разрешение, сертификация и лицензиране, които се прилагат в частност за оборудване, съоръжения и свързани с тях мрежови преносни инфраструктури, са обективни, прозрачни, не са произволни и не са дискриминационни по отношение на заявители от другата страна;

- в) гарантира, че административните такси в сектора на енергията от възобновяеми източници, като тези, плащани от потребителите, проектантите, архитектите, строителите, монтажниците и доставчиците на оборудване, са прозрачни и ограничени по размер до приблизителните разходи за предоставените услуги;
- г) гарантира, че вносът и използването на стоки с произход от другата страна, или доставянето на стоки от доставчиците от другата страна, се урежда от разпоредбите на глава 1 (Търговия със стоки) от настоящия дял;
- д) гарантира, че предоставянето на услуги от доставчиците от другата страна се урежда от член 53;
- е) гарантира, че редът, условията и процедурите за свързване и достъп до мрежи за пренос на електроенергия са прозрачни и не дискриминират доставчиците от другата страна или електроенергията от възобновяеми източници. Страните гарантират, че се предприемат подходящи мерки по отношение на мрежите и пазара с цел да се намалят до минимум ограниченията, свързани с електроенергията, произведена от възобновяеми източници;

- ж) се въздържа от налагане или поддържане на изискване :
- i) към предприятие от другата страна за покупката или използването на продукти с местен произход или от местен източник на страната, налагаща изискването, определени като отделни продукти, обеми или стойност на продуктите, или като дял от обема или стойността на местното производство на това предприятие; или
 - ii) покупките или използването на вносни продукти от определено предприятие да се ограничават до количество, обвързано с обема или стойността на местните продукти, които това предприятие изнася.

3. Когато по отношение на съоръжения или системи за производството на енергия от възобновяеми и неизкопаеми източници съществуват международни или регионални стандарти, страните използват тези стандарти или съответните им части като основа за своите технически правила, освен когато такива международни стандарти или съответни части от тях биха били неефективни или неподходящи средства за постигане на поставените законни цели. За целите на прилагане на настоящия параграф Международната организация по стандартизация (ISO) и Международната електротехническа комисия (IEC) се считат за компетентни международни органи по стандартизация.

4. Когато е целесъобразно, страните определят техническите правила, като се основават на изискванията за продукта по отношение на неговата функционалност, включително екологичните му характеристики, а не по отношение на проектните или описателните му характеристики.

5. Нищо в настоящия член не се тълкува по начин, който възпрепятства приемането или прилагането от страните на мерки, необходими за осигуряване на безопасна експлоатация на съответните енергийни мрежи или сигурността на енергийните доставки, при спазване на изискването, че такива мерки не се прилагат по начин, който би представлявал средство за произволна или необоснована дискриминация между стоките, доставчиците на услуги или инвеститорите от страните, когато преобладават същите условия, или прикрито ограничаване на търговията и инвестициите между страните.

ЧЛЕН 148

Сътрудничество в областта на суровините и енергийните стоки

1. Без да се засягат членове 204—208, страните се споразумяват да укрепват своето сътрудничество и насърчаването на взаимното разбиране между тях в областта на търговията със суровини и енергийни стоки.
2. Страните признават, че зачитането на принципите на прозрачност и недискриминация и осигуряването на гаранции за това правилата да не водят до нарушаване на търговията са най-добрият начин за създаването на среда, която благоприятства преките чуждестранни инвестиции в производството на суровини и енергийни стоки и търговията с тях. В по-общ план, такава среда насърчава ефикасното разпределение и ефикасното използване на суровините и енергийните стоки.

3. Сътрудничеството и насърчаването на взаимно разбиране обхващат въпроси, свързани с двустранната търговия, както и въпроси от общ интерес, свързани с международната търговия. Сред тези въпроси са нарушаването на търговията, оказващо въздействие върху световните пазари, проблемите в сферата на околната среда и развитието, които са конкретно свързани с търговията със суровини и енергийни стоки, и корпоративната социална отговорност съгласно международно признатите стандарти като Насоките за многонационалните предприятия и Насоките на ОИСП по надлежната проверка за отговорни вериги за доставки на полезни изкопаеми от засегнати от конфликти и високорискови зони (Due Diligence Guidance for Responsible Supply Chains of Minerals from Conflict-Affected and High-Risk Areas). Сътрудничеството и насърчаването на взаимно разбиране предполагат обмен на данни и информация за нормативната уредба на сектора на суровините и енергийния сектор. Това не може да се тълкува като изискване към страните да предоставят информация, чието разгласяване според тях е в противоречие със съответните им интереси в областта на сигурността.

4. Всяка от страните може да поиска организирането на среща *ad hoc*, посветена на суровините и енергийните стоки, или заседание *ad hoc* относно суровините и енергийните стоки по време на заседанията на Комитета за сътрудничество. Ако е целесъобразно, двустранното сътрудничество може да бъде разширено и спрямо съответните плурилатерални и многостранни форуми, в които участват и двете страни.

ЧЛЕН 149

Механизъм за ранно предупреждение

1. Страните установяват механизъм за ранно предупреждение с цел приемане на практически мерки, насочени към предотвратяването на извънредни ситуации или на заплахи от извънредна ситуация и към предприемането на бърза ответна реакция при такава ситуация.
2. Страните предприемат съвместно действия за:
 - а) извършването на ранна оценка на потенциалните рискове и проблеми, свързани с предлагането и търсенето на природен газ, нефт или електроенергия, и
 - б) предотвратяването на извънредни ситуации или на заплахи от извънредна ситуация или за предприемането на бърза ответна реакция при такава ситуация.
3. Когато една от страните установи наличие на извънредна ситуация или на ситуация, която според нея може да доведе до възникване на извънредна ситуация, тя уведомява другата страна във възможно най-кратък срок.
4. За целите на настоящия член страните се договарят, че отговорните органи са членът на Европейската комисия, отговарящ за енергетиката, и министърът на Република Казахстан, отговарящ за съответните въпроси от областта на енергетиката.
5. При уведомяване страните си предоставят взаимно оценка на ситуацията.

6. Всяка от страните може да поиска провеждането на консултации в срок от три календарни дни от уведомяването с цел:

- а) изготвяне на обща оценка на ситуацията;
- б) изготвяне на препоръки за отстраняване на извънредната ситуация и за свеждане на нейното въздействие до минимум;
- в) създаване на Специална група за мониторинг, която *inter alia* да осъществява мониторинг на енергийните потоци на съответните места от засегнатата инфраструктура.

7. Ако е целесъобразно, страните си сътрудничат с трети държави за отстраняването на заплахата от извънредна ситуация или за справянето с такава ситуация.

8. Ако извънредната ситуация продължава, всяка от страните може да започне извънредна процедура за уреждане на спорове в съответствие със специалния механизъм, предвиден в глава 14 (Уреждане на спорове) от настоящия дял.

9. От момента на уведомяването страните се въздържат от всякакви действия, които могат да задълбочат или да засилят извънредната ситуация, като предприемат подходящи действия съобразно случая.

10. В процедури по уреждане на спорове съгласно настоящото споразумение никоя от страните не може да се позовава на или да представя като доказателство следното:

- а) позициите, възприети от другата страна, или предложенията, направени от нея, по време на процедура съгласно настоящия член; или
- б) факта, че другата страна е изразила желание да приеме решение на извънредната ситуация, посочена в настоящия член.

11. Комитетът за сътрудничество може да изготви, при необходимост, подробни разпоредби за прилагането на настоящия член.

ЧЛЕН 150

Исключения

1. Настоящата глава не засяга изключенията, резервите или ограниченията, предвидени в настоящото споразумение.

2. Настоящата глава не се прилага по отношение на изследователски и развойни проекти, нито по отношение на демонстрационни проекти, осъществявани в нетърговски мащаби.

3. Разпоредбите на настоящата глава не могат да се тълкуват по начин, който би възпрепятствал приемането или изпълнението от някоя от страните на мерки, необходими за безопасната експлоатация на енергийната инфраструктура, включително на съответните съоръжения за транспортиране и производство на енергия в интерес на националната сигурност или обществената безопасност, включително предотвратяването на извънредни ситуации и ответна реакция на такива ситуации, при условие че такива мерки не се прилагат по начин, който може да представлява средство за произволна или необоснована дискриминация между продуктите, доставчиците на услуги или инвеститорите на страните при наличието на едни и същи условия, или за прикрито ограничаване на търговията и инвестициите между страните.

ГЛАВА 10

ТЪРГОВИЯ И УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ

ЧЛЕН 151

Контекст и цели

1. Страните припомнят Дневен ред 21 на Конференцията на ООН по околна среда и развитие от 1992 г., Декларацията на Международната организация на труда (МОТ) от 1998 г. за основните принципи и права в областта на труда, Плана за изпълнение от Йоханесбург за устойчиво развитие, приет през 2002 г., Декларацията на министрите от Икономическия и социален съвет на ООН от 2006 г. относно постигането на пълна и продуктивна трудова заетост и достойни условия на труд за всички, Декларацията на МОТ от 2008 г. относно социалната справедливост за справедлива глобализация и Заключителния документ със заглавие „Бъдещето, което искаме“ от състоялата се през 2012 г. конференция на ООН относно устойчивото развитие, включен в Резолюция 66/288, която беше приета от Общото събрание на ООН на 27 юли 2012 г.

2. Страните потвърждават отново своя ангажимент да насърчават развитието на международната търговия по начин, който допринася за постигането на целта за устойчиво развитие, с оглед на благосъстоянието на настоящите и бъдещите поколения. Страните ще се стремят да гарантират, че тази цел е интегрирана и отразена на всяко равнище на техните търговски отношения.

ЧЛЕН 152

Многостранни стандарти и споразумения в областите на околната среда и трудовата заетост

1. Страните признават ползата от международното управление и международните споразумения в областта на околната среда като отговор на международната общност на глобалните или регионалните екологични проблеми.
2. Страните признават, че пълната и продуктивна трудова заетост и достойните условия на труд за всички е основен елемент за устойчивото развитие на всички държави и приоритетна цел на международното сътрудничество.
3. В този контекст страните потвърждават отново своя ангажимент да прилагат ефективно в своето право и в своята практика многостранните споразумения в областта на околната среда, по които са страни, както и конвенциите на МОТ, които са ратифицирани съответно от държавите — членки на Европейския съюз, и от Република Казахстан.

ЧЛЕН 153

Право на регулиране и равнища на защита

1. Страните признават правото на всяка страна да установява свои собствени равнища на вътрешна защита в областите на околната среда и трудовата заетост и да приема или да изменя по съответен начин своето приложимо право и политики, в съответствие с международно признатите стандарти и споразумения, посочени в член 152. Страните се стремят към високи равнища на защита в областите на околната среда и трудовата заетост.
2. Страните признават, че не е целесъобразно да насърчават търговията или инвестициите чрез отслабване или намаляване на равнищата на защита, предоставяни съгласно вътрешното им право в областите на околната среда или на трудовата заетост.
3. Страните не могат да въвеждат изключения от своето право в областите на околната среда и трудовата заетост, нито да се въздържат от ефективното му прилагане чрез постоянни или повтарящи се действия или бездействия като средство за насърчаване на търговията или инвестициите.

ЧЛЕН 154

Търговия и инвестиции, насърчаващи устойчивото развитие

1. Страните потвърждават отново своя ангажимент за повишаване на приноса на търговията за постигане на целта за устойчиво развитие в неговите икономически, социални и екологични аспекти. В съответствие с това те се договарят да насърчават:
 - а) търговията и инвестициите в екологични стоки и услуги, както и в стоки и технологии, които са благоприятни за климата;
 - б) използването на схеми за гарантиране на устойчивост, като например справедлива и етична търговия или екомаркировка; и
 - в) практиките в областта на корпоративната социална отговорност.
2. Страните обменят информация и опит относно своите действия за насърчаване на съгласуваността и взаимното допълване на целите в областта на търговията, социалните цели и целите, свързани с околната среда. Освен това страните засилват сътрудничеството и диалога помежду си по въпросите на устойчивото развитие, които могат да възникнат в контекста на търговските им отношения, включително по съответните аспекти, посочени в дял IV (Сътрудничество в областта на икономическото и устойчивото развитие).

3. В сътрудничеството и диалога, посочени в параграф 2 от настоящия член, се включват и съответните заинтересовани лица, по-специално социалните партньори и други организации на гражданското общество, посредством сътрудничеството, свързано с гражданското общество, установено съгласно член 251.

4. Комитетът за сътрудничество може да приеме правила за това сътрудничество и диалог.

ЧЛЕН 155

Уреждане на спорове

Глава 14 (Уреждане на спорове), раздел 3, подраздел 2 от настоящия дял не се прилага спрямо спорове по настоящата глава. Във връзка с всеки такъв спор, след като арбитражният състав представи окончателния си доклад съгласно членове 180 и 182, страните, вземайки под внимание доклада, обсъждат подходящи мерки, които да бъдат предприети. Комитетът за сътрудничество следи за изпълнението на такива мерки и осигурява редовен преглед на въпроса, включително чрез механизма по член 154, параграф 3.

ГЛАВА 11

КОНКУРЕНЦИЯ

ЧЛЕН 156

Принципи

Страните признават значението на свободната и ненарушена конкуренция за своите търговски отношения. Страните признават, че антиконкурентните стопански практики и държавната намеса, (включително субсидиите, могат да нарушат правилното функциониране на пазарите и да намалят ползите от либерализацията на търговията.

ЧЛЕН 157

Законодателство в областта на антитръстовите мерки и сливанията и прилагането му

1. Всяка от страните поддържа на собствената си територия всеобхватно законодателство в областта на конкуренцията, с което ефективно се противодейства на антиконкурентните споразумения, на съгласуваните практики и на антиконкурентното едностранно поведение на предприятия с господстващо пазарно положение и което осигурява ефективен контрол над концентрациите.
2. Всяка от страните поддържа функционално независими органи, които отговарят за ефективното прилагане на законодателството в областта на конкуренцията съгласно параграф 1 и разполагат с необходимите за това средства.
3. Страните признават значението на прилагането на съответното законодателство в областта на конкуренцията по прозрачен и недискриминационен начин, при съблюдаване на принципите на процесуална справедливост и правата на защита на засегнатите предприятия.

ЧЛЕН 158

Държавни монополи, държавни предприятия и предприятия, на които са предоставени специални или изключителни права или привилегии

1. Някоя от разпоредбите в настоящата глава не възпрепятства някоя от страните да определя или запазва държавни монополи или държавни предприятия или да предоставя специални или изключителни права или привилегии на предприятия съгласно своето право.
2. Що се отнася до държавните монополи, държавните предприятия и предприятията със специални или изключителни права или привилегии, които извършват икономическа дейност, всяка от страните гарантира, че тези предприятия са подчинени на посоченото в член 157 законодателство в областта на конкуренцията. За целите на настоящата глава икономическа дейност означава предлагането на стоки и услуги на даден пазар. Тя не включва дейности, извършвани при упражняването на държавна власт, т.е. дейности, които не се извършват нито на търговска основа, нито в конкуренция с един или няколко икономически оператори.
3. Прилагането на законодателството в областта на конкуренцията, както е посочено в член 157, не трябва да възпрепятства изпълнението, законово или на практика, на конкретните задачи от обществен интерес, възложени на въпросните предприятия. Изключенията от това правило трябва да бъдат ограничени и прозрачни. Търговията и инвестициите не трябва да се засягат до степен, която би застрашила постигането на целта на настоящото споразумение.

ЧЛЕН 159

Субсидии

1. За целите на настоящия член „субсидия“ означава мярка, която отговаря на условията по член 1 от Споразумението за СИМ, независимо дали е предоставена на предприятие във връзка с производството на стоки или с предоставянето на услуги, и която е специфична по смисъла на член 2 от посоченото споразумение.
2. Всяка от страните гарантира прозрачност в сферата на субсидиите. За тази цел всяка от страните докладва на другата страна на всеки две години от началната дата на прилагане на настоящия дял относно правното основание, включително целта на политиката или целта на субсидията, продължителността или други времеви ограничения, формата и, когато е възможно, размера или бюджета и получателя на субсидията, предоставена от нейното правителство или от публичен орган. Този доклад се счита за представен, ако съответната информация е оповестена на публично достъпна интернет страница или посредством механизма за уведомяване на СТО.

3. Когато някоя от страните смята, че предоставена от другата страна субсидия засяга по отрицателен начин интересите на първата страна, първата страна може да поиска провеждането на консултации по въпроса. Искането се разглежда надлежно от страната, към която е отправено. Консултациите трябва да бъдат насочени по-специално към определяне на стратегическата цел на субсидията, към уточняване на това дали субсидията има стимулиращ ефект и е пропорционална и към определяне на мерките, предприемани за ограничаване на потенциалното нарушаване на търговията и инвестициите на страната, която е отправила искането¹.

4. За улесняване на консултациите страната, към която е отправено искането, предоставя информация относно въпросната субсидия в срок до 90 дни от датата на получаване на искането. Ако след получаване на информацията относно въпросната субсидия страната, отправила искането, смята, че въпросната субсидия засяга или може да засегне по отрицателен начин и непропорционално нейните търговски или инвестиционни интереси, страната, към която е отправено искането, полага всички усилия, за да отстрани отрицателните последици за търговските или инвестиционните интереси на отправилата искането страна, причинени от въпросната субсидия.

5. Параграфи 3 и 4 не се прилагат спрямо субсидии, свързани с рибарството и търговията със стоки, попадащи в обхвата на приложение 1 към Споразумението на СТО за селското стопанство.

¹ Субсидията е пропорционална, ако нейният размер е ограничен до необходимото за постигане на поставената цел.

ЧЛЕН 160

Уреждане на спорове

Разпоредбите на глава 14 (Уреждане на спорове) от настоящия дял не се прилагат спрямо членове 156—158 и спрямо член 159, параграфи 3 и 4.

ЧЛЕН 161

Отношения със СТО

Разпоредбите на настоящата глава не засягат правата и задълженията на страните съгласно Споразумението за СТО, по-конкретно съгласно Споразумението за СИМ и Договореността относно правилата и процедурите за уреждане на спорове.

ЧЛЕН 162

Поверителност

Когато страните обменят информация съгласно настоящата глава, те вземат предвид ограниченията, наложени от изискванията за професионална и търговска тайна.

ГЛАВА 12

ДЪРЖАВНИ ПРЕДПРИЯТИЯ, ПРЕДПРИЯТИЯ, КОНТРОЛИРАНИ ОТ ДЪРЖАВАТА, И ПРЕДПРИЯТИЯ, НА КОИТО СА ПРЕДОСТАВЕНИ СПЕЦИАЛНИ ИЛИ ИЗКЛЮЧИТЕЛНИ ПРАВА ИЛИ ПРИВИЛЕГИИ

ЧЛЕН 163

Определения

За целите на настоящата глава:

- а) „държавно предприятие“ означава предприятие, извършващо търговска дейност, в което една от страните, на централно или регионално и местно равнище, притежава над 50 % от записания капитал на предприятието или от гласовете, свързани с дяловете в предприятието;

- б) „предприятие, контролирано от държавата“, означава предприятие, извършващо търговска дейност, върху което една от страните, на централно или регионално и местно равнище, упражнява или има възможност да упражнява решаващо влияние пряко или непряко чрез финансовото си участие в него, чрез правила или практики относно функционирането му или чрез други средства, свързани с установяването на такова решаващо влияние. Приема се, че една от страните упражнява решаващо влияние, когато тя може пряко или непряко да назначава повече от половината от членовете на управителния или надзорния орган на предприятието;
- в) „предприятие с предоставени специални или изключителни права или привилегии“ означава публично или частно предприятие, извършващо търговска дейност, на което страна по споразумението е предоставила, на централно или регионално и местно равнище, юридически или фактически специални или изключителни права или привилегии. Такива права или привилегии могат да включват правото на упражняване на дейност като дистрибутор, доставчик на мрежа или друг посредник за закупуването или продажбата на стока или предоставянето или получаването на услуга. Определението за предприятия с предоставени специални или изключителни права или привилегии обхваща монополите, извършващи търговска дейност;
- г) „монопол“ означава субект, извършващ търговска дейност, включително консорциум, който за определен пазар на територията на една от страните е определен, на централно или регионално и местно равнище, за единствен доставчик или купувач на дадена стока или услуга, като това понятие не включва субекти, на които е предоставено изключително право върху интелектуална собственост, само на основание на това предоставяне;

- д) „специални права“ означава права, предоставени от една от страните, на централно или регионално и местно равнище, на ограничен брой предприятия в определена географска област или на пазара на определени стоки или услуги, които ограничават съществено способността на което и да било друго предприятие да извършва дейност в същата географска област при до голяма степен равностойни условия. Предоставянето на лицензи или разрешения на ограничен брой предприятия с цел разпределяне на ограничен ресурс чрез прилагането на обективни, пропорционални и недискриминационни критерии само по себе си не е специално право;
- е) „недискриминационно третиране“ означава национално третиране или третиране „най-облагодетелствана нация“, както е определено в настоящото споразумение, в зависимост от това кое от двете е по-благоприятно;
- ж) „в съответствие с търговските условия“ означава в съответствие с обичайните стопански практики на частно предприятие, осъществяващо дейност съгласно принципите на пазарната икономика в международната търговия;
- з) „да се определи“ означава да се установи или разреши монопол или да се разшири обхватът на монопол, независимо дали това се извършва юридически или фактически.

ЧЛЕН 164

Приложно поле

1. Страните потвърждават своите права и задължения по член XVII, алинеи 1—3 от ГАТТ 1994 г., по Договореността относно тълкуването на член XVII от ГАТТ 1994 г., по член VIII, алинеи 1, 2 и 5 от ГАТС и по главата относно държавните предприятия, предприятията, контролирани от държавата, и предприятията със специални и изключителни привилегии от Протокола относно присъединяването на Република Казахстан към СТО, които са включени в настоящото споразумение, представляват част от него и подлежат на прилагане.
2. Настоящата глава не се прилага за попадащи в обхвата поръчки на страните по споразумението или на техните възложители по смисъла на член 120.
3. Настоящата глава се прилага към всички икономически дейности, обхванати от настоящото споразумение. Разпоредбите на членове 166 и 167 не се прилагат към услуги, които не са посочени в списъка със специфичните задължения по ГАТС на страната.

ЧЛЕН 165

1. Без да се засягат правата и задълженията на страните по настоящата глава, нищо в тази глава не възпрепятства страните да учредяват или поддържат държавни предприятия или предприятия, контролирани от държавата, да определят или поддържат монополи или да предоставят специални или изключителни права или привилегии на предприятия.
2. Когато едно предприятие попада в приложното поле на настоящата глава, страните не изискват от това предприятие да действа по начин, който противоречи на настоящото споразумение, нито го насърчават да действа по такъв начин.

ЧЛЕН 166

Недискриминация

Освен ако не е предвидено друго в член 142, в списъка със специфичните задължения по ГАТС на страната или в резервите на страната по отношение на националното третиране, посочени в приложение I, всяка страна гарантира на своята територия, че при закупуването или продажбата на стока или услуга всяко предприятие, изпълняващо условията по член 163, букви в) и г), прилага недискриминационно отношение към стоките от другата страна и/или към услугите или доставчиците на услуги от другата страна.

ЧЛЕН 167

Търговски условия

Освен когато трябва да се осигури постигането на целта, като например задължение за предоставяне на обществена услуга, за която са предоставени специални или изключителни права или привилегии, или когато държавно предприятие или предприятие, контролирано от държавата, трябва да изпълни публичното си предназначение, и при условие че поведението на предприятието при постигането на целта или изпълнението на предназначението е в съответствие с разпоредбите на член 166 от и глава 11 (Конкуренция) от настоящия дял, всяка от страните гарантира, че при закупуването и продажбата на стоки всяко предприятие по член 163, букви а)–г) действа в съответствие с търговските условия на съответната територия, включително по отношение на цената, качеството, наличността, пускането на пазара, транспортирането и другите ред и условия на закупуване или продажба, както и при закупуването или доставянето на услуги, включително когато тези стоки или услуги се доставят като инвестиция или са резултат от инвестиция на инвеститор от другата страна.

ЧЛЕН 168

Ценообразуване

Определянето на различни цени за различните пазари или на един и същи пазар, когато разликите са продиктувани от нормални търговски условия, като например условията на предлагане и търсене, само по себе си не е несъвместимо с членове 166 и 167.

ЧЛЕН 169

Корпоративно управление

1. Страните гарантират, че предприятията по член 163, букви а)—г) спазват високи стандарти на прозрачност и корпоративно управление в съответствие с Насоките на ОИСР за корпоративното управление на държавните предприятия от 2005 г. По-нататъшното развиване на политиката на корпоративно управление в предприятията по член 163, букви а)—г) следва да бъде в съответствие с тези насоки.

2. Всяка от страните гарантира, че всеки регулаторен орган, който отговаря за регулирането на предприятията по член 163, букви а)–г) е правно обособен и функционално независим от което и да е предприятие по член 163, букви а)–г) и не се отчита пред такова предприятие.

3. Всяка от страните гарантира прилагането на законите и подзаконовите актове по последователен и недискриминационен начин на всички равнища на управление, независимо дали на централно или регионално и местно равнище, включително във връзка с предприятията по член 163, букви а)–г). Изключенията от това правило трябва да бъдат ограничени и прозрачни.

ЧЛЕН 170

Обмен на информация

1. Страна, която има основание да смята, че интересите ѝ са били неблагоприятно засегнати от дейността на предприятие или предприятия на другата страна, отговарящи на определенията по член 163, букви а)–г), може да поиска от другата страна да предостави информация относно дейността на своето предприятие, свързана с прилагането на разпоредбите на настоящото споразумение. Тази информация може да съдържа организационна, корпоративна и финансова информация.

2. Всяка от страните предоставя по искане на другата страна информация относно конкретни предприятия, посочени в член 163, букви а)–г), които не отговарят на определението за малки и средни предприятия съгласно правото на страната, до която е отправено искането. В исканията за такава информация се посочват предприятието и засегнатите стоки/услуги и пазари и сведения за това, че предприятието участва в практики, които възпрепятстват търговията или инвестициите между страните.

3. Всяка от страните предоставя по искане на другата страна информация относно освобождавания, несъответстващи мерки, имунитети и всякакви други мерки, включително по-благоприятно третиране, приложими на територията на страната, към която е отправено искането, спрямо предприятие по член 163, букви а)–г).

4. Параграфи 1–3 не изискват от нито една от страните да разкрива поверителна информация, която би попречила на правоприлагането или по друг начин би влязла в противоречие с обществения интерес или би засегнала законните търговски интереси на конкретни предприятия.

ГЛАВА 13

ПРОЗРАЧНОСТ

ЧЛЕН 171

1. Всяка от страните отговаря своевременно на всички запитвания на другата страна за конкретна информация относно която и да е от нейните общоприложими мерки или международни споразумения, които са свързани с настоящото споразумение или го засягат. Всяка от страните създава един или повече информационни центрове, които да предоставят, при поискване, конкретна информация по всички подобни въпроси на заинтересовани лица от другата страна¹. Страните се уведомяват взаимно относно своите информационни центрове в срок от три месеца след началната дата на прилагане на настоящия дял. Не е нужно информационните центрове да бъдат депозитари на закони и подзаконови актове.

¹ Информационният център за Република Казахстан е информационният център, създаден съгласно ГАТС.

2. Всички закони, подзаконови актове, укази, решения и административни актове с общо приложение на страните, отнасящи се до въпрос, който се урежда с настоящия дял, или засягащи такъв въпрос, се публикуват незабавно по начин, който отговаря на приложимите изисквания на Споразумението за СТО, в това число тези по член X от ГАТТ 1994 г., член III от ГАТС и член 63 от Споразумението ТРИПС. Страните редовно актуализират публикуваната информация, в това число интернет страниците, съдържащи такива мерки, и предоставят тази информация на заинтересованите лица. Информацията за такива мерки трябва да бъде на разположение, докато мерките са в сила, и за разумен период от време, след като тези мерки вече не са в сила.

3. Страните публикуват всички закони, подзаконови актове, укази, решения и административни актове с общо приложение, отнасящи се до въпрос, който се урежда с настоящия дял, или засягащи такъв въпрос, преди тяхното приемане. Страните дават разумен срок, обикновено не по-кратък от 30 календарни дни, в който заинтересованите лица могат да изпратят своите коментари до отговорните органи, преди съответната мярка да стане окончателна или да бъде внесена пред органите, които отговарят за приемането ѝ. Всички коментари, получени в срока за коментари, се вземат под внимание.

4. Законите, подзаконовите актове, указите, решенията и административните актове на страните, които са с общо приложение и се отнасят до въпрос, който се урежда с настоящия дял, или засягат такъв въпрос, не влизат в сила, преди да бъдат публикувани.

5. Някоя от разпоредбите на настоящото споразумение не изисква от страните да предоставят поверителна информация, разкриването на която би попречило на правоприлагането или по друг начин би влязло в противоречие с обществен интерес, или би засегнало законните търговски интереси на конкретни публични или частни предприятия.
6. По отношение на настоящата глава се прилага член 55.

ГЛАВА 14

УРЕЖДАНЕ НА СПОРОВЕ

РАЗДЕЛ 1

ЦЕЛ И ПРИЛОЖНО ПОЛЕ

ЧЛЕН 172

Цел

Целта на настоящата глава е да се създаде ефективен и ефикасен механизъм за предотвратяване и уреждане на всякакви спорове между страните относно тълкуването и прилагането на настоящото споразумение с оглед на това при възможност да се постигне решение по взаимно съгласие.

ЧЛЕН 173

Приложно поле

Настоящата глава се прилага по отношение на всички спорове относно тълкуването и прилагането на настоящия дял, освен ако не е предвидено друго.

РАЗДЕЛ 2

КОНСУЛТАЦИИ И МЕДИАЦИЯ

ЧЛЕН 174

Консултации

1. Страните полагат усилия да разрешават всички спорове, посочени в член 173, чрез провеждане на добросъвестни консултации с цел постигане на решение по взаимно съгласие.

2. Всяка от страните може да поиска провеждане на консултации, като изпрати писмено искане до другата страна с копие до Комитета за сътрудничество, в което се посочват спорната мярка и разпоредбите съгласно член 173, които тя счита за приложими.
3. Страната, към която е отправено искането за консултации, дава отговор по него в срок от десет дни от датата на получаването му, освен ако в настоящото споразумение не е предвидено друго или ако страните не са уговорили друго.
4. Консултациите се провеждат в срок от 30 дни от датата на получаване на искането и протичат на територията на страната, към която е отправено искането, освен ако страните не договорят друго. Консултациите се считат за приключени след изтичане на 30 дни от датата на получаване на искането, освен ако двете страни не решат да ги продължат. Консултациите, и по-специално цялата оповестена информация и становищата, изразени от страните по време на консултациите, са с поверителен характер и не засягат правата на никоя от страните във връзка с евентуални по-нататъшни процедури.
5. Консултациите по неотложни въпроси се считат за приключени след изтичане на 15 дни от датата на получаване на искането от страната, до която то е отправено, освен ако двете страни се договорят да продължат консултациите.

6. Ако страната, към която е отправено искането за консултации, не отговори на това искане в срок от десет дни от датата на получаването му или ако консултациите не се проведат в сроковете, определени съответно в параграф 3 или параграф 4 от настоящия член, или ако страните се споразумеят да не провеждат консултации, или ако консултациите са приключили, без да е постигнато решение по взаимно съгласие, страната, която е поискала консултации, може да приложи член 176.

7. В хода на консултациите всяка от страните предоставя достатъчно фактически данни, за да даде възможност за цялостно разглеждане на начина, по който спорната мярка би могла да засегне действието и прилагането на настоящото споразумение.

8. Когато консултациите се отнасят до извънредни ситуации по смисъла на член 138, буква з), те се считат за приключени в рамките на пет работни дни от датата на получаване на искането за консултации, освен ако страните не договорят друго.

ЧЛЕН 175

Медиация

Всяка страна може да отправи искане до другата страна за започване на процедура по медиация съгласно приложение VII във връзка с всяка мярка, която засяга неблагоприятно търговията или инвестициите между страните.

РАЗДЕЛ 3

ПРОЦЕДУРИ ПО УРЕЖДАНЕ НА СПОРОВЕ

ПОДРАЗДЕЛ 1

АРБИТРАЖНО ПРОИЗВОДСТВО

ЧЛЕН 176

Започване на арбитражното производство

1. Когато страните не успеят да решат спора посредством консултации, както е предвидено в член 174, страната, която е поискала консултации, може да поиска образуването на арбитражен състав в съответствие с настоящия член.

2. Искането за образуване на арбитражен състав се отправя в писмен вид до другата страна и до Комитета за сътрудничество. В искането си страната ищец посочва спорната мярка и обосновава защо тази мярка представлява нарушение на разпоредбите, посочени в член 173, така че да изложи достатъчно ясно правното основание на иска.

ЧЛЕН 177

Образуване на арбитражния състав

1. Арбитражният състав се състои от трима арбитри.
2. В срок от десет дни от датата, на която страната ответник е получила писменото искане за образуване на арбитражен състав, страните провеждат консултации с оглед на постигането на споразумение относно състава на арбитражния състав.

3. В случай че страните не могат да се споразумеят за състава на арбитражния състав в срока, посочен в параграф 2 от настоящия член, всяка от страните може в срок от пет дни от изтичането на срока, определен в параграф 2 от настоящия член, да посочи арбитър от своя подписък, включен в списъка, изготвен съгласно член 196,. Ако някоя от страните не посочи арбитър, по искане на другата страна арбитърът се избира чрез жребий от председателя на Комитета за сътрудничество или от представител на председателя измежду лицата в подписъка на тази страна, включен в списъка, изготвен съгласно член 196.

4. Освен когато страните постигнат споразумение относно председателя на арбитражния състав в срока, определен в параграф 2 от настоящия член, по искане на която и да е от страните председателят на Комитета за сътрудничество или представителят на председателя избира чрез жребий председател на арбитражния състав измежду лицата в подписъка с председатели, включен в списъка, изготвен съгласно член 196.

5. Председателят на Комитета за сътрудничество или представителят на председателя избира арбитрите в срок от пет дни от искането, подадено от която и да е от страните съгласно параграф 3 или 4.

6. За дата на образуване на арбитражния състав се счита последната дата, на която тримата избрани арбитри са приели посочването им съгласно процедурния правилник, съдържащ се в приложение V.

7. Ако никой от списъците, предвидени в член 196, не е съставен към момента на подаване на искане по параграф 3 или 4 или не съдържа достатъчен брой имена към този момент, арбитрите се избират чрез жребий измежду лицата, които са били официално предложени от едната или и от двете страни.

8. Освен ако страните не са договорили друго, при спор между страните, отнасящ се до извънредна ситуация по смисъла на член 138, буква з), се прилагат параграф 3, второ изречение и параграф 4 от настоящия член, без да се прилага параграф 2 от настоящия член, като срокът по параграф 5 от настоящия член е два дни.

ЧЛЕН 178

Предварително решение относно наличието на неотложен случай

Ако някоя от страните поиска това, в срок от десет дни от своето образуване арбитражният състав се произнася с предварително решение дали смята случая за неотложен.

ЧЛЕН 179

Помирителна процедура при неотложни спорове по енергийни въпроси

1. При спор, отнасящ се до извънредна ситуация по смисъла на член 138, буква з), всяка от страните може да поиска председателят на арбитражния състав да поеме функцията на помирител по който и да било въпрос във връзка със спора, като отправи искане за това до арбитражния състав.
2. Помирителят се стреми към постигането на приемливо решение на спора или на споразумение относно процедурата за достигане до такова решение. Ако в срок от 15 дни от посочването си помирителят не е успял да постигне такова споразумение, той препоръчва решение на спора или процедура за неговото решаване и взема решение относно реда и условията, които трябва да се спазват от определена от него начална дата до разрешаването на спора.
3. Страните и субектите под техния контрол или юрисдикция се съобразяват с препоръките относно реда и условията по параграф 2 в продължение на три месеца, считано от датата на решението на помирителя, или до решаването на спора, в зависимост от това кое настъпи по-рано.
4. Помирителят спазва кодекса за поведение за членовете на арбитражните състави и медиаторите (наричан по-нататък „Кодексът за поведение“), съдържащ се в приложение VI.

ЧЛЕН 180

Доклади на арбитражния състав

1. Арбитражният състав представя на страните междинен доклад, съдържащ неговите фактически констатации, приложимостта на съответните разпоредби и основните мотиви за всички направени от него констатации и препоръки.
2. В срок от 14 дни от получаването на доклада всяка от страните може да подаде писмено искане до арбитражния състав за преразглеждане на конкретни аспекти от междинния доклад.
3. След като разгледа всички писмени коментари на страните, свързани с междинния доклад, арбитражният състав може да измени междинния си доклад и да проведе допълнителни проучвания, ако счита това за целесъобразно.
4. В окончателния доклад на арбитражния състав се излагат фактическите констатации, приложимостта на съответните разпоредби, посочени в член 173, и основните мотиви за всички направени в него констатации и заключения. В окончателния доклад се обсъждат в достатъчна степен доводите, представени на етапа на междинния преглед, и се дава ясен отговор на въпросите и становищата на страните.

ЧЛЕН 181

Междинен доклад на арбитражния състав

1. Арбитражният състав представя на страните междинен доклад не по-късно от 90 дни след датата на образуването си. Когато арбитражният състав счита, че този срок не може да бъде спазен, неговият председател уведомява писмено страните и Комитета за сътрудничество, като посочва причините за закъснението и датата, на която арбитражният състав предвижда да представи своя междинен доклад. При никакви обстоятелства междинният доклад не може да бъде представен по-късно от 120 дни след датата на образуване на арбитражния състав.
2. При неотложни случаи арбитражният състав полага максимални усилия да представи своя междинен доклад в срок от 45 дни от датата на образуването си и при всички случаи — не по-късно от 60 дни след тази дата. В срок от седем дни от представянето на междинния доклад всяка от страните може да подаде писмено искане до арбитражния състав за преразглеждане на конкретни аспекти от междинния доклад съгласно член 180, параграф 2.

3. При спор между страните, отнасящ се до извънредна ситуация по смисъла на член 138, буква з), междинният доклад се представя в рамките на 20 дни след датата на образуване на арбитражния състав, като всяко искане по член 180, параграф 2 се прави в срок от пет дни от представянето на междинния доклад. Арбитражният състав може също така да реши да не представя междинен доклад.

ЧЛЕН 182

Окончателен доклад на арбитражния състав

1. Арбитражният състав представя своя окончателен доклад на страните и на Комитета за сътрудничество в срок от 120 дни от датата на образуването си. Когато арбитражният състав счита, че този срок не може да бъде спазен, неговият председател уведомява писмено страните и Комитета за сътрудничество, като посочва причините за закъснението и датата, на която арбитражният състав предвижда да представи своя окончателен доклад. При никакви обстоятелства окончателният доклад не може да бъде представен по-късно от 150 дни след датата на образуване на арбитражния състав.

2. При неотложни случаи арбитражният състав полага максимални усилия да представи доклада си в срок от 60 дни от датата на образуването си. При никакви обстоятелства окончателният доклад не може да бъде представен по-късно от 75 дни след датата на образуване на арбитражния състав.

3. При спор, отнасящ се до извънредна ситуация по смисъла на член 138, буква з), арбитражният състав представя своя окончателен доклад в срок от 40 дни от датата на образуването си.

ПОДРАЗДЕЛ 2

ИЗПЪЛНЕНИЕ

ЧЛЕН 183

Изпълнение на посоченото в окончателния доклад на арбитражния състав

Страната ответник взема необходимите мерки за незабавното и добросъвестно изпълнение на посоченото в окончателния доклад на арбитражния състав.

ЧЛЕН 184

Разумен срок за изпълнение

1. Ако не е възможно посоченото в окончателния доклад да бъде изпълнено незабавно, страните полагат усилия да се споразумеят относно срока за изпълнение. В такъв случай, не по-късно от 30 дни след получаването на окончателния доклад на арбитражния състав страната ответник уведомява страната ищец и Комитета за сътрудничество за срока, който ще ѝ бъде необходим за изпълнение на посоченото в окончателния доклад (наричан по-нататък „разумен срок“).
2. Ако между страните има несъгласие по отношение на разумния срок, до 20 дни след като получи уведомлението по параграф 1 от настоящия член, страната ищец може да подаде писмено искане арбитражният състав, образуван първоначално съгласно член 177 (наричан по-нататък „първоначалният арбитражен състав“), да определи продължителността на разумния срок. Искането се връчва едновременно на другата страна и на Комитета за сътрудничество. Арбитражният състав представя своя доклад на страните и на Комитета за сътрудничество в срок от 20 дни от датата на получаване на искането.
3. Страната ответник уведомява в писмен вид страната ищец за напредъка, постигнат от нея при изпълнение на посоченото в окончателния доклад на арбитражния състав. Това уведомяване се прави в писмен вид най-малко един месец преди изтичането на разумния срок.

4. Разумният срок може да бъде удължаван по взаимно съгласие на страните.

ЧЛЕН 185

Преглед на мярка, предприета за изпълнение на посоченото в окончателния доклад на арбитражния състав

1. Страната ответник уведомява страната ищец и Комитета за сътрудничество относно всяка мярка, която е предприела за изпълнение на посоченото в окончателния доклад на арбитражния състав. Това уведомяване се прави преди изтичането на разумния срок.
2. В случай на разногласие между страните относно наличието на обявената по параграф 1 мярка за изпълнение или относно съответствието на тази мярка с разпоредбите, посочени в член 173, страната ищец може да отправи писмено искане до първоначалния арбитражен състав да се произнесе по въпроса. В искането се посочва конкретната спорна мярка и се обяснява защо тази мярка не съответства на разпоредбите, посочени в член 173, така че да се изложи достатъчно ясно правното основание на искането. Арбитражният състав представя своя доклад на страните и на Комитета за сътрудничество в срок от 45 дни от датата на получаване на искането.

ЧЛЕН 186

Временни средства за защита в случай на неизпълнение

1. Ако страната ответник не съобщи мярка, която е предприела, за да изпълни посоченото в окончателния доклад на арбитражния състав преди изтичането на разумния срок, или ако арбитражният състав постанови, че не е налице мярка за изпълнение или че мярката, за която е направено уведомление съгласно член 185, параграф 1, е несъвместима със задълженията на страната ответник съгласно разпоредбите, посочени в член 173, страната ответник предлага обезщетение, ако страната ищец поиска това и след консултации с нея.

2. Ако страната ищец реши да не поиска предложение за обезщетение съгласно параграф 1 от настоящия член или ако е било отправено такова искане, но не е било постигнато споразумение за обезщетение в срок от 30 дни след края на разумния срок или след датата на представянето на доклада на арбитражния състав по член 185, параграф 2, страната ищец има право, след като уведоми другата страна и Комитета за сътрудничество, да предприеме подходящи мерки в степен, равностойна на причиненото от нарушението обезсилване или накърняване на ползите¹. Тези мерки се посочват в уведомлението. Страната ищец може да изпълни мерките във всеки един момент след изтичането на десетдневен срок, считано от датата, на която страната ответник е получила уведомлението, освен ако последната е поискала арбитраж съгласно параграф 3 от настоящия член.

¹ „Обезсилване и накърняване“ се тълкува като „обезсилване и накърняване“ съгласно Договореността на СТО относно правилата и процедурите за уреждане на спорове.

3. Ако страната ответник счита, че подходящите мерки не са равностойни на обезсилването или накърняването на ползите, причинено от нарушаването на нейните задължения съгласно член 173, тя може да отправи писмено искане до първоначалния арбитражен състав да се произнесе по въпроса. Страната ищец и Комитетът за сътрудничество се уведомяват за това искане преди изтичане на десетдневния срок, посочен в параграф 2 от настоящия член. Първоначалният арбитражен състав представя на страните и на Комитета за сътрудничество своя доклад относно мерките, за които е уведомила страната ищец, в срок от 30 дни от датата на подаване на искането. Страната ищец не прилага мерките, за които е уведомила, докато първоначалният арбитражен състав не представи своя доклад. Мярка, приложена след представянето на доклада, трябва да съответства на посоченото в доклада на арбитражния състав.

4. Мерките, приложени от страната ищец, и обезщетението, предвидено в настоящия член, са временни и не се прилагат:

а) след като страните постигнат решение по взаимно съгласие съгласно член 191;

б) след като страните се споразумеят, че посредством мярката, за която е направено уведомление съгласно член 185, параграф 1, страната ответник изпълнява разпоредбите, посочени в член 173; или

в) след като мярката, за която арбитражният състав по член 185, параграф 2 е установил, че е несъвместима с разпоредбите, посочени в член 173 от настоящата глава, бъде отменена или изменена така, че да бъде приведена в съответствие с посочените разпоредби.

ЧЛЕН 187

Преглед на мерките за изпълнение, предприети след приемането на временните средства за защита в случай на неизпълнение

1. Страната ответник уведомява страната ищец и Комитета за сътрудничество за мярката, която е предприела с цел изпълнение на посоченото в окончателния доклад на арбитражния състав след прилагането на обезщетение или след приемането на подходяща мярка от страната ищец съгласно член 186, в зависимост от случая. С изключение на случаите, посочени в параграф 2 от настоящия член, страната ищец прекратява прилагането на мярката в срок от 30 дни след получаване на уведомлението. Когато е наложено плащане на обезщетение и с изключение на случаите, посочени в параграф 2 от настоящия член, страната ответник може да прекрати прилагането на това обезщетение в срок от 30 дни след получаване на уведомлението, в което се посочва, че тя е изпълнила посоченото в окончателния доклад на арбитражния състав.

2. Ако в срок от 30 дни от датата на получаване на уведомлението, посочено в параграф 1 от настоящия член, страните не постигнат споразумение относно това дали страната ответник е изпълнила посоченото в окончателния доклад на арбитражния състав, страната ищец отправя писмено искане до първоначалния арбитражен състав да се произнесе по въпроса. Искането се предоставя едновременно на другата страна и на Комитета за сътрудничество. Докладът на арбитражния състав се предоставя на страните и на Комитета за сътрудничество в срок от 45 дни от датата на подаване на искането. Ако арбитражният състав постанови, че страната ответник е изпълнила посоченото в окончателния доклад на арбитражния състав, страната ищец прекратява прилагането на подходящата мярка, предприета съгласно член 186, или страната ответник прекратява плащането на обезщетението, в зависимост от случая. Ако арбитражният състав постанови, че страната ответник не е изпълнила изцяло посоченото в окончателния му доклад, обезщетението или подходящата мярка, предприета съгласно член 186, се адаптира с оглед на доклада на арбитражния състав.

ЧЛЕН 188

Средства за защита при неотложни спорове по енергийни въпроси

1. При спор между страните, отнасящ се до извънредна ситуация по смисъла на член 138, буква з), се прилагат разпоредбите на настоящия член относно средствата за защита.
2. Чрез дерогация от членове 184, 185 и 186 страната ищец може да предприеме подходящи мерки до степен, равностойна на обезсилването или накърняването, причинено от страната, която не е изпълнила посоченото в окончателния доклад на арбитражния състав в срок от 15 дни от неговото представяне. Мерките могат да породят незабавно действие. Тези мерки могат да се запазят, докато страната ответник изпълни посоченото в окончателния доклад на арбитражния състав.
3. В случай че страната ответник оспори наличието на неизпълнение или пропорционалността на мярката, приложена от страната ищец, или неизпълнението, тя може да започне производство по член 186, параграф 3 и член 187, което се разглежда в ускорени срокове. От страната ищец се изисква да отмени или да адаптира мерките само след като арбитражният състав се произнесе по въпроса, като тези мерки могат да се запазят по време на производството.

ПОДРАЗДЕЛ 3

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 189

Замяна на арбитри

Ако в рамките на арбитражно производство по настоящата глава първоначалният арбитражен състав или някой от неговите членове не може да участва, оттегля се или трябва да бъде заменен, защото не отговаря на изискванията на кодекса за поведение, установен в приложение VI, се прилага процедурата, предвидена в член 177. Крайният срок за представяне на доклада може да бъде удължен за толкова време, колкото е необходимо за посочването на нов арбитър, но за не повече от 20 дни.

ЧЛЕН 190

Спиране и прекратяване на арбитражното производство и на производството за изпълнение

По искане и на двете страни арбитражният състав спира своята работа във всеки един момент за договорен от страните срок, чиято продължителност не надвишава 12 последователни месеца. Арбитражният състав възобновява работата си преди изтичането на този срок по писмено искане на двете страни или след изтичането на срока при писмено искане от която и да е от страните. Подалата искането страна уведомява съответно председателя на Комитета за сътрудничество и другата страна. Ако никоя от страните не поиска да се възобнови работата на арбитражния състав при изтичане на договорения срок за спиране, производството се прекратява. Спирането и прекратяването на работата на арбитражния състав не засягат правата на никоя от страните в друго производство по член 197.

ЧЛЕН 191

Решение по взаимно съгласие

Страните могат да стигнат по всяко време до решение по взаимно съгласие по спор по настоящата глава. Те съвместно уведомяват Комитета за сътрудничество и председателя на арбитражния състав, когато е приложимо, за всяко такова решение. Ако за решението се изисква одобрение съгласно приложимите вътрешни процедури на някоя от страните, това изискване се посочва в уведомлението, а процедурата по уреждане на спора се спира. Ако не се изисква такова одобрение или ако е направено уведомление за приключването на такива вътрешни процедури, процедурата по уреждане на спора се прекратява.

ЧЛЕН 192

Процедурен правилник

1. Процедурите по уреждане на спорове по настоящата глава се уреждат от процедурния правилник, съдържащ се в приложение V, и от кодекса за поведение, съдържащ се в приложение VI.

2. Всяко заседание на арбитражния състав е при открити врата, освен ако в процедурния правилник, установен в приложение V, е предвидено друго.

ЧЛЕН 193

Информация и технически консултации

По искане на някоя от страните или по собствена инициатива арбитражният състав може да поиска информация от всеки един източник, включително от страните по спора, ако сметне това за необходимо за арбитражното производство. Арбитражният състав има също така правото да потърси становището на експерти, когато смята това за целесъобразно.

Арбитражният състав се допитва до страните преди избора на такива експерти. Физически или юридически лица, установени на територията на някоя от страните, имат право да представят становища *amicus curiae* на арбитражния състав в съответствие с процедурния правилник, съдържащ се в приложение V. Всяка информация, получена съгласно настоящия член, се съобщава на всяка от страните и се предоставя за коментари от тяхна страна.

ЧЛЕН 194

Правила на тълкуване

Арбитражният състав тълкува разпоредбите, посочени в член 173, в съответствие с обичайните правила за тълкуване на международното публично право, включително правилата, кодифицирани във Виенската конвенция за правото на договорите от 1969 г.. Арбитражният състав също така взема под внимание относимите тълкувания, направени от състави на СТО и от Апелативния орган и приети от Органа на СТО за уреждане на спорове (наричан по-нататък „Органът за уреждане на спорове“). Докладите на арбитражния състав не могат да допълват или намаляват правата и задълженията на страните съгласно настоящото споразумение.

ЧЛЕН 195

Решения и доклади на арбитражния състав

1. Разискванията на арбитражния състав са поверителни. Арбитражният състав полага всички усилия решенията му да се вземат с консенсус. Ако не може да се стигне обаче до вземане на решение с консенсус, спорният въпрос се решава с мнозинство от гласовете. Особените мнения на арбитрите не се оповестяват в никакъв случай.

2. Страните не присъстват на изготвянето на докладите на арбитражния състав. В докладите се излагат фактическите констатации, приложимостта на съответните разпоредби, посочени в член 173, и основните мотиви за всички направени в тях констатации и заключения.
3. Докладите на арбитражния състав се приемат безусловно от страните. Те не пораждат никакви права или задължения за физическите или юридическите лица.
4. Страните оповестяват публично доклада на арбитражния състав при спазване на принципите за защита на поверителната информация, както е предвидено в процедурния правилник, установен в приложение V.

РАЗДЕЛ 4

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 196

Списъци с арбитри

1. Не по-късно от шест месеца след влизането в сила на настоящото споразумение Комитетът за сътрудничество съставя списък от най-малко 15 лица, които желаят и могат да изпълняват функцията на арбитри, въз основа на направени от страните предложения. Списъкът съдържа три подписъка: по един подписък за всяка от страните и един подписък с лица, които не са граждани на нито една от страните и които могат да изпълняват функцията на председател на арбитражния състав. Всеки подписък съдържа най-малко пет лица. Комитетът за сътрудничество следи за това списъкът да се поддържа винаги на това равнище.
2. Арбитрите трябва да имат специализирани познания и професионален опит по право и международна търговия. Те са независими, изпълняват функциите си в качеството си на частни лица, не приемат указания от нито една организация или правителство, нито пък са свързани с правителството на някоя от страните, и спазват кодекса за поведение, съдържащ се в приложение VI.

3. Комитетът за сътрудничество може да състави допълнителни списъци от 15 лица, които имат познания и опит в конкретни сектори, попадащи в приложното поле на настоящото споразумение. Ако страните са съгласни с това, тези допълнителни списъци се използват за образуването на арбитражния състав в съответствие с процедурата, посочена в член 177.

ЧЛЕН 197

Връзка със задълженията в рамките на СТО

1. Прилагането на разпоредбите за уреждане на спорове по настоящия дял не засяга действията, предприети в рамките на СТО, включително действията за уреждане на спорове.
2. По отношение на която и да е конкретна мярка обаче страните не могат да сезират и двата органа за защита във връзка с нарушение на задължение, което по същество е равностойно съгласно настоящото споразумение и съгласно Споразумението за СТО. В такъв случай след образуването на производство за уреждане на спор страната не предявява иск пред другия орган за решаване на спорове за защита срещу нарушението на задължение, което по същество е равностойно съгласно другото споразумение, освен ако първоначално избраният орган за решаване на спорове не може да се произнесе по иска за защита срещу нарушението на това задължение по причини от процесуален характер или свързани с компетентността.

3. За целите на настоящия член:

- а) производствата за уреждане на спорове съгласно Споразумението за СТО се считат за образувани, когато някоя от страните поиска сформирането на група на съдебните заседатели съгласно член 6 от Договореността относно правилата и процедурите за уреждане на спорове на СТО;
- б) производствата за уреждане на спорове по настоящата глава се считат за образувани, когато някоя от страните поиска образуването на арбитражен състав съгласно член 176, параграф 1.

4. Някоя от разпоредбите на настоящото споразумение не възпрепятства страните да спират изпълнението на задължения, когато това е разрешено от Органа за уреждане на спорове. Споразумението за СТО не може да се посочва като основание за възпрепятстване на страна да прилага временни средства за защита в случай на неизпълнение по настоящата глава.

ЧЛЕН 198

Срокове

1. Всички срокове, посочени в настоящата глава, включително сроковете, в които арбитражните състави представят докладите си, се изчисляват в календарни дни, като първият ден е денят след действието или факта, за което или който се отнасят, освен ако е посочено друго.
2. Всеки срок, посочен в настоящата глава, може да бъде променен по взаимно съгласие между страните по спора. Арбитражният състав може по всяко време да предложи на страните да променят всеки срок, посочен в настоящата глава, като изложи мотивите за предложението.

ДЯЛ IV

СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ИКОНОМИЧЕСКОТО И УСТОЙЧИВОТО РАЗВИТИЕ

ГЛАВА 1

ИКОНОМИЧЕСКИ ДИАЛОГ

ЧЛЕН 199

Страните съблюдават принципите на свободната пазарна икономика, чрез които се гарантира изпълнението на разумни макроикономически политики, и развиват и укрепват редовния икономически диалог, насочен към разширяването и задълбочаването на икономическите връзки от взаимна полза, устойчивото развитие и икономическия растеж.

ЧЛЕН 200

Страните извършват редовно преглед на двустранното сътрудничество и обменят редовно информация, експертен опит и най-добри практики в областта на икономическите политики, икономическото и финансовото развитие и статистиката.

ГЛАВА 2

СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ПУБЛИЧНИТЕ ФИНАНСИ, ВКЛЮЧИТЕЛНО ПУБЛИЧНИЯ ОДИТ И ВЪТРЕШНИЯ КОНТРОЛ

ЧЛЕН 201

Страните си сътрудничат в областта на управлението на публичните финанси, включително публичния одит и вътрешния контрол, като целта е да се установи стабилна система за управление на публичните финанси, съвместима с принципите на икономичност, ефикасност, ефективност, прозрачност и отчетност.

Сътрудничеството включва:

- а) насърчаване на прилагането на приемливи и всеобщо признати международни стандарти и на сближаването с добрите практики на Европейския съюз в тази област;
- б) обмен на информация и опит в тази област.

ГЛАВА 3

СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ДАНЪЧНОТО ОБЛАГАНЕ

ЧЛЕН 202

Страните работят за подобряване на международното сътрудничество в областта на данъчното облагане, по-специално във връзка с улесняването на събираемостта на законно дължимите данъчни постъпления, и за разработването на мерки за ефективното прилагане на принципите на добро управление в областта на данъчното облагане, включително принципите на прозрачност и обмен на информация. Страните засилват диалога и обмена на опит с оглед на възпрепятстването на вредни данъчни практики.

ГЛАВА 4

СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА СТАТИСТИКАТА

ЧЛЕН 203

Страните насърчават хармонизирането на статистическите методи и практики, включително събирането и разпространението на статистически данни. Сътрудничеството в областта на статистиката се съсредоточава върху обмена на знания във връзка с насърчаването на добри практики и спазване на основополагащите принципи на официалната статистика, приети от ООН, и Кодекса на европейската статистическа практика.

Европейският съюз допринася за постигането на тази цел чрез предоставянето на техническа помощ на Република Казахстан.

ГЛАВА 5

СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ЕНЕРГЕТИКАТА

ЧЛЕН 204

Страните продължават и засилват настоящото си сътрудничество по свързаните с енергетиката въпроси с цел повишаване на сигурността на доставките, ефективността, устойчивостта и конкурентоспособността в енергийния сектор. Сътрудничеството се основава на всеобхватно партньорство и се ръководи от принципите на взаимен интерес, реципрочност, прозрачност и предсказуемост в съответствие с принципите на пазарната икономика и действащите многостранни и двустранни споразумения в тази област.

ЧЛЕН 205

Сътрудничеството обхваща, наред с друго, следните области:

- а) изпълнение на енергийни стратегии и политики, изготвяне на прогнози и сценарии, включително относно условията на световния пазар на енергийни стоки, както и усъвършенстване на статистическата система в енергийния сектор;

- б) създаване на привлекателна и стабилна инвестиционна среда и насърчаване на взаимните инвестиции в сферата на енергетиката на недискриминационна и прозрачна основа;
- в) ефективно сътрудничество с Европейската инвестиционна банка, Европейската банка за възстановяване и развитие и други международни финансови организации и инструменти с цел подкрепа за сътрудничеството между страните в областта на енергетиката;
- г) засилване на научното и техническо сътрудничество и обмена на информация за развитието на енергийните технологии, като се обръща особено внимание върху енергийно ефективните и екологично чисти технологии в съответствие с дял VI, глава 3 (Сътрудничество в областта на научните изследвания и иновациите) ;
- д) управление и техническо обучение в енергийния сектор посредством, наред с друго, улесняване на обмена на обучаващи се в специализирани курсове във висши учебни заведения в Европейския съюз и Република Казахстан и разработване на съвместни образователни програми в съответствие с добрите практики;
- е) разширяване на сътрудничеството в контекста на многостранни форуми, инициативи и институции в енергийния сектор;
- ж) сътрудничество в обмена на знания и опит и в трансфера на технологии за иновации, включително в областите на управлението и енергийните технологии.

ЧЛЕН 206

Енергия от въглеродородни източници

Сътрудничеството в сферата на енергията от въглеродородни източници обхваща следните области:

- а) модернизиране и усъвършенстване на съществуващата енергийна инфраструктура от общ интерес и създаване на нова такава при спазване на пазарните принципи, включително инфраструктура, насочена към разнообразяване на енергийните източници и доставчици и маршрутите и методите за пренос на енергия, както и създаване на нов капацитет за производство и целостта, ефикасността, безопасността и сигурността на енергийната инфраструктура, в това число инфраструктурата за електроенергия;
- б) създаване на конкурентоспособни, прозрачни и недискриминационни енергийни пазари в съответствие с най-добрите практики посредством регулаторни реформи;
- в) подобряване и укрепване на дългосрочната стабилност и сигурност на търговията с енергия, в това число постигане на предвидимост и стабилност на търсенето на енергия, на недискриминационна основа, като въздействието и рисковете за околната среда са сведени до минимум;
- г) насърчаване на висока степен на екологична защита и устойчиво развитие в енергийния сектор, включително при добива, производството, разпределението и потреблението;

- д) засилване на безопасността на дейностите по проучване и производство на въглеводороди в открито море чрез обмен на опит във връзка с предотвратяването на инциденти, анализирането на ситуацията след инцидента, ответните действия и политиките за противодействие и чрез обмен на най-добрите практики относно отговорността и правните процедури в случай на бедствие.

ЧЛЕН 207

Възобновяеми източници на енергия

Цели се сътрудничество в следните области:

- а) развиване на възобновяемите източници на енергия по икономичен и екологосъобразен начин, включително сътрудничество по регулаторни въпроси, сертифициране и стандартизация и в сферата на техническото развитие;
- б) улесняване на обмена между Република Казахстан и европейски институции, лаборатории и представители на частния сектор, включително посредством съвместни програми, с цел прилагане на най-добрите практики за създаването на енергия на бъдещето и "зелена" икономика;

- в) провеждане на съвместни семинари, конференции и програми за обучение и редовен обмен на информация и открити статистически данни, както и на информация относно разработването на възобновяеми източници на енергия.

ЧЛЕН 208

Енергийна ефективност и енергоспестяване

Сътрудничеството за насърчаване на енергийната ефективност и енергоспестяването, включително във въгледобивния сектор, при използването на газови факли (и асоцииран газ) и при сградите, оборудването и транспорта, продължава, наред с друго, посредством:

- а) обмен на информация за политики, правни и регулаторни рамки и планове за действие за енергийна ефективност;
- б) улесняване на обмена на опит и ноу-хау в областта на енергийната ефективност и енергоспестяването;
- в) стартиране и изпълнение на проекти, в това число демонстрационни проекти, за въвеждането на иновативни технологии и решения в областта на енергийната ефективност и енергоспестяването;

- г) програми за обучение и курсове за обучение в областта на енергийната ефективност за постигане на целите на настоящия член.

ГЛАВА 6

СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ТРАНСПОРТА

ЧЛЕН 209

Страните си сътрудничат в областта на:

- а) разширяването и укрепването на сътрудничеството си в областта на транспорта, за да допринесат за развитието на устойчиви транспортни системи;
- б) обръщането на особено внимание на социалните и екологичните аспекти на транспортните системи;
- в) насърчаването на ефикасни, безопасни и сигурни транспортни дейности;
- г) укрепването на основните транспортни връзки между своите територии.

ЧЛЕН 210

Сътрудничество, посочено в настоящата глава, обхваща, наред с друго, следните области:

- а) обмен на най-добри практики във връзка с транспортните политики;
- б) подобряване на движението на пътници и товари и повишаване на плавността на транспортните потоци, като се отстранят административните, техническите и други пречки за постигането на по-тясна пазарна интеграция, като се подобрят транспортните мрежи и като се осъвремени инфраструктурата;
- в) обмен на информация и съвместни дейности на регионално и международно равнище и изпълнение на приложимите международни споразумения и конвенции;
- г) обмен на най-добрите практики във връзка с безопасността и устойчивото развитие на морския транспорт.

Република Казахстан привежда двустранните си споразумения с държавите — членки на Европейския съюз, в областта на въздушния транспорт в съответствие със законодателството на Европейския съюз.

ЧЛЕН 211

По въпросите, включени в обхвата на настоящата глава, се провежда редовен диалог.

ГЛАВА 7

СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ОКОЛНАТА СРЕДА

ЧЛЕН 212

Страните развиват и засилват своето сътрудничество по въпросите на околната среда, с което допринасят за постигането на устойчиво развитие и добро управление при опазването на околната среда.

Сътрудничеството продължава в следните области:

- а) оценки, мониторинг и контрол, свързани с околната среда;
- б) образование и повишаване на осведомеността в областта на околната среда, подобряване на достъпа до информация, повишаване на участието на обществеността в процеса на вземане на решения и увеличаване на достъпа до правосъдие по въпроси на околната среда;

- в) законодателство в областта на опазването на околната среда;
- г) качество на атмосферния въздух;
- д) управление на отпадъците;
- е) управление на качеството на водите, включително морската среда;
- ж) интегрирано управление на водните ресурси, включително насърчаване на модерни технологии за икономия на вода;
- з) съхраняване и опазване на биологичното и ландшафтното разнообразие;
- и) устойчиво управление на горите;
- й) промишлено замърсяване и промишлени емисии;
- к) класифициране и безопасно управление на химикалите;

- л) инициативи на Европейския съюз и Република Казахстан в областта на "зелената" икономика; и
- м) взаимен обмен на опит във връзка с политиките за устойчиво развитие на рибарството.

ЧЛЕН 213

Сътрудничеството в областта на опазването на околната среда се извършва с взаимното съгласие на страните, като се провежда, наред с друго, в следните форми:

- а) обмен на технологии, научна и техническа информация и научноизследователски дейности в областта на опазването на околната среда;
- б) обмен на опит относно подобряването на законодателството и методологията в областта на околната среда.

ЧЛЕН 214

Страните обръщат специално внимание на решаването и сътрудничеството по въпроси, свързани с околната среда, в контекста на съответните многостранни споразумения за околната среда и се съгласяват да засилят сътрудничеството на регионално равнище.

Страните обменят опит във връзка с насърчаването на интегрирането на опазването на околната среда в други сектори, включително обмен на най-добри практики, повишаване на знанията и компетентността, екологично образование и повишаване на осведомеността в областите, посочени в настоящата глава.

ГЛАВА 8

СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА

ЧЛЕН 215

Страните развиват и укрепват своето сътрудничество в областта на борбата с изменението на климата и адаптирането към това изменение. Сътрудничеството се осъществява, като се вземат предвид интересите на страните въз основа на принципа на равнопоставеност и взаимна изгода, както и като се отчита съществуващата взаимозависимост между двустранните и многостранните ангажменти в тази сфера.

ЧЛЕН 216

Сътрудничеството насърчава мерките на вътрешно и международно равнище, включително в следните области:

- а) смекчаване на последиците от изменението на климата;
- б) адаптиране към последиците от изменението на климата;

- в) пазарни и непазарни подходи спрямо изменението на климата;
- г) научни изследвания и развойна дейност в областта на нови, безопасни и устойчиви нисковъглеродни технологии и технологии за адаптиране, както и демонстрации, внедряване и разпространение на тези технологии;
- д) обмен на експертен опит и подпомагане в областта на климата за други сектори;
- е) повишаване на осведомеността, образование и обучение.

ЧЛЕН 217

Страните, наред с друго, обменят информация и експертен опит, осъществяват съвместни научноизследователски дейности и обменят информация относно по-чистите технологии, осъществяват съвместни дейности на регионално и международно равнище, включително във връзка с многостранни споразумения за околната среда, приложими към страните, като Рамковата конвенция на ООН за изменението на климата, и съвместни дейности в рамките на съответните агенции, когато това е приложимо.

ГЛАВА 9

СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ПРОМИШЛЕННОСТТА

ЧЛЕН 218

Страните развиват и укрепват своето сътрудничество в сферата на промишлеността, включително по въпроси, свързани със създаването на ефективни стимули и благоприятни условия за постигането на по-голямо разнообразие и по-голяма конкурентоспособност на производствения отрасъл.

За постигането на тази цел страните си сътрудничат, включително чрез обмен на най-добри практики и опит, в следните сектори:

- а) производителност и ефикасност на използването на ресурсите;
- б) публични мерки за подпомагане на промишлените отрасли въз основа на изискванията на СТО и други приложими правила на страните;
- в) прилагане на промишлената политика в контекста на все по-задълбочаваща се интеграция;

- г) инструменти за повишаване на ефикасността на прилагането на промишлената политика;
- д) инвестиции в производствения отрасъл, намаляване на потреблението на енергия в него и обмен на опит във връзка с прилагането на политики относно производителността на труда;
- е) условия за развитието на нови производствени технологии, на трансфера на обучение и на знания и технологии във високотехнологични промишлени сектори, както и за по-нататъшното изграждане на основна инфраструктура и благоприятна среда за развитието на клъстери за иновации;
- ж) инвестиции и търговия в минната промишленост и добива на суровини с цел насърчаване на взаимното разбирателство и прозрачност, подобряване на стопанската среда и насърчаване на обмена на информация и сътрудничеството по въпроси, които не са свързани с енергетиката, по-специално по въпроси, свързани с металните руди и индустриалните минерали;
- з) развиване на човешките ресурси в производствения отрасъл;
- и) насърчаване на стопански инициативи и сътрудничество в областта на промишлеността между предприятията на Европейския съюз и на Република Казахстан.

Настоящото споразумение не изключва възможността за по-голямо сътрудничество в областта на промишлеността между страните и за сключване на отделни договорености.

ГЛАВА 10

СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА МАЛКИТЕ И СРЕДНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ

ЧЛЕН 219

Страните развиват и укрепват своето сътрудничество в областта на малките и средните предприятия (МСП) с цел насърчаването на стопанска среда, която благоприятства успешното развиване и създаване на МСП.

За постигането на тази цел страните си сътрудничат в следните области:

- а) обмен на информация относно политиката за развитие на МСП;
- б) обмен на най-добри практики във връзка с инициативи за поощряване на предприемачеството като ключово умение;
- в) насърчаване на по-добри контакти между стопанските сдружения от двете страни посредством по-тесен диалог;
- г) обмен на опит във връзка с подпомагането на капацитета на МСП за достъп до международните пазари;

- д) обмен на опит във връзка с подобряването на въздействието на регулаторната рамка върху МСП;
- е) обмен на най-добри практики във връзка с достъпа до финансиране на МСП.

ГЛАВА 11

СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ДРУЖЕСТВЕННОТО ПРАВО

ЧЛЕН 220

Страните признават значението на съществуването на ефективен набор от правила и практики в областите на дружественото право, корпоративното управление, счетоводството и одита в условията на функционираща пазарна икономика с предвидима и прозрачна стопанска среда и подчертават важността на това да се насърчава сближаването на нормативните уредби в тази област.

Страните си сътрудничат в следните области:

- а) обмен на най-добри практики с цел и във връзка с осигуряването на информация относно организацията и представителството на регистрирани дружества и достъп до такава информация по прозрачен и лесен начин;

- б) по-нататъшно развиване на политиката за корпоративно управление в съответствие с международните стандарти, и по-специално с тези на ОИСП;
- в) насърчаване на въвеждането и съгласуваното прилагане на Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО) при консолидираните отчети на публичните дружества;
- г) сближаване на счетоводните правила и финансовата отчетност, включително за МСП;
- д) регулиране и упражняване на надзор върху професиите на одиторите и счетоводителите ;
- е) международни стандарти за одит и Етичен кодекс на Международната федерация на счетоводителите (МФС) с цел повишаване на професионалната квалификация на одиторите посредством съблюдаването на стандартите и етичните норми от професионалните организации, организациите за одит и одиторите.

ГЛАВА 12

СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА БАНКОВОТО ДЕЛО, ЗАСТРАХОВАНЕТО И ДРУГИТЕ ФИНАНСОВИ УСЛУГИ

ЧЛЕН 221

Страните изразяват съгласие относно значението на ефективно законодателство и практики и на установяването на сътрудничество в областта на финансовите услуги със следните цели:

- а) подобряване на регулирането на финансовите услуги;
- б) гарантиране на ефективна и адекватна защита за инвеститорите и ползвателите на финансови услуги;
- в) допринасяне за стабилността и целостта на световната финансова система;
- г) насърчаване на сътрудничеството между различните участници във финансовата система, включително регулаторните и надзорните органи;
- д) гарантиране на независим и ефективен надзор.

Страните насърчават регулаторното сближаване с признатите международни стандарти за стабилни финансови системи.

ГЛАВА 13

СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ИНФОРМАЦИОННОТО ОБЩЕСТВО

ЧЛЕН 222

Страните насърчават сътрудничеството за развитието на информационното общество в полза на гражданите и предприятията посредством масовото наличие на информационни и комуникационни технологии (ИКТ) и посредством по-добро качество на услугите на достъпни цени. Това сътрудничество е насочено към стимулирането на конкуренцията и отвореността на пазарите на ИКТ и към насърчаването на инвестициите в сектора.

ЧЛЕН 223

Сътрудничеството обхваща, наред с друго, обмен на информация и най-добри практики във връзка с изпълнението на инициативи за информационното общество, като се обръща особено внимание по-специално на:

- а) създаване на ефективна регулаторна рамка за сектора на ИКТ;
- б) насърчаване на широколентовия достъп;
- в) разработване на съвместими електронни услуги;
- г) гарантиране на защитата на данните; и
- д) разработване на роуминг услуги.

ЧЛЕН 224

Страните насърчават сътрудничеството между регулаторите в областта на ИКТ, включително електронните комуникации, в Европейския съюз и Република Казахстан.

ГЛАВА 14

СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ТУРИЗМА

ЧЛЕН 225

Страните си сътрудничат в областта на туризма с цел засилване на развиването на конкурентоспособен и устойчив туристически сектор в качеството му на източник на икономически растеж, създаване на възможности, трудова заетост и обмен.

ЧЛЕН 226

Сътрудничеството се основава на следните принципи:

- а) зачитане на интегритета и интересите на местните общности, и по-специално в селските райони;
- б) значение на запазването на културното и историческото наследство; и
- в) положително взаимодействие между туризма и съхраняването на околната среда.

ЧЛЕН 227

Сътрудничеството се съсредоточава върху следните теми:

- а) обмен на информация, най-добри практики, опит и ноу-хау, включително относно иновативни технологии;
- б) установяване на стратегическо партньорство между представителите на публичния и на частния сектор и на общността, за да се подкрепи устойчивото развитие на туризма;
- в) насърчаване и разработване на туристически продукти и пазари, инфраструктура, човешки ресурси и институционални структури, както и набягване и премахване на пречките пред туристическите услуги;
- г) разработване и изпълнение на ефикасни политики и стратегии, включващи целесъобразни правни, административни и финансови аспекти;
- д) обучения и изграждане на капацитет в областта на туризма с цел повишаване на стандартите за обслужване; и
- е) развитие и насърчаване на туристическа дейност, в която участва местното население, и други видове туризъм по устойчив начин.

ГЛАВА 15

СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО И РАЗВИТИЕТО НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

ЧЛЕН 228

Страните си сътрудничат с цел насърчаване на развитието на селското стопанство и селските райони, и по-специално чрез постепенното сближаване на политиките и законодателството.

ЧЛЕН 229

Сътрудничеството обхваща, наред с друго, следните области:

- а) улесняване на взаимното разбиране на политиките за развитие на селското стопанство и селските райони;
- б) обмен на най-добри практики при планирането, оценяването и изпълнението на политиките за развитие на селското стопанство и селските райони;

- в) споделяне на знания и най-добри практики относно политиките за развитие на селските райони, за да се насърчат социалното и икономическото благоденствие на жителите на селските райони;
- г) насърчаване на модернизирането и устойчивостта на селскостопанското производство;
- д) подобряване на конкурентоспособността на селскостопанския сектор и на ефикасността и прозрачността на пазарите;
- е) обмен на опит относно географските означения на селскостопански продукти и храни, относно политиките по качеството и техните механизми за контрол, относно гарантирането на безопасността на храните и относно развиването на производството на биологични селскостопански продукти;
- ж) разпространяване на знания и насърчаване на обучението в областта на новите техники на селскостопанските производители;
- з) насърчаване на сътрудничеството по аграрно-промишлени инвестиционни проекти, по-специално във връзка с развиването на животновъдния сектор и сектора на културите;
- и) обмен на опит във връзка с политики, свързани с устойчивото развитие на аграрната промишленост и обработката и разпространението на селскостопански продукти.

ГЛАВА 16

СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ТРУДОВАТА ЗАЕТОСТ, ТРУДОВИТЕ ОТНОШЕНИЯ, СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА И РАВНИТЕ ВЪЗМОЖНОСТИ

ЧЛЕН 230

Страните насърчават установяването на диалог и си сътрудничат във връзка с насърчаването на Програмата за достоен труд на МОТ, политиката по заетостта, условията на живот и на труд и здравето и безопасността на работното място, социалния диалог, социалната закрила, социалното приобщаване и борбата с дискриминацията, както и справедливото третиране на работници, които законно пребивават и работят в другата страна.

ЧЛЕН 231

Страните преследват целите, обхванати от член 230, включително посредством сътрудничество и обмен на практики в следните области:

- а) повишаване на качеството на живот и осигуряване на по-добра социална среда;

- б) засилване на социалното приобщаване и повишаване на степента на социална закрила за всички работници и осъвременяване на системите за социална закрила от гледна точка на тяхното качество, достъпност и финансова устойчивост;
- в) намаляване на бедността и подобряване на социалното сближаване и защитата на уязвимите лица;
- г) борба с дискриминацията в областта на трудовата заетост и социалната сфера в съответствие със задълженията на всяка страна съгласно международните стандарти и конвенции;
- д) насърчаване на активни мерки за пазара на труда и подобряване на ефикасността на услугите по заетостта;
- е) откриване на повече и по-добри работни места с достойни условия на труд;
- ж) подобряване на условията на живот и труд и повишаване на степента на защита на здравето и безопасността на работното място;
- з) увеличаване на равенството между половете чрез насърчаване на участието на жените в социалния и икономическия живот и осигуряване на равни възможности за мъжете и жените в сферите на заетостта, образованието, обучението, икономиката, обществения живот и процеса на вземане на решения;
- и) повишаване на качеството на трудовото право и осигуряване на по-добра защита за работниците;

- й) засилване и насърчаване на социалния диалог, в това число увеличаване на капацитета на социалните партньори.

ЧЛЕН 232

Страните потвърждават отново своя ангажимент да прилагат ефективно действащите конвенции на МОТ.

Страните, като вземат предвид Декларацията на министрите от Икономическия и социален съвет на ООН относно постигането на пълна и продуктивна трудова заетост и достойни условия на труд за всички от 2006 г., признават, че пълната и продуктивна трудова заетост и достойните условия на труд за всички са ключови елементи от устойчивото развитие.

Страните насърчават, в съответствие с Декларацията на МОТ относно основните принципи и права в областта на труда от 1998 г., участието на всички заинтересовани страни, по-специално на социалните партньори, в изготвянето на съответните социални политики и в сътрудничеството между Европейския съюз и Република Казахстан съгласно настоящото споразумение.

Страните се стремят към засилване на сътрудничеството по въпросите, свързани с достойните условия на труд, трудовата заетост и социалната политика, на всички съответни форуми и организации.

ГЛАВА 17

СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО

ЧЛЕН 233

Страните развиват своето сътрудничество в областта на общественото здраве с цел да повишат защитата на здравето на човека и да намалят неравнопоставеността в здравеопазването в съответствие с общите ценности и принципи в областта на здравеопазването и като предпоставка за устойчиво развитие и икономически растеж.

ЧЛЕН 234

Сътрудничеството засяга профилактиката и контрола на заразните и незаразните болести, включително посредством обмен на здравна информация, насърчаване на подход, при който здравето е в центъра на всички политики, сътрудничество с международни организации, по-специално Световната здравна организация, и насърчаване на прилагането на международните споразумения в областта на здравеопазването, като Рамковата конвенция за контрол на тютюна на Световната здравна организация от 2003 г. и Международните здравни правила.

ДЯЛ V

СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА СВОБОДАТА, СИГУРНОСТТА И ПРАВОСЪДИЕТО

ЧЛЕН 235

Принципи на правовата държава и зачитане на правата на човека и основните свободи

В процеса на сътрудничество съгласно настоящия дял страните придават специално значение на насърчаването на принципите на правовата държава, включително на независимостта на съдебната власт, достъпа до правосъдие и правото на справедлив процес, и зачитането на правата на човека и основните свободи.

Страните си сътрудничат с цел укрепване на функционирането на институциите, включително във връзка с правоприлагането, наказателното преследване, правораздаването, предотвратяване и борба с корупцията.

ЧЛЕН 236

Правно сътрудничество

Страните развиват сътрудничеството по граждански и търговски дела, що се отнася до преговорите, ратифицирането и прилагането на многостранни конвенции за съдебно сътрудничество по граждански дела, и по-специално конвенциите на Хагската конференция по международно частно право.

Страните подобряват сътрудничеството по наказателноправни въпроси, в това число в областта на правната взаимопомощ. Това може да включва, когато е целесъобразно и при спазване на приложимите процедури, присъединяване към конвенциите на Съвета на Европа в областта на наказателните производства и тяхното прилагане, прилагане на съответните международни инструменти на ООН и сътрудничество с Евроюст.

ЧЛЕН 237

Защита на личните данни

Страните си сътрудничат, за да гарантират висока степен на защита на личните данни, като обменят най-добри практики и опит и вземат под внимание европейските и международните правни инструменти и стандарти.

Това може да включва, когато е целесъобразно и при спазване на приложимите процедури, присъединяване и прилагане от страна на Република Казахстан на Конвенцията на Съвета на Европа за защита на лицата при автоматизираната обработка на лични данни и допълнителния протокол към нея.

ЧЛЕН 238

Сътрудничество в областта на миграцията, убежището и управлението на границите

1. Страните потвърждават значението, което отдават на управлението на миграционните потоци. Сътрудничеството се основава на взаимни консултации между страните и се провежда съгласно приложимото действащо законодателство.

2. В контекста на сътрудничеството за предотвратяване на незаконната миграция и борба с нея страните се договарят, че:

- а) Република Казахстан приема обратно всички свои граждани, незаконно пребиваващи на територията на държава — членка на Европейския съюз, по искане на тази държава членка и без необосновано забавяне; и
- б) всяка държава — членка на Европейския съюз, приема обратно всички свои граждани, незаконно пребиваващи на територията на Република Казахстан, по искане на Република Казахстан и без необосновано забавяне.

3. Държавите — членки на Европейския съюз, и Република Казахстан издават на своите граждани документи за самоличност, които са подходящи за целите на параграф 2, без допълнителни формалности, различни от посочените в настоящия член, и без необосновано забавяне. Когато лицето, което трябва да бъде прието обратно, не притежава никакви документи или други доказателства за своето гражданство, компетентните дипломатически и консулски представителства на съответната държава членка или на Република Казахстан, при поискване от Република Казахстан или от съответната държава членка, предприемат необходимото, за да проведат интервю с лицето с цел да установят неговото гражданство, без допълнителни формалности и без необосновано забавяне.

4. Страните се договарят да установят всеобхватен диалог по въпросите, свързани с миграцията, в съответствие с Глобалния подход към миграцията и мобилността, наред с друго, с цел да се разгледа възможността за евентуално договаряне на споразумение между Европейския съюз и Република Казахстан за уреждане на конкретните задължения на държавите — членки на Европейския съюз, и Република Казахстан във връзка с обратното приемане, включително задължението за обратно приемане на граждани на други държави и на лица без гражданство, както и с цел да се разгледа възможността за евентуално успоредно договаряне на споразумение за облекчаване на визовия режим за гражданите на Европейския съюз и на Република Казахстан.

ЧЛЕН 239

Консулска защита

Република Казахстан се съгласява дипломатическите и консулските органи на всяка държава — членка на Европейския съюз, представена в Република Казахстан, да предоставят защита на всеки гражданин на държава — членка на Европейския съюз, чиято държава не разполага с достъпно постоянно представителство в Република Казахстан, при същите условия като на гражданите на тази държава — членка на Европейския съюз.

ЧЛЕН 240

Борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма

Страните си сътрудничат с цел предотвратяване на използването на техните финансови и съответни нефинансови сектори за изпиране на приходите от престъпни дейности като цяло и от престъпления, свързани с наркотици, в частност, и за финансиране на тероризма в съответствие с международните стандарти за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма, приети от Специалната група за финансови действия (Financial Action Task Force). Това сътрудничество обхваща възстановяването, изземването, конфискуването и връщането на активи или финансови средства, придобити в резултат на престъпления.

Сътрудничеството позволява обмен на необходимата информация в рамките на съответното законодателство и международни ангажменти на страните.

ЧЛЕН 241

Забранени наркотични вещества

Страните си сътрудничат по установяването на балансиран и интегриран подход към въпросите, свързани с наркотичните вещества, по-специално незаконния трафик на наркотични и психотропни вещества и прекурсори за тях. Политиките и дейностите в областта на наркотичните вещества са насочени към укрепването на структурите за борба с предлагането и търсенето на наркотични и психотропни вещества и прекурсори за тях посредством по-голямо координиране и засилено сътрудничество между компетентните органи, целящи намаляване на трафика, доставките и търсенето на забранени наркотични вещества и засилване на мерките за превенция, лечение и възстановяване при надлежно спазване на правата на човека.

Сътрудничеството е насочено също така към намаляване на вредите, свързани с наркотичните вещества, към справяне с производството и употребата на синтетични наркотици и към ефективна превенция на отклоняването на прекурсори, използвани за незаконното производство на наркотични и психотропни вещества.

Страните се споразумяват относно средствата за сътрудничество за постигане на тези цели. Дейностите се основават на общоприети принципи съгласно насоките на съответните международни конвенции и инструменти и тези на Плана за действие ЕС—Централна Азия за борба с наркотиците.

ЧЛЕН 242

Борба с организираната и транснационалната престъпност и корупцията

Страните си сътрудничат с цел предотвратяване на всички видове организирани, икономически, финансови и транснационални престъпни дейности и борба с тях, включително контрабанда и трафик на хора, трафик на наркотици, трафик на оръжие, присвояване, измами, фалшифициране, подправяне на документи и корупция в публичния и частния сектор, посредством пълно спазване на своите съществуващи международни задължения в тази област.

Страните насърчават задълбочаването на двустранното, регионалното и международното сътрудничество между правоприлагащите органи, включително обмена на най-добри практики и евентуално сътрудничество с агенциите на Европейския съюз.

Страните се ангажират да прилагат ефективно съответните международни стандарти, по-специално стандартите, залегнали в Конвенцията на ООН срещу транснационалната организирана престъпност от 2000 г. и трите протокола към нея и Конвенцията на ООН срещу корупцията от 2003 г. Сътрудничеството може да включва, когато е целесъобразно и при спазване на приложимите процедури, присъединяване от страна на Република Казахстан към съответните инструменти на Съвета на Европа за предотвратяване и борба с корупцията и тяхното прилагане.

ЧЛЕН 243

Борба с престъпленията в кибернетичното пространство

Страните засилват сътрудничеството, включително чрез обмен на най-добри практики, с цел предотвратяване и борба с престъпления, извършени чрез използването на електронни съобщителни мрежи и информационни системи или срещу такива мрежи и системи.

ДЯЛ VI

ДРУГИ ПОЛИТИКИ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО

ГЛАВА 1

СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ОБРАЗОВАНИЕТО И ОБУЧЕНИЕТО

ЧЛЕН 244

Страните си сътрудничат в сферата на образованието и обучението с цел насърчаване на модернизирането на системите за образование и обучение в Република Казахстан и сближаването им с политиките и практиките на Европейския съюз. Страните си сътрудничат с цел насърчаване на ученето през целия живот и стимулират сътрудничеството и прозрачността на всички равнища на образованието и обучението. Страните обръщат също така особено внимание върху мерки, насочени към стимулиране на междуинституционалното сътрудничество, насърчаване на мобилността на студенти, представители на академичната общност, служители от администрацията, научни работници и млади хора и насърчаване на обмена на информация и опит.

Страните насърчават единно координиране на действията в контекста на образователните системи съгласно европейските и международните стандарти и най-добри практики.

ГЛАВА 2

СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА КУЛТУРАТА

ЧЛЕН 245

Страните насърчават сътрудничество в областта на културата, което зачита културното разнообразие, с цел да засилят взаимното разбирателство и опознаването на съответните си култури.

Страните полагат усилия за предприемането на подходящи мерки с цел насърчаване на културния обмен и на съвместни инициативи в различни културни сфери.

Страните провеждат консултации и развиват взаимноизгодно сътрудничество в контекста на многостранни международни споразумения и международни организации, като Организацията за образование, наука и култура на ООН (ЮНЕСКО). Страните обменят също така виждания по въпросите на културното разнообразие, насочени, наред с друго, към насърчаването на принципите на Конвенцията на ЮНЕСКО за опазване и насърчаване на многообразието от форми на културно изразяване от 2005 г. и към изпълнението на проекти в контекста на Международното десетилетие за сближаване на културите за периода 2013—2022 г., обявено от Общото събрание на ООН.

Страните насърчават провеждането на съвместни дейности, програми и планове, както и обмена на най-добри практики в сферата на обучението и изграждането на капацитет за творци и професионалисти и организации от сферата на културата.

ГЛАВА 3

СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА НАУЧНИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ И ИНОВАЦИИТЕ

ЧЛЕН 246

Страните насърчават сътрудничеството:

- а) във всички области на гражданските научни изследвания и научното и технологично развитие въз основа на взаимна изгода и при условие че е налице подходяща и ефективна защита на правата върху интелектуалната собственост; и
- б) с цел стимулиране на иновациите.

ЧЛЕН 247

Сътрудничеството включва:

- а) диалог по политиките и обмен на научна и технологична информация;

- б) обмен на информация и най-добри практики относно иновациите и пазарната реализация на научните изследвания и развойната дейност, включително инструментите за подкрепа за новосъздадени технологични предприятия, развитието на клъстери и достъпа до финансиране;
- в) улесняване на достъпа в достатъчна степен до съответните програми за научни изследвания и иновации на всяка от страните;
- г) повишаване на научноизследователския капацитет в научноизследователските структури на Република Казахстан и улесняване на тяхното участие в Рамковата програма за научни изследвания и иновации на Европейския съюз и в други възможни инициативи, финансирани от Европейския съюз;
- д) разработване и насърчаване на съвместни проекти за научни изследвания и иновации;
- е) насърчаване на пазарната реализация на резултатите от съвместни проекти за научни изследвания и иновации;
- ж) улесняване на достъпа на нови технологии до вътрешния пазар на страните;
- з) организиране на обучения и програми за мобилност за научни работници, изследователи и друг персонал, участващ в научните изследвания и иновациите в двете страни;

- и) улесняване, в рамките на приложимото законодателство, на свободното движение на научни работници, участващи в дейности, които попадат в обхвата на настоящото споразумение, и на трансграничното движение на стоки, предназначени за употреба в такива дейности;
- й) други форми на сътрудничество в областта на научните изследвания и иновациите, включително чрез регионални подходи и инициативи, въз основа на взаимно съгласие.

ЧЛЕН 248

При провеждането на дейностите по сътрудничество, посочени в член 247, следва да се търси полезно взаимодействие с регионални и други дейности, извършвани в рамките на по-широко финансово сътрудничество между Европейския съюз и Република Казахстан, както е посочено в членове 261 и 262.

ГЛАВА 4

СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА МЕДИИТЕ И АУДИО-ВИЗУАЛНАТА СФЕРА

ЧЛЕН 249

Страните насърчават сътрудничеството в областта на медиите и аудио-визуалната сфера, включително чрез обмен на информация и обучение за журналисти и други работещи в медиите, киното и аудио-визуалната сфера.

ЧЛЕН 250

Страните обменят информация и най-добри практики за насърчаване на независимостта и професионализма на медиите въз основа на стандартите, определени в приложимите международни конвенции, включително тези на ЮНЕСКО и на Съвета на Европа, когато е приложимо.

ГЛАВА 5

СЪТРУДНИЧЕСТВО С ГРАЖДАНСКОТО ОБЩЕСТВО

ЧЛЕН 251

Страните продължават и укрепват своя диалог под формата на срещи и консултации и си сътрудничат относно ролята на гражданското общество със следните цели:

- а) засилване на контактите и обмен на информация и опит между всички сектори на гражданското общество в Европейския съюз и в Република Казахстан, предоставяне на възможност на представителите на гражданското общество на всяка от страните да се запознаят с процесите на консултации и диалог с публичните институции и социалните партньори на другата страна, по-специално с цел допълнително включване на гражданското общество в публичния процес на изготвяне на политики;
- б) осигуряване на участието на гражданското общество в отношенията между Европейския съюз и Република Казахстан, по-специално в прилагането на настоящото споразумение;
- в) насърчаване на изграждането на по-голям капацитет и установяването на по-голяма независимост и прозрачност в гражданското общество и оказване на подкрепа за ролята му в икономическото, социалното и политическото развитие на всяка от страните.

Страните подкрепят установяването на взаимоотношения между неправителствени организации от Европейския съюз и Република Казахстан.

Страните оказват подкрепа за съответните институции и неправителствени организации, които извършват дейности в сферата на правата на човека. Страните обменят цялата необходима информация относно програмите за сътрудничество официално и редовно, и поне веднъж годишно.

ГЛАВА 6

СЪТРУДНИЧЕСТВО В СФЕРАТА НА СПОРТА И ФИЗИЧЕСКАТА АКТИВНОСТ

ЧЛЕН 252

Страните насърчават сътрудничеството в сферата на спорта и физическата активност с цел насърчаване на здравословния начин на живот сред всички възрастови групи, популяризиране на социалните функции и образователната стойност на спорта и борба със заплахите за спорта, като например допинга, расизма и насилието. Сътрудничеството включва по-специално обмен на информация и добри практики.

ГЛАВА 7

СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ГРАЖДАНСКАТА ЗАЩИТА

ЧЛЕН 253

Страните признават нуждата от управление на природните бедствия и бедствията, причинени от човека, както на своята територия, така и в световен мащаб.

С цел повишаване на устойчивостта на своето общество и инфраструктура страните потвърждават намерението си да подобрят мерките за превенция, смекчаване на последиците, подготвеност и ответни действия във връзка с природните бедствия и бедствията, причинени от човека, и да си сътрудничат по подходящ начин на двустранно и многостранно политическо равнище, за да постигнат по-добри резултати при управлението на риска от бедствия в световен мащаб.

При условие че има достатъчно ресурси, сътрудничеството подкрепя:

- а) взаимодействието между компетентните органи, други организации и лица, които извършват дейности в сферата на гражданската защита;
- б) координирането на взаимопомощта в случай на бедствия, ако това бъде поискано;

- в) обмена на опит в повишаването на информираността на населението относно подготвеността при бедствия;
- г) обучението, опреснителното обучение, усъвършенстването на умения и обучението на специалисти в сферата на гражданската защита и при използването на системи за ранно предупреждение.

ГЛАВА 8

СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ДЕЙНОСТИТЕ, СВЪРЗАНИ С КОСМИЧЕСКОТО ПРОСТРАНСТВО

ЧЛЕН 254

Страните насърчават, когато е целесъобразно, дългосрочното сътрудничество в сферите на космическите научни изследвания и развойна дейност за мирни цели. Страните обръщат специално внимание на инициативите, които предвиждат да допълнят съответните им дейности, свързани с космическото пространство.

ЧЛЕН 255

Страните могат да си сътрудничат в сферите на сателитната навигация, наблюдението на земята, космическите научни изследвания и в други сфери в зависимост от своите интереси.

ГЛАВА 9

СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ЗАЩИТАТА НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ

ЧЛЕН 256

Страните си сътрудничат за гарантирането на високо равнище на защита на потребителите и за постигането на съвместимост между своите системи за защита на потребителите.

Сътрудничеството може да обхване, когато е целесъобразно:

- а) обmena на най-добри практики във връзка с политиката за потребителите, включително качество на стоките и изисквания за безопасност, и организирането на система за наблюдение на пазара и механизъм за обмен на информация;

- б) насърчаването на обмена на опит във връзка със системите за защита на потребителите, включително законодателството в областта на защитата на потребителите и неговото прилагане, безопасността на потребителските стоки, повишаването на информираността и предоставянето на повече права на потребителите и средствата за защита на потребителите;
- в) осигуряването на обучения за административни служители и други лица, представляващи интересите на потребителите;
- г) насърчаването на развитието на независими потребителски организации и на контактите между представители на потребителите.

ГЛАВА 10

РЕГИОНАЛНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

ЧЛЕН 257

Страните насърчават взаимното разбирателство и двустранното сътрудничество в областта на регионалната политика с цел подобряване на условията на живот и увеличаване на участието на всички региони в социалното и икономическото развитие на страните.

ЧЛЕН 258

Страните подкрепят и засилват участието на местните и регионалните органи в регионалното сътрудничество в съответствие с действащите международни споразумения и договорености с цел разработване на мерки за изграждане на капацитет и насърчаване на засилването на регионалните икономически и стопански мрежи.

ЧЛЕН 259

Страните засилват и насърчават развитието на елементи на регионалното сътрудничество в областите, обхванати от настоящото споразумение, наред с друго, транспорта, енергетиката, съобщителните мрежи, културата, образованието, научните изследвания, туризма, водните ресурси и околната среда, гражданската защита и други области, които имат отношение към регионалното сътрудничество.

ГЛАВА 11

СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ДЪРЖАВНАТА СЛУЖБА

ЧЛЕН 260

1. Страните улесняват обмена на опит и знания във връзка с прилагането на международните най-добри практики в публичните и държавните служби и с изграждането на капацитет за публичните и държавните служители и тяхното професионално развитие и обучение.
2. Страните улесняват диалога относно мерките, насочени към подобряване на качеството на публичните служби, и относно съвместните усилия за насърчаване на многостранното сътрудничество в контекста на регионалната платформа на публичните служби в Република Казахстан.
3. В посочения в параграф 2 контекст страните си сътрудничат, наред с друго, чрез улесняване на:
 - а) обмена на експерти;
 - б) организирането на семинари; и
 - в) организирането на дейности по обучение.

ДЯЛ VII

ФИНАНСОВО И ТЕХНИЧЕСКО СЪТРУДНИЧЕСТВО

ЧЛЕН 261

Страните продължават и засилват настоящото си финансово и техническо сътрудничество въз основа на всеобхватно партньорство и въз основа на принципите на взаимен интерес, реципрочност, прозрачност, предсказуемост и взаимна защита на интересите на страните.

За постигане на целите на настоящото споразумение Република Казахстан може да получи финансова помощ от Европейския съюз под формата на безвъзмездни средства и заеми, включително в партньорство с Европейската инвестиционна банка и други международни финансови институции.

Финансовата помощ може да бъде предоставена съгласно съответните регламенти, уреждащи многогодишната финансова рамка на Европейския съюз¹, по-специално под формата на обмен на експерти, провеждане на научни изследвания, организиране на форуми, конференции, семинари, обучения, предоставяне на безвъзмездни средства в подкрепа на програмите и проектите за развитие и изпълнение. Към предоставяното от Европейския съюз финансиране се прилагат Финансовият регламент² и правилата за неговото изпълнение³.

Финансовата помощ се основава на годишни програми за действие, изготвени от Европейския съюз след консултации с Република Казахстан.

¹ По-специално Регламент (ЕС) № 233/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2014 г. за създаване на финансов инструмент за сътрудничество за развитие за периода 2014—2020 г. (ОВЕС L 77, 15.3.2014 г., стр. 44) и Регламент (ЕС) № 236/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2014 г. за определяне на общи правила и процедури за изпълнението на инструментите на Европейския съюз за финансиране на външната дейност (ОВЕС L 77, 15.3.2014 г., стр. 95).

² Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Европейския съюз, и за отмяна на Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002 на Съвета (ОВЕС L 298, 26.10.2012 г., стр. 1).

³ Делегиран регламент (ЕС) № 1268/2012 на Комисията от 29 октомври 2012 г. относно правилата за прилагане на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 на Европейския парламент и на Съвета относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Европейския съюз (ОВЕС L 362, 31.12.2012 г., стр. 1).

Европейският съюз и Република Казахстан могат да съфинансират програми и проекти. Страните координират програмите и проектите за финансово и техническо сътрудничество и обменят информация за всички източници на помощ.

Ефективността на помощта, така както е определена в Парижката декларация на ОИСР за ефективността на помощта, в Принципната стратегия на Европейския съюз за реформа на техническото сътрудничество и в докладите на Европейската сметна палата и в резултат на опита от приключилите и текущите програми за сътрудничество на Европейския съюз в Република Казахстан, представлява основата за предоставянето на финансова помощ от Европейския съюз на Република Казахстан.

ЧЛЕН 262

Страните усвояват финансовата и техническата помощ в съответствие с принципите на добро финансово управление и си сътрудничат в защитата на финансовите интереси на Европейския съюз и на Република Казахстан. Страните предприемат ефективни мерки за предотвратяване и борба с нередностите¹, измамите, корупцията и всички други незаконни дейности в ущърб на бюджета на Европейския съюз и на Република Казахстан посредством правна взаимопомощ и друга помощ в областите, които попадат в приложното поле на настоящото споразумение.

Всяко по-нататъшно споразумение или инструмент за финансиране, което или който се сключва между страните по време на прилагането на настоящото споразумение, съдържа конкретни клаузи относно финансовото сътрудничество, уреждащи инспекциите и контрола на място.

¹ Съгласно определението в Регламент (ЕО, Евратом) № 2988/95 на Съвета от 18 декември 1995 г. относно защитата на финансовите интереси на Европейските общности „нередност“ означава всяко нарушение на разпоредба на правото на Европейския съюз, на настоящото споразумение или на произтичащи от него споразумения и договори в резултат на действие или бездействие от икономически оператор, което е имало или би имало за резултат нарушаването на общия бюджет на Европейския съюз или на бюджетите, управлявани от него, или посредством намаляването или загубата на приходи, произтичащи от собствени ресурси, които се събират направо от името на Европейския съюз, или посредством извършването на неоправдан разход.

ЧЛЕН 263

За осигуряването на оптимално използване на наличните ресурси страните се ангажират да гарантират, че приносът на Европейския съюз е тясно координиран с приноса от други източници, трети държави и международни финансови институции.

ЧЛЕН 264

Предотвратяване

Страните редовно проверяват дали операциите, финансирани със средства от Европейския съюз и съфинансирани със средства от Република Казахстан, са били правилно изпълнени и предприемат всички подходящи мерки за предотвратяване на нередностите, измамите, корупцията и всички други незаконни дейности, засягащи финансовите средства от Европейския съюз и средствата за съфинансиране от Република Казахстан. Страните се информират взаимно за всички предприети превантивни мерки.

ЧЛЕН 265

Предаване на информация

Страните се информират взаимно, като уведомяват по-специално Европейската служба за борба с измамите и компетентните органи на Република Казахстан, относно предполагаеми или действителни случаи на измами, корупция или други нередности във връзка с усвояването на средствата от Европейския съюз и на средствата за съфинансиране от Република Казахстан.

Страните се информират взаимно за мерките, предприети във връзка с настоящия член.

ЧЛЕН 266

Инспекции на място

Инспекциите на място, отнасящи се до финансова помощ от Европейския съюз, се подготвят и извършват от Европейската служба за борба с измамите в тясно сътрудничество с компетентните органи на Република Казахстан и съгласно законодателството на Република Казахстан.

В рамките на настоящото споразумение Европейската служба за борба с измамите е оправомощена да извършва инспекции на място с цел защита на финансовите интереси на Европейския съюз в съответствие с Регламент (Евратом, ЕО) № 2185/96 на Съвета.¹ и Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета².

ЧЛЕН 267

Разследване и наказателно преследване

Компетентните органи на Република Казахстан осигуряват разследване и наказателно преследване, съгласно законодателството на Република Казахстан, на предполагаемите и действителните случаи на измами, корупция и други незаконни дейности, засягащи финансовите средства от Европейския съюз и средствата за съфинансиране от Република Казахстан. Когато е целесъобразно и при официално искане, Европейската служба за борба с измамите може да съдейства на компетентните органи на Република Казахстан в изпълнението на тази задача.

¹ Регламент (Евратом, ЕО) № 2185/96 на Съвета от 11 ноември 1996 г. относно контрола и проверките на място, извършвани от Европейската комисия за защита на финансовите интереси на Европейските общности срещу измами и други нередности (ОВЕС L 292, 15.11.1996 г., стр. 2).

² Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 септември 2013 г. относно разследванията, провеждани от Европейската служба за борба с измамите (OLAF), и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1073/1999 на Европейския парламент и на Съвета и Регламент (Евратом) № 1074/1999 на Съвета (ОВЕС L 248, 18.9.2013 г., стр. 1).

ДЯЛ VIII

ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА

ЧЛЕН 268

Съвет за сътрудничество

1. Създава се Съвет за сътрудничество. Той упражнява надзор над прилагането на настоящото споразумение и редовно прави преглед на това прилагане. Той заседава на равнище министри един път годишно. Той разглежда всички важни въпроси, които възникват в рамките на настоящото споразумение, а също и всички други двустранни или международни въпроси от взаимен интерес с оглед на постигането на целите на настоящото споразумение.
2. С оглед на постигането на целите на настоящото споразумение Съветът за сътрудничество взема решения в рамките на приложното поле на настоящото споразумение в случаите, предвидени в него. Такива решения са задължителни за страните, които предприемат подходящи мерки за изпълнение на взетите решения. Съветът за сътрудничество може също така да отправя препоръки. Той приема своите решения и препоръки въз основа на съгласие между страните след приключване на съответните им вътрешни процедури.

3. Съветът за сътрудничество има правомощието да актуализира или изменя приложенията към настоящото споразумение въз основа на консенсус между страните, без да се засягат специалните разпоредби на дял III (Търговия и стопанска дейност).
4. Съветът за сътрудничество може да делегира на Комитета за сътрудничество което и да е от своите правомощия, включително правомощието да взема решения със задължителен характер.
5. Съветът за сътрудничество се състои от представители на страните.
6. Съветът за сътрудничество се председателства на ротационен принцип от представител на Европейския съюз и от представител на Република Казахстан.
7. Съветът за сътрудничество утвърждава своя процедурен правилник.
8. Всяка от страните може да отнесе до Съвета за сътрудничество всеки спор, свързан с прилагането или тълкуването на настоящото споразумение, в съответствие с член 278.

ЧЛЕН 269

Комитет за сътрудничество и специализирани подкомитети

1. Създава се Комитет за сътрудничество. Той подпомага Съвета за сътрудничество при изпълнението на неговите задължения.
2. Комитетът за сътрудничество се състои от представители на страните, обикновено на равнище висши държавни служители.
3. Комитетът за сътрудничество се председателства на ротационен принцип от представител на Европейския съюз и от представител на Република Казахстан.
4. Комитетът за сътрудничество приема решения в случаите, предвидени в настоящото споразумение, и в областите, в които Съветът за сътрудничество му е делегирал правомощия. Тези решения са задължителни за страните, които предприемат подходящи мерки за изпълнение на взетите решения. Комитетът за сътрудничество приема своите решения въз основа на съгласие между страните след приключване на съответните им вътрешни процедури. Неговите отговорности включват и подготовката на заседанията на Съвета за сътрудничество.

5. Комитетът за сътрудничество може да заседава в специален състав, когато разглежда въпроси, свързани с дял III (Търговия и стопанска дейност).
6. Съветът за сътрудничество може да реши да създаде специализирани подкомитети или други органи, които да го подпомагат при изпълнението на неговите задължения, като определя състава, задълженията и начина на работа на тези подкомитети или органи.
7. В своя процедурен правилник Съветът за сътрудничество определя задълженията и начина на работа на Комитета за сътрудничество и на всеки подкомитет или орган, създаден от Съвета за сътрудничество.

ЧЛЕН 270

Парламентарен комитет за сътрудничество

1. Създава се Парламентарен комитет за сътрудничество. Той се състои от членове на Европейския парламент, от една страна, и членове на Парламента на Република Казахстан, от друга страна, и представлява форум за срещи и обмяна на мнения между тях. Той определя сам периодичността на заседанията си.
2. Дейността на Парламентарния комитет за сътрудничество е насочена към изграждането на ефективно парламентарно сътрудничество между Европейския парламент и Парламента на Република Казахстан, което е от взаимна полза за тях.

3. Парламентарният комитет за сътрудничество утвърждава свой процедурен правилник.
4. Парламентарният комитет за сътрудничество се председателства на ротационен принцип съответно от представител на Европейския парламент и от представител на Парламента на Република Казахстан в съответствие с разпоредбите, установени в неговия процедурен правилник.
5. Парламентарният комитет за сътрудничество може да поиска да му бъде предоставена всякаква информация, която се отнася до прилагането на настоящото споразумение, от Съвета за сътрудничество, който предоставя на Комитета исканата информация.
6. Парламентарният комитет за сътрудничество се уведомява за решенията и препоръките на Съвета за сътрудничество.
7. Парламентарният комитет за сътрудничество може да отправя препоръки към Съвета за сътрудничество.

ДЯЛ IX

ОБЩИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 271

Достъп до съдилища и административни органи

В рамките на приложното поле на настоящото споразумение всяка от страните поема ангажимент да гарантира, че с оглед на защитата на своите лични и вещни права физическите и юридическите лица от другата страна имат право на достъп до нейните компетентни съдилища и административни органи при същите условия като нейните собствени физически и юридически лица.

ЧЛЕН 272

Делегиране на правомощия

Освен ако не е посочено друго в настоящото споразумение, всяка от страните гарантира, че всяко лице, на което страната е делегирала регулаторно, административно или друго управленско правомощие на което и да е равнище на управление, като например правомощие да издава лицензи за внос или износ или лицензи за други икономически дейности, да одобрява търговски сделки или да налага квоти, налози или други такси, при упражняване на тези правомощия действа в съответствие със задълженията на страната по настоящото споразумение.

ЧЛЕН 273

Ограничения в случай на затруднения по платежния баланс и външната финансова позиция

1. Когато някоя от страните изпитва сериозни затруднения, свързани с платежния баланс или с външната финансова позиция, или е изправена пред заплаха от настъпването на такива затруднения, тя може да предприеме или да запази защитни или ограничителни мерки, засягащи движението на капитали, плащанията или трансферите.

2. Мерките, посочени в параграф 1:

- а) третира една страна не по-малко благоприятно от субект, който не е страна, в сходна ситуация;
- б) са съвместими с разпоредбите на Споразумението за Международния валутен фонд, когато е приложимо;
- в) не причиняват излишни вреди на търговските, икономическите и финансовите интереси на другата страна;
- г) имат временен характер и с подобряване на ситуацията, посочена в параграф 1, постепенно отпадат.

3. Когато става въпрос за търговия със стоки, някоя от страните може да предприеме или да запази в сила ограничителни мерки, за да защити платежния си баланс или външната финансова позиция. Тези мерки трябва да са в съответствие с ГАТТ 1994 г. и с Меморандума за разбирателство относно разпоредбите на ГАТТ 1994 г., отнасящи се до платежния баланс.

4. Когато става въпрос за търговия с услуги, някоя от страните може да предприеме ограничителни мерки, за да защити платежния си баланс или външната финансова позиция. Тези мерки трябва да са в съответствие с ГАТС.
5. Когато някоя от страните е запазила или е предприела ограничителни мерки съгласно посоченото в параграфи 1 и 2, тя своевременно уведомява другата страна за тях и представя във възможно най-кратки срокове график относно тяхното премахване.
6. Когато са били приети или запазени ограничения съгласно настоящия член, в Комитета за сътрудничество се провеждат своевременно консултации, ако такива консултации вече не се провеждат извън контекста на настоящото споразумение.
7. По време на консултациите се прави оценка на затрудненията, свързани с платежния баланс или с външната финансова позиция, които са довели до съответните мерки, като се вземат предвид, наред с друго, фактори като:
- а) характера и мащаба на затрудненията;
 - б) външната икономическа и търговска конюнктура; или
 - в) други съществуващи възможни корективни мерки.

8. По време на консултациите се обръща внимание на съответствието на всякакви ограничителни мерки с параграфи 1 и 2.

9. По време на тези консултации всички констатации за статистически и други факти, представени от МВФ, отнасящи се до валутния обмен, паричните резерви и платежния баланс, се приемат от страните и заключенията се основават на оценката на МВФ за платежния баланс и външната финансова позиция на засегнатата страна.

ЧЛЕН 274

Мерки, свързани с основните интереси в областта на сигурността

Никоя от разпоредбите на настоящото споразумение не се тълкува по начин, който:

- а) изисква от която и да било страна да предоставя информация, разкриването на която тя счита за противоречащо на основните ѝ интереси в областта на сигурността;

- б) възпрепятства дадена страна да предприеме действие, което тя счита за необходимо за защитата на основните ѝ интереси в областта на сигурността:
- i) свързано с производството или търговията с оръжия, боеприпаси или военно оборудване;
 - ii) свързано с икономически дейности, извършвани пряко или косвено с цел снабдяване с продоволствие на военно учреждение;
 - iii) свързано с материали, свързани с ядрения разпад или ядрения синтез, или материалите, от които те се извличат;
 - iv) свързано с възлагането на държавна поръчка, която е абсолютно необходима за целите на националната сигурност или на отбраната; или
 - v) предприето по време на война или друго извънредно положение в международните отношения; или
- в) възпрепятства някоя от страните да предприеме действие в изпълнение на задълженията, които тя е поела с оглед на поддържането на международния мир и сигурност.

ЧЛЕН 275

Недискриминация

1. В областите, обхванати от настоящото споразумение, и без да се засягат специалните разпоредби в него:

- а) прилаганият от Република Казахстан режим по отношение на Европейския съюз и на неговите държави членки не поражда дискриминация между държавите — членки на Европейския съюз, техните физически или юридически лица;
- б) прилаганият от Европейския съюз или от неговите държави членки режим по отношение на Република Казахстан не поражда дискриминация между физически или юридически лица от Република Казахстан.

2. Параграф 1 не засяга правото на страните да прилагат съответните разпоредби на своето данъчно законодателство към данъкоплатците, които не са в идентично положение, що се отнася до мястото им на пребиваване.

ЧЛЕН 276

Данъчно облагане

1. Настоящото споразумение се прилага по отношение на данъчни мерки само доколкото такова прилагане е необходимо, за да бъдат приведени в действие разпоредбите на настоящото споразумение.
2. Никоя от разпоредбите на настоящото споразумение не се тълкува по начин, който възпрепятства приемането или прилагането на каквато и да е мярка, която цели предотвратяване на отклонението от данъчно облагане или укриването на данъци в съответствие с данъчните разпоредби на спогодбите за избягване на двойното данъчно облагане или с други данъчни договорености, или с вътрешното данъчно законодателство.

ЧЛЕН 277

Изпълнение на задължения

1. Страните предприемат всякакви мерки, които се изискват за изпълнението на техните задължения по настоящото споразумение. Те гарантират постигането на целите, определени в настоящото споразумение.

2. Страните се споразумяват да се консултират взаимно своевременно, като използват подходящите канали, по искане на която и да е от страните с цел обсъждане на всеки въпрос, който се отнася до тълкуването или прилагането на настоящото споразумение и до други свързани аспекти на отношенията между страните.
3. Всяка от страните сезира Съвета за сътрудничество за всеки спор, свързан с тълкуването или прилагането на настоящото споразумение, в съответствие с член 278.
4. Съветът за сътрудничество може да реши спора в съответствие с член 278 чрез решение със задължителен характер.

ЧЛЕН 278

Уреждане на спорове

1. При възникване на спор между страните относно тълкуването или прилагането на настоящото споразумение едната от страните изпраща на другата страна и на Съвета за сътрудничество официално искане за решаване на спорния въпрос. Чрез дерогация, споровете относно тълкуването или прилагането на дял III (Търговия и стопанска дейност) се уреждат единствено от глава 14 (Уреждане на спорове) от дял III (Търговия и стопанска дейност).

2. Страните полагат усилия да разрешат спора, като започват добросъвестни консултации в рамките на Съвета за сътрудничество съгласно предвиденото в член 268 с цел постигане на решение по взаимно съгласие в най-кратък срок. Консултациите по спора могат да се провеждат и по време на заседанията на Комитета за сътрудничество или на всеки друг съответен подкомитет или орган, създаден въз основа на член 269, при наличието на съгласие между страните или по искане на една от тях. Консултациите могат да се провеждат и в писмена форма.
3. Страните предоставят на Съвета за сътрудничество, на Комитета за сътрудничество или на друг съответен подкомитет или орган цялата информация, необходима за задълбочено разглеждане на ситуацията.
4. Спорът се счита за решен, когато Съветът за сътрудничество вземе решение със задължителен характер за уреждане на спора, както е предвидено в член 277, или когато обяви, че спорът е приключил.
5. Цялата информация, разкрита по време на консултациите, остава поверителна.

ЧЛЕН 279

Подходящи мерки в случай на неизпълнение на задълженията

1. Ако спорният въпрос не е решен в срок от три месеца от датата на изпращане на официално искане за уреждане на спора в съответствие с член 278 и ако започналата процедурата страна счита, че другата страна не е изпълнила дадено задължение по настоящото споразумение, тя може да предприеме подходящи мерки с изключение на спорове относно тълкуването или прилагането на дял III (Търговия и стопанска дейност).
2. Чрез дерогация от параграф 1 от настоящия член всяка от страните може да предприеме незабавно подходящи мерки във връзка с настоящото споразумение в съответствие с международното право в случай на:
 - а) отказване от настоящото споразумение, което не е допустимо съгласно общите норми на международното право по смисъла на член 60, точка 3 от Виенската конвенция за правото на договорите от 1969 г., или
 - б) нарушение от другата страна на някой от съществени елементи на настоящото споразумение, посочени в членове 1 и 11 от настоящото споразумение.

В тези случаи другата страна се уведомява незабавно за подходящата мярка. По искане на другата страна се провеждат консултации, чиято максимална продължителност е 20 дни. След изтичане на този срок мярката влиза в сила.

3. При избора на подходящи мерки се дава предимство на мерките, които в най-малка степен смущават прилагането на настоящото споразумение и които са пропорционални на естеството и тежестта на нарушението. Съветът за сътрудничество се уведомява незабавно за тези мерки, по които се провеждат незабавни консултации, по време на които всяка от страните има правото да преустанови въпросното нарушение.

ЧЛЕН 280

Публичен достъп до официални документи

Разпоредбите на настоящото споразумение не засягат прилагането на съответното законодателство на страните относно публичния достъп до официални документи.

ЧЛЕН 281

Влизане в сила, временно прилагане, срок на действие и прекратяване

1. Настоящото споразумение влиза в сила на първия ден от втория месец след датата, на която страните са нотифицирали Генералния секретариат на Съвета на Европейския съюз по дипломатически път за приключването на необходимите за целта процедури.
2. Освен ако в него не е посочено друго, дял III (Търговия и стопанска дейност) се прилага от датата на влизане в сила, определена съгласно параграф 1, при условие че Република Казахстан стане член на СТО до тази дата. Ако Република Казахстан стане член на СТО след датата на влизане в сила на настоящото споразумение и ако не е посочено друго в дял III (Търговия и стопанска дейност), този дял се прилага от датата, на която Република Казахстан стане член на СТО.
3. Независимо от параграфи 1 и 2 Европейският съюз и Република Казахстан могат да прилагат временно цялото настоящо споразумение или части от него съгласно съответните си приложими вътрешни процедури и законодателство.

4. Временното прилагане започва от първия ден на първия месец след датата, на която:
- а) Европейският съюз нотифицира Република Казахстан относно приключването на необходимите процедури, като посочва частите от настоящото споразумение, които се прилагат временно; и
 - б) Република Казахстан нотифицира Европейския съюз относно ратифицирането на настоящото споразумение.
5. Освен ако в него не е посочено друго, дял III (Търговия и стопанска дейност) от настоящото споразумение се прилага временно от началната дата на временното прилагане, определена съгласно параграф 4, при условие че Република Казахстан стане член на СТО до тази дата. Ако Република Казахстан стане член на СТО след началната дата на временното прилагане на настоящото споразумение, но преди влизането му в сила, и ако не е посочено друго в дял III (Търговия и стопанска дейност), този дял се прилага временно от датата, на която Република Казахстан стане член на СТО.

6. За целите на съответните разпоредби от настоящото споразумение, включително от приложенията и протоколите към него, всяко позоваване в тези разпоредби на „датата на влизане в сила на настоящото споразумение“ се разбира като датата, от която настоящото споразумение се прилага временно в съответствие с параграфи 4 и 5.

7. След влизането в сила на настоящото споразумение се прекратява действието на Споразумението за партньорство и сътрудничество между Европейските общности и техните държави членки, от една страна, и Република Казахстан, от друга страна, подписано в Брюксел на 23 януари 1995 г. и в сила от 1 юли 1999 г.

През периода на временно прилагане, доколкото това временно прилагане не засяга разпоредбите на Споразумението за партньорство и сътрудничество между Европейските общности и техните държави членки, от една страна, и Република Казахстан, от друга страна, подписано в Брюксел на 23 януари 1995 г. и в сила от 1 юли 1999 г., същите продължават да се прилагат.

8. С настоящото споразумение се заменя споразумението, посочено в параграф 7. Позоваванията на споразумението във всички други споразумения между страните се тълкуват като позовавания на настоящото споразумение.

9. Настоящото споразумение се сключва за неограничен срок, като всяка от страните може да прекрати неговото действие с писмена нотификация, изпратена на другата страна по дипломатически път. Прекратяването поражда действие шест месеца след получаване на нотификацията за прекратяване на настоящото споразумение от една от страните. Прекратяването не засяга текущи проекти, започнати съгласно настоящото споразумение преди получаване на нотификацията.

10. Всяка от страните може да прекрати временното прилагане с писмена нотификация, изпратена на другата страна по дипломатически път. Прекратяването поражда действие шест месеца след получаване на нотификацията за прекратяване на временното прилагане на настоящото споразумение от една от страните. Прекратяването не засяга текущи проекти, започнати съгласно настоящото споразумение преди получаване на нотификацията.

ЧЛЕН 282

Съществуващите споразумения между страните, които се отнасят до конкретни области на сътрудничество, попадащи в приложното поле на настоящото споразумение, се считат за част от цялостните двустранни отношения, уредени с настоящото споразумение, и са част от обща институционална рамка.

ЧЛЕН 283

1. Страните могат по взаимно съгласие да изменят, преразглеждат и разширяват обхвата на настоящото споразумение с цел повишаване на равнището на сътрудничество.

2. Страните могат да допълват настоящото споразумение, като сключват специални международни споразумения помежду си във всяка област, която попада в приложното му поле. Такива специални международни споразумения между страните съставляват неразделна част от цялостните двустранни отношения, които се уреждат с настоящото споразумение, и са част от обща институционална рамка.

ЧЛЕН 284

Приложения и протоколи

Приложенията и протоколите към настоящото споразумение съставляват неразделна част от него.

ЧЛЕН 285

Определяне на страните

За целите на настоящото споразумение понятието "страни" означава Европейският съюз или неговите държави членки или Европейският съюз и неговите държави членки, в зависимост от съответните им правомощия, от една страна, и Република Казахстан, от друга страна.

ЧЛЕН 286

Териториално прилагане

Настоящото споразумение се прилага на териториите, на които се прилагат Договорът за Европейския съюз и Договорът за функционирането на Европейския съюз, и в съответствие с предвидените в посочените договори условия и на територията на Република Казахстан.

ЧЛЕН 287

Автентични текстове

Настоящото споразумение е съставено в два еднообразни екземпляра на английски, български, гръцки, датски, естонски, испански, италиански, латвийски, литовски, малтийски, немски, нидерландски, полски, португалски, румънски, словашки, словенски, унгарски, фински, френски, хърватски, чешки, шведски, казахстански и руски език, като всички текстове са еднакво автентични.

В УВЕРЕНИЕ НА КОЕТО съответните представители подписаха настоящото споразумение.

РЕЗЕРВИ ПО ЧЛЕН 46

A. РЕЗЕРВИ НА РЕПУБЛИКА КАЗАХСТАН

Република Казахстан си запазва правото да поддържа в сила или да приеме всяка мярка, която не е съвместима със задълженията относно националното третиране, както е посочено по-долу:

1. Подземни дейности

- 1.1. За извършването на наземни и подземни дейности в Република Казахстан трябва да бъде създадено предприятие, което да бъде юридическо лице съгласно законодателството на Република Казахстан (т.е. дъщерно дружество).
- 1.2. Държавата има приоритетно право да закупи правото за извършване на подземни дейности (или част от него) и/или предмет, свързан с правата за извършване на подземни дейности.

2. Стратегически ресурси и продукти

Република Казахстан може да откаже да издаде разрешение на юридически лица, контролирани от физически или юридически лица от Европейския съюз, и техни клонове, установени на територията на Република Казахстан, за извършването на сделки във връзка с използването на стратегически ресурси и/или със закупуването на стратегически продукти в Република Казахстан, ако това използване или закупуване може да доведе до концентрирането на права в едно лице или група от лица от едни и същи държави. Спазването на това условие е задължително и по отношение на свързаните лица, така както са определени в съответното законодателство на Република Казахстан¹. Република Казахстан може да наложи ограничения на правата върху собственост и на прехвърлянето на правата върху собственост във връзка със стратегически ресурси и предмети на Република Казахстан в интерес на националната сигурност.

¹ Член 64 от Закон № 415 от 13 май 2003 г. относно акционерните дружества в Република Казахстан и член 12 от Закон № 220-I от 22 април 1998 г. относно дружествата с ограничена отговорност и дружествата с допълнителна отговорност в Република Казахстан.

3. Недвижимо имущество

- 3.1 Юридически лица, контролирани от физически или юридически лица от Европейския съюз и техни клонове, установени на територията на Република Казахстан, не могат да притежават на частни начала земя, използвана за селско стопанство/селскостопанско производство или за цели на горското планиране. Юридически лица, контролирани от физически или юридически лица от Европейския съюз, и техни клонове, установени на територията на Република Казахстан, могат да получат право на временно ползване на земя с цел селско стопанство/селскостопанско производство за срок до десет години, който може да бъде подновен.
- 3.2 Забранена е частната собственост върху поземлени парцели, разположени в граничната зона, на граничната територия и в пристанищата на Република Казахстан, за юридически лица, контролирани от физически или юридически лица от Европейския съюз и техни клонове, установени на територията на Република Казахстан.
- 3.3 Ограничено е отдаването под аренда на поземлени парцели за селскостопански цели, разположени в съседство с държавната граница на Република Казахстан, на юридически лица, контролирани от физически или юридически лица от Европейския съюз и техни клонове, установени на територията на Република Казахстан.
- 3.4 Правото на постоянно ползване на земя не може да бъде предоставено на юридически лица, контролирани от физически или юридически лица от Европейския съюз, и техни клонове, установени на територията на Република Казахстан.

4. Фауна

- 4.1 Достъпът до биологичните ресурси и местата за риболов, намиращи се в морските и вътрешните води под суверенитета или юрисдикцията на Република Казахстан, и тяхната експлоатация са ограничени до риболовните кораби, плаващи под знамето на Република Казахстан и регистрирани на територията на Република Казахстан, освен когато е предвидено друго. На риболовни кораби, притежавани от клонове на юридически лица от Европейския съюз, установени под формата на юридическо лице в Република Казахстан, не се забранява да плават под знамето на Република Казахстан.
- 4.2 При предоставянето на ползване на дивата фауна в определена област или водна зона се дава приоритет на юридически лица от Република Казахстан.

5. Изисквания за установяване за целите на издаването на лицензи

Дружества, които произвеждат стоки, подлежащи на лицензиране по причини, свързани с общественото здраве, безопасността или националната сигурност, се установяват под формата на юридическо лице в Република Казахстан.

6. Континентален шелф

Могат да бъдат въведени ограничения в рамките на континенталния шелф на Република Казахстан.

Б. РЕЗЕРВИ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Европейският съюз си запазва правото да поддържа в сила или да приеме всяка мярка, която не е съвместима със задълженията относно националното третиране, разграничени по държави членки, когато това е приложимо, както е посочено по-долу.

1. Минно дело и добивна промишленост, включително добив на нефт и природен газ

В някои държави — членки на Европейския съюз, могат да се прилагат ограничения; Европейският съюз може да прилага ограничения по отношение на юридически лица, които са контролирани от физически или юридически лица от Република Казахстан и които извършват повече от 5 % от вноса на нефт и природен газ в Европейския съюз.

2. Производство на нефтопродукти, газ, електроенергия, пара, топла вода и топлина

В някои държави — членки на Европейския съюз, могат да се прилагат ограничения по отношение на юридически лица, които са контролирани от физически или юридически лица от Република Казахстан и които извършват повече от 5 % от вноса на нефт и природен газ в Европейския съюз.

3. Риболов

Достъпът до биологичните ресурси и местата за риболов, намиращи се в морските и вътрешните води под суверенитета или юрисдикцията на държавите — членки на Европейския съюз, и тяхната експлоатация са ограничени до риболовните кораби, плаващи под знамето на държава — членка на Европейския съюз, и регистрирани на територията на Европейския съюз, освен когато е предвидено друго.

4. Придобиване на недвижимо имущество, включително земя

В някои държави — членки на Европейския съюз, могат да се прилагат ограничения по отношение на придобиването на недвижимо имущество, включително земя, от юридически лица, контролирани от физически или юридически лица от Република Казахстан.

5. Селско стопанство, включително лов

В някои държави — членки на Европейския съюз, не се прилага национално третиране по отношение на юридически лица, контролирани от физически или юридически лица от Република Казахстан, които желаят да създадат селскостопанско предприятие; за придобиването на лозя от юридически лица, контролирани от физически или юридически лица от Република Казахстан, трябва да се направи уведомление или, ако е необходимо, да се издаде разрешение.

6. Дейности, свързани с аквакултури

Не се прилага национално третиране по отношение на дейностите, свързани с аквакултури, на територията на Европейския съюз.

7. Добиване и обработване на материали, свързани с ядрения разпад или ядрения синтез, или материали, от които те се извличат

В някои държави — членки на Европейския съюз, могат да се прилагат ограничения.

**ОГРАНИЧЕНИЯ, ПРИЛАГАНИ ОТ РЕПУБЛИКА КАЗАХСТАН,
В СЪОТВЕТСТВИЕ С ЧЛЕН 48, ПАРАГРАФ 2**

Юридическо лице в Европейския съюз, привличащо лица, преместени по вътрешнокорпоративен трансфер, в сектори, които не са свързани с предоставянето на услуги, трябва да участва в производството на стоки¹.

Наемането на служители, прехвърлени чрез вътрешнокорпоративен трансфер като ръководители и специалисти, трябва да изпълнява изискванията на теста за икономическа необходимост². След като минат пет години от присъединяването на Република Казахстан към СТО, тестът за икономическа необходимост не се прилага³.

Броят на служителите, прехвърлени чрез вътрешнокорпоративен трансфер, не трябва да надхвърля 50 % от общия брой на изпълнителните директори, ръководителите и специалистите в рамките на всяка категория в дружества с най-малко трима служители.

Влизането и временният престой на лица, преместени по вътрешнокорпоративен трансфер, от всяка от страните се разрешават за срок от три години въз основа на разрешенията, издавани от упълномощения орган всяка година.

¹ Привличането на лица, преместени по вътрешнокорпоративен трансфер, в контекста на договори за извършването на подземни дейности се осъществява в съответствие с Протокола за присъединяването на Република Казахстан към СТО.

² Разрешение за работа се издава единствено след като приключи търсенето на подходящи кандидати в базата данни на компетентния орган и след като бъде публикувана обява за свободно работно място в средствата за масово осведомяване. Тези процедури отнемат не повече от един месец. Разрешение за служител, прехвърлен чрез вътрешнокорпоративен трансфер, се предоставя след приключването на тези процедури, освен ако дружеството е намерило местен кандидат, който отговаря на изискванията.

³ Всички останали изисквания и законови и подзаконови актове относно влизането, престоя и работата продължават да се прилагат.

**ОБХВАТ НА ГЛАВА 8 (ДЪРЖАВНИ ПОРЪЧКИ) ОТ ДЯЛ III (ТЪРГОВИЯ И СТОПАНСКА
ДЕЙНОСТ)**

ЧАСТ 1

Държавни субекти на централно равнище, чиито поръчки са обхванати

Прагове по член 120, параграф 2, буква в) от настоящото споразумение:

300 000 специални права на тираж (СПТ) за стоки и за услуги, различни от строителните услуги (част 4 и част 5 от настоящото приложение)

7 милиона СПТ за строителни услуги (част 6 от настоящото приложение)

За Европейския съюз:

Държавни субекти на централно равнище в държавите — членки на Европейския съюз, изброени в приложение 1 на Европейския съюз към Допълнение 1 към Споразумението на СТО за държавните поръчки. Глава 8 (Държавни поръчки) на дял III (Търговия и стопанска дейност) от настоящото споразумение не обхваща субектите, отбелязани със звездичка (*) в този списък, нито посочените в него министерства на отбраната.

Бележка:

Списъкът на възложителите обхваща също така всички субекти, които са подчинени на включените в списъка възложители, от една държава — членка на Европейския съюз, при условие че тези подчинени субекти нямат отделна правосубектност.

За Република Казахстан:

- Министерство на инвестициите и развитието на Република Казахстан
- Министерство на енергетиката на Република Казахстан
- Министерство на земеделието на Република Казахстан
- Министерство на националната икономика на Република Казахстан
- Министерство на външните работи на Република Казахстан
- Министерство на здравеопазването и социалното развитие на Република Казахстан
- Министерство на финансите на Република Казахстан
- Министерство на правосъдието на Република Казахстан
- Министерство на образованието и науката на Република Казахстан
- Министерство на културата и спорта на Република Казахстан
- Финансова комисия за контрол върху изпълнението на държавния бюджет
- Агенция по въпросите на държавната служба и борбата с корупцията на Република Казахстан
- Национален център за права на човека.

Бележка:

Организирането и провеждането на процедури за поръчки за посочените по-горе държавни органи могат да се извършват от една-единствена институция, определена в съответствие със законодателството на Република Казахстан.

ЧАСТ 2

Държавни субекти на регионално и местно равнище, чиито поръчки са обхванати

Прагове по член 120, параграф 2, буква в) от настоящото споразумение:

400 000 специални права на тираж (СПТ) за стоки и за услуги, различни от строителните услуги (части 4 и 5 от настоящото приложение)

7 милиона СПТ за строителни услуги (част 6 от настоящото приложение)

За Европейския съюз:

Всички държавни субекти на регионално равнище в държавите — членки на Европейския съюз

Бележки:

За целите на настоящото споразумение „държавни субекти на регионално равнище“ означава възложители на административните единици на ниво 1 и ниво 2 по NUTS, както е посочено в Регламент (ЕО) № 1059/2003 на Европейския парламент и на Съвета от 26 май 2003 г. за установяване на обща класификация на териториалните единици за статистически цели (NUTS)¹.

¹ ОВЕС L154, 21.6.2003 г., стр. 1.

За Република Казахстан:

- Администрация на Алматинска област
- Администрация на Атърауска област
- Администрация на Актобенска област
- Администрация на Акмолинска област
- Администрация на Източноказахстанска област
- Администрация на Жамбилска област
- Администрация на Западноказахстанска област
- Администрация на Карагандинска област
- Администрация на Къзълординска област
- Администрация на Кустанайска област
- Администрация на Мангистауска област
- Администрация на Павлодарска област
- Администрация на Северноказахстанска област
- Администрация на Южноказахстанска област
- Администрация на град Астана.
- Администрация на град Алмати.

Бележка: Организирането и провеждането на процедури за поръчки за посочените по-горе държавни органи могат да се извършват от една-единствена институция, определена в съответствие със законодателството на Република Казахстан.

ЧАСТ 3

Всички други субекти, чиито поръчки са обхванати

(няма)

ЧАСТ 4

Обхванати стоки

За Европейския съюз и Република Казахстан:

1. Настоящото споразумение се прилага по отношение на поръчки за всички стоки от субектите, посочени в части 1—3 от настоящото приложение, освен ако в настоящото споразумение не е посочено друго.
2. Списък на стоките, посочени в член 137 от настоящото споразумение

Кодовите по ХС от номенклатурата на Хармонизираната система за описание и кодиране на стоките на Световната митническа организация (ХС), посочени в таблицата по-долу, показват стоките, посочени в член 137 от настоящото споразумение. Описанието е дадено само за информация.

№	Кодове по ХС	Групи от стоки
1	от 0401 до 0402	Мляко и сметана
2	от 0701 до 0707	Някои зеленчуци, годни за консумация
3	от 2501 до 2530	Изделия от други неметални минерални суровини
4	от 2801 до 2940	Някои химични вещества и химични продукти
5	от 3101 до 3826	Някои химични вещества и химични продукти
6	3917	Пластмасови тръби и маркучи и техните принадлежности
7	4801	Вестникарска хартия, на роли или на листове
8	4803	Тоалетна хартия или салфетки за почистване на грим, хартия за подсушаване на ръце или пелени и други изделия от хартия за хигиена в домакинството – за кухненски или санитарни цели
9	от 5101 до 6006	Текстилни материали и изделия от тях
10	от 7201 до 8113	Неблагородни метали и изделия от тези метали

№	Кодове по ХС	Групи от стоки
11	от 8201 до 8311	Метални изделия, без машини и оборудване
12	8429	Самоходни булдозери, грейдери, скрепери, механични лопати, екскаватори, товарачни машини и товарачни механични лопати, трамбовъчни машини и компресорни пътни валяци
13	от 8501 до 8517	Машини и оборудване
14	от 8535 до 8548	Електрооборудване
15	870130	Верижни трактори
16	870190	Други в 8701 Трактори (различни от тракторите по позиция 87.09)
17	8702	Автомобилни превозни средства за транспорт на десет или повече човека, включително шофьора
18	8703	Пътнически автомобили и други автомобилни превозни средства, предназначени за транспорт на хора (различни от тези от № 8702), включително товаропътническите и състезателните автомобили
19	8704	Автомобилни превозни средства за транспорт на стоки
20	8705	Автомобилни превозни средства за специални цели, различни от тези, които са предназначени главно за транспорт на хора или стоки (например коли за пътна помощ, камиони-кранове, пожарни коли, камиони-бетонобъркачки, коли за почистване на улиците, коли-разпръсквачки, коли-ателиета, коли-флуорографи)
21	8716	Ремаркета и полуремаркета за всякакви превозни средства; други неавтомобилни превозни средства; техните части
22	8802	Хеликоптери и космически превозни средства
23	940350	Мебели от дърво от видовете, използвани в спалните
24	9405	Осветителни тела и оборудване за осветление

ЧАСТ 5

Обхванати услуги

За Европейския съюз и Република Казахстан:

Настоящото споразумение се прилага за поръчки от субектите, изброени в части 1—3 от настоящото приложение, за следните услуги, които са определени в съответствие с раздел 51 от Временната централна класификация на продуктите на Организацията на обединените нации (CPCprov), съдържаща се в Отрасловата класификация в сферата на услугите СТО (MTN.GNS/W/120)¹:

Описание	Референтен № в CPCprov
Далекосъобщителни услуги	752 ²
Услуги по финансов одит	86211
Услуги по одит на счетоводни отчети	86212
Услуги по проучване на пазари	86401
Консултантски услуги в сферата на управлението	865
Услуги, сродни на консултантските услуги в сферата на управлението;	866 ³

¹ С изключение на услуги, чието предоставяне възложителите трябва да възложат на друг субект на основание изключително право, установено с публикувана законова, подзаконова или административна разпоредба.

² Що се отнася до Република Казахстан, с изключение на местните далекосъобщителни услуги и радиосъобщителни услуги, включително сателитна комуникация, различни от услугите, предоставяни от чужди сателитни оператори на юридически лица в Република Казахстан, притежаващи лиценз за далекосъобщителни услуги, както е предвидено в Списъка със специфичните задължения на Република Казахстан по ГАТС.

³ С изключение на арбитражни и помирителни услуги.

Описание	Референтен № в CPCprov
Архитектурни услуги	8671
Инженерингови услуги	8672
Интегрирани инженерингови услуги	8673
Услуги по градоустройствено планиране и ландшафтна архитектура	8674
Свързани научни и технически консултантски услуги	8675 ¹

Бележка:

Обхванатите услуги подлежат на ограничения и условия, посочени в Списъка със специфичните задължения по ГАТС на всяка от страните.

ЧАСТ 6

Обхванати строителни услуги

За Европейския съюз и Република Казахстан:

Настоящото споразумение се прилага по отношение на поръчки, възлагани от субектите, посочени в части 1—3 от настоящото приложение, за всички строителни услуги, изброени в CPCprov.

Бележка:

Обхванатите услуги подлежат на ограничения и условия, посочени в Списъка със специфичните задължения по ГАТС на всяка от страните.

¹ С изключение на земемерски дейности с цел определянето на законни граници, въздушно заснемане и въздушно картографиране) и с изключение на CPC 86754, както е предвидено в Списъка със специфичните задължения на Република Казахстан по ГАТС.

ЧАСТ 7

Общи бележки

За Европейския съюз:

1. Глава 8 (Държавни поръчки) на дял III (Търговия и стопанска дейност) от настоящото споразумение не обхваща:
 - а) поръчки за селскостопански продукти, направени в контекста на програми за подпомагане на селското стопанство и програми за изхранване на населението (например продоволствена помощ, включително спешна помощ за пострадали); и
 - б) поръчки за закупуване, разработване, създаване или съвместно създаване на програмни материали от радио- и телевизионни оператори и договори за време за излъчване.
2. Поръчки от възложители, обхванати от част 1 и част 2 от настоящото приложение, във връзка с дейности в областта на питейната вода, енергетиката, транспорта и пощенския сектор, не са обхванати от настоящото споразумение, освен ако не са обхванати от част 3 от настоящото приложение.
3. По отношение на островите Оланд се прилагат специалните условия от Протокол № 2 относно Аландските острови към Договора за присъединяване на Австрия, Финландия и Швеция към Европейския съюз.
4. Що се отнася до поръчки, възлагани от субекти в сферата на отбраната и сигурността, обхватът е ограничен до нечувствителни материали и материали, различни от военните.
5. Поръчки от възложители за компоненти от стоки или услуги във връзка с други поръчки, които не са обхванати от настоящото споразумение, не се считат за обхванати поръчки.

За Република Казахстан:

1. Глава 8 (Държавни поръчки) на дял III (Търговия и стопанска дейност) от настоящото споразумение не обхваща:
 - а) поръчки за селскостопански продукти, направени в контекста на програми за подпомагане на селското стопанство, включително поръчки за целите на продоволствената сигурност, и програми за изхранване на населението (например продоволствена помощ, включително спешна помощ за пострадали);
 - б) поръчки за закупуване, разработване, създаване или съвместно създаване на програмни материали от радио- и телевизионни оператори и договори за време за излъчване;
 - в) поръчки за стоки, дейности и услуги съгласно член 41, параграф 3 от Закон № 303-III за държавните поръчки от 21 юли 2007 г., когато тези поръчки са свързани с информация, която е държавна тайна;
 - г) поръчки в сферата на научните изследвания и изследването на космоса за мирни цели и в контекста на международното сътрудничество за изпълнение на съвместни проекти и програми за дейности в космическото пространство;
 - д) поръчки за стоки, дейности и услуги, които се предоставят изключително от естествен монопол или държавен монопол; или
 - е) поръчки за финансови услуги, освен ако това не е посочено в част 5 от настоящото приложение.

2. Глава 8 (Държавни поръчки) на дял III (Търговия и стопанска дейност) от настоящото споразумение не се прилага по отношение на преференции, предоставяни на малки предприятия, на предприятия — собственост на представители на малцинства, или на предприятия, в които работят лица със специални нужди. „Преференция“ означава всяка форма на преференция като например изключителното право за предоставяне на стока или услуга или всякаква преференция, свързана с цената.
 3. Глава 8 (Държавни поръчки) на дял III (Търговия и стопанска дейност) от настоящото споразумение не обхваща поръчки, възлагани от обхванат субект от името на необхванат субект.
 4. Поръчки от възложители за компоненти от стоки или услуги във връзка с други поръчки, които не са обхванати от настоящото споразумение, не се считат за обхванати поръчки.
 5. Поръчки от възложители, обхванати от част 1 и част 2 от настоящото приложение, във връзка с дейности в областта на питейната вода, енергетиката, транспорта и пощенския сектор, не са обхванати от настоящото споразумение, освен ако не са обхванати от част 3 от настоящото приложение.
-

СРЕДСТВА ЗА ПУБЛИКУВАНЕТО
НА ИНФОРМАЦИЯ И ОБЯВЛЕНИЯ ЗА ПОРЪЧКИ
ПО ГЛАВА 8 (ДЪРЖАВНИ ПОРЪЧКИ) ОТ ДЯЛ III
(ТЪРГОВИЯ И СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ)

ЧАСТ 1

Средства за публикуването на информация за поръчки

За ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ:

ОФИЦИАЛЕН ВЕСТНИК НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

<http://simap.europa.eu>

БЕЛГИЯ

Закони, кралски укази, министерски постановления, циркулярни писма на министерства — le Moniteur Belge

Съдебна практика — Pasicrisie

БЪЛГАРИЯ

Закони и подзаконови актове — Държавен вестник (State Gazette)

Съдебни решения — www.sac.government.bg

Административни решения с общо приложение и всякакви процедури — www.aop.bg и www.cpc.bg

ЧЕШКА РЕПУБЛИКА

Закони и подзаконови актове — Sbírka zákonů České republiky (Сборник закони на Чешката република)

Решения на Службата за защита на конкуренцията — Сборник решения на Службата за защита на конкуренцията

ДАНИЯ

Закони и подзаконови актове — Lovtidende

Съдебни решения — Ugeskrift for Retsvaesen

Административни решения и процедури — Ministerialtidende

Решения на Апелативния комитет по възлагането на обществени поръчки —

Konkurrencerådets Dokumentation

ГЕРМАНИЯ

Законодателство и подзаконови актове — Bundesanzeiger

Съдебни решения: Entscheidungssammlungen des Bundesverfassungsgerichts, Bundesgerichtshofs, Bundesverwaltungsgerichts,

Bundesfinanzhofs sowie der Oberlandesgerichte

ЕСТОНИЯ

Закони, подзаконови актове и административни решения с общо приложение: Riigi Teataja

Съдебни решения на Върховния съд на Естония: Riigi Teataja (част 3)

ИРЛАНДИЯ

Законодателство и подзаконови актове — Iris Oifigiuil (Официален вестник на ирландското правителство)

ΓЪРЦИЯ

Официален вестник на Република Гърция — Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας

ИСПАНИЯ

Законодателство — Boletín Oficial del Estado

Съдебни решения — няма официално публикуване

ФРАНЦИЯ

Законодателство — Journal Officiel de la République française

Съдебна практика — Recueil des arrêts du Conseil d'Etat

Revue des marchés publics

ХЪРВАТИЯ

Narodne novine - <http://www.nn.hr>

ИТАЛИЯ

Законодателство — *Gazzetta Ufficiale*

Съдебна практика — няма официално публикуване

КИПЪР

Законодателство — Официален вестник на Републиката (*Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας*)

Съдебни решения: Решения на Върховния съд — Държавна печатница (*Αποφάσεις Ανωτάτου Δικαστηρίου 1999 – Τυπογραφείο της Δημοκρατίας*)

ЛАТВИЯ

Законодателство — „*Latvijas Vēstnesis*“ (Официален вестник)

ЛИТВА

Закони, подзаконовни актове и административни разпоредби — Официален вестник („*Valstybės Žinios*“) на Република Литва

Съдебни решения, съдебна практика — Бюлетин на Върховния съд на Литва „*Teismų praktika*“; Бюлетин на

Върховния административен съд на Литва „*Administracinių teismų praktika*“

ЛЮКСЕМБУРГ

Законодателство — *Memorial*

Съдебна практика — *Pasicrisie*

УНГАРИЯ

Законодателство — *Magyar Közlöny* (Официален вестник на Унгария)

Съдебна практика — *Közbeszerzési Értesítő - a Közbeszerzések Tanácsa*

Hivatalos Lapja (Бюлетин за възлагане на обществени поръчки — Официален вестник на Съвета по възлагане на обществени поръчки)

МАЛТА

Законодателство — *Government Gazette* (Държавен вестник)

НИДЕРЛАНДИЯ

Законодателство — Nederlandse Staatscourant и/или Staatsblad

Съдебна практика — няма официално публикуване

АВСТРИЯ

Законодателство — Österreichisches Bundesgesetzblatt Amtsblatt zur Wiener Zeitung

Съдебни решения, съдебна практика — Sammlung von Entscheidungen des Verfassungsgerichtshofes

Sammlung der Entscheidungen des Verwaltungsgerichtshofes -administrativrechtlicher und finanzrechtlicher Teil

Amtliche Sammlung der Entscheidungen des OGH in Zivilsachen

ПОЛША

Законодателство — Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (Сборник закони — Република Полша)

Съдебни решения, съдебна практика — „Zamówienia publiczne w orzecznictwie. Wybrane orzeczenia zespołu arbitrów i Sądu Okręgowego w Warszawie“ (Избрани решения на арбитражните съдилища и на Окръжния съд във Варшава)

ПОРТУГАЛИЯ

Законодателство — Diário da República Portuguesa 1a Série A e 2a série

Съдебни публикации — Boletim do Ministério da Justiça

Colectânea de Acordos do SupremoTribunal Administrativo

Colectânea de Jurisprudencia das Relações

РУМЪНИЯ

Закони и подзаконови актове — Monitorul Oficial al României (Официален вестник на Румъния)

Съдебни решения, административни решения с общо приложение и други процедури — www.anrmap.ro

СЛОВЕНИЯ

Законодателство — Държавен вестник на Република Словения

Съдебни решения — няма официално публикуване

СЛОВАКИЯ

Законодателство — Zbierka zákonov (Сборник закони)

Съдебни решения — няма официално публикуване

ФИНЛАНДИЯ

Suomen Säädoskokoelma — Finlands Författningssamling (Сборник с нормативни актове на Финландия)

ШВЕЦИЯ

Svensk Författningssamling (Сборник със законодателни актове на Швеция)

ОБЕДИНЕНО КРАЛСТВО

Законодателство — HM Stationery Office

Съдебна практика — Law Reports

„Публични образувания“ — HM Stationery Office

За РЕПУБЛИКА КАЗАХСТАН:

Интернет страница на Република Казахстан относно държавните поръчки

<http://goszakup.gov.kz>

Система за правна информация за регулаторните правни актове на Република Казахстан

<http://adilet.zan.kz>

ЧАСТ 2

Средства за публикуване на обявленията

За Европейския съюз:

Официален вестник на Европейския съюз
<http://simap.europa.eu>

За Република Казахстан:

Интернет страница на Република Казахстан относно държавните поръчки
<http://goszakup.gov.kz>

**ПРОЦЕДУРЕН ПРАВИЛНИК ЗА АРБИТРАЖНОТО ПРОИЗВОДСТВО
ПО ГЛАВА 14 (УРЕЖДАНЕ НА СПОРОВЕ) ОТ ДЯЛ III
(ТЪРГОВИЯ И СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ)**

Общи разпоредби

1. В глава 14 (Уреждане на спорове) на дял III (Търговия и стопанска дейност) от настоящото споразумение и съгласно тези правила:
 - а) „съветник“ означава лице, ангажирано от една от страните по спора да предоставя съвети или да подпомага тази страна във връзка с производство пред арбитражния състав;
 - б) „арбитър“ означава член на арбитражен състав, който е създаден по силата на член 177 от настоящото споразумение;
 - в) „помощник“ означава лице, което в рамките на мандата на определен арбитър извършва проучвания или оказва съдействие на този арбитър при изпълнение на неговите функции;
 - г) „страна ищец“ означава всяка една от страните, която е поискала създаването на арбитражен състав съгласно член 176 от настоящото споразумение;
 - д) „страна ответник“ означава страната, за която се твърди, че нарушава разпоредбите, посочени в член 173 от настоящото споразумение;
 - е) „арбитражен състав“ означава състав, сформиран съгласно член 177 от настоящото споразумение;
 - ж) „представител на страна“ означава служител или лице, посочено от една от страните във връзка със спор съгласно настоящото споразумение;

- з) „ден“ означава един календарен ден;
 - и) „работен ден“ означава ден, различен от официален празник, събота и неделя.
2. Страните си поделят разноските, свързани с всички организационни въпроси, включително възнаграждението и разноските на арбитрите.

Съобщения

3. Другата страна се уведомява за искането за консултации и за искането за сформирание на арбитражен състав по електронен път, по факс, чрез препоръчана поща, по куриер или по друг начин за телекомуникационна връзка, позволяващ регистриране на изпращането.
4. Всяка страна по спора и арбитражният състав предоставят всички документи, различни от искането за консултации и искането за сформирание на арбитражен състав, по електронна поща и факс, чрез препоръчана поща, по куриер или по друг начин за връзка, позволяващ регистриране на изпращането на другата страна и, когато е приложимо, на всеки от арбитрите. Освен ако се докаже обратното, електронното съобщение се счита за предадено в деня на изпращането му. Ако някой от подкрепящите документи е поверителен или прекалено голям, за да бъде изпратен по електронна поща, страната, изпращаща документа, може да предостави документа в друг електронен формат на другата страна и, когато е приложимо, на всеки от арбитрите в срок от един ден от получаването на електронното съобщение. В тези случаи страната, предаваща документа, уведомява по електронна поща другата страна и, когато е приложимо, всеки от арбитрите за изпращането на документа и посочва неговото съдържание.
5. Всички съобщения се адресират съответно до Правителството на Република Казахстан и до Генерална дирекция „Търговия“ на Европейската комисия. В срок от 30 дни от започването на прилагането на дял III (Търговия и стопанска дейност) от настоящото споразумение страните обменят подробности за електронните съобщения съгласно правила 3 и 4 от настоящия процедурен правилник. Другата страна и арбитражният състав, когато е приложимо, се уведомяват незабавно за всяка промяна на адресите на електронна поща или във връзка с други електронни съобщения.

6. Незначителните технически грешки, допуснати в искане, известие, писмено становище или всякакъв друг документ, свързан с производството пред арбитражния състав, могат да бъдат поправени чрез бързото представяне на нов документ, ясно посочващ съответните изменения.
7. Ако крайната дата за предаването на документ е събота, неделя или официален празник за Европейския съюз и Република Казахстан, крайната дата за предаване е следващия работен ден. Когато документ е предаден на една от страните в ден, който е официален празник за тази страна, документът се счита за предаден на следващия работен ден. Датата на получаване на документ е същата дата като датата на предаването му.

Начало на арбитражното производство

8.
 - а) Ако съгласно член 177 от настоящото споразумение или съгласно правило 19, правило 20 или правило 47 от настоящия процедурен правилник даден член на арбитражния състав се избира чрез теглене на жребий, тегленето на жребия се провежда по време и на място, избрани от страната ищец, които своевременно се съобщават на страната ответник. Страната ответник може да реши да присъства на тегленето на жребия, ако желае. Във всички случаи тегленето на жребия се провежда с участието на страната/страните, която/които присъства/т.
 - б) Ако съгласно член 177 от настоящото споразумение или съгласно правило 19, правило 20 или правило 47 от настоящия процедурен правилник даден член на арбитражния състав се избира чрез теглене на жребий и Комитетът за сътрудничество има двама председатели, тегленето се извършва от двамата председатели или от техните представители или само от единия председател, ако другият председател или неговият представител не приеме да участва в тегленето на жребия.
 - в) Страните уведомяват избраните арбитри за тяхното посочване.
 - г) Арбитър, който е бил посочен в съответствие с процедурата, установена в член 177 от настоящото споразумение, потвърждава своята готовност да изпълнява функциите на член на арбитражния състав към Комитета за сътрудничество в срок от пет дни от датата, на която е бил уведомен за своето посочване.

д) Ако страните по спора не са се споразумели за друго, те организират среща с арбитражния състав лично или чрез други средства за комуникация в срок от седем дни от сформирането на арбитражния състав. Страните и арбитражният състав разглеждат въпросите, които считат за уместни, включително възнагражденията и разноските, които трябва да бъдат платени на арбитрите. Възнагражденията и разноските съответстват на стандартите на СТО.

9. а) Ако страните не са се споразумели за друго в срок от пет дни от датата на избиране на арбитрите, мандатът на арбитражния състав се състои в следното:

„съобразно съответните разпоредби на споразумението, на които се позовават страните по спора, да разгледа въпроса, повдигнат в искането за сформиране на арбитражния състав, да се произнесе относно съвместимостта на въпросната мярка с разпоредбите, посочени в член 173 относно уреждането на спорове, и да представи доклад в съответствие с членове 180, 181, 182 и 195 от настоящото споразумение.“

б) Страните трябва да уведомят арбитражния състав за мандата, за който са се споразумели, в срок от три дни от постигането на споразумение.

Първоначални становища

10. Страната ищец изпраща своето първоначално писмено становище не по-късно от 20 дни след датата на формиране на арбитражния състав. Страната ответник представя своята писмена защита не по-късно от 20 дни след датата на получаване на първоначалното писмено становище.

Работа на арбитражните състави

11. Председателят на арбитражния състав ръководи всички негови заседания. Арбитражният състав може да оправомощи своя председател да взема административни и процедурни решения.
12. Освен когато в глава 14 (Уреждане на спорове) от дял III (Търговия и стопанска дейност) от настоящото споразумение е предвидено друго, арбитражният състав може да осъществява дейността си по всякакъв начин, включително по телефон, факс или с компютърни връзки.
13. Единствено арбитрите могат да участват в разискванията на арбитражния състав, но техните помощници могат да присъстват на разискванията, ако получат разрешение от състава.
14. Изготвянето на всеки доклад е от изключителната компетентност на арбитражния състав и не трябва да бъде делегирано.
15. Когато възникне процедурен въпрос, който не е обхванат от разпоредбите на глава 14 (Уреждане на спорове) от дял III (Търговия и стопанска дейност) от настоящото споразумение и приложения V—VII към настоящото споразумение, арбитражният състав, след като се консултира със страните, може да приеме подходяща процедура, съвместима с посочените разпоредби.
16. Когато арбитражният състав прецени, че е необходимо да се променят приложимите при производството срокове, предвидени в глава 14 (Уреждане на спорове) от дял III (Търговия и стопанска дейност) от настоящото споразумение, или да се внесат корекции от процедурен или административен характер, той информира писмено страните за мотивите, налагащи промяната или корекцията, като посочва съответния срок или необходимата корекция.

Замяна

17. Ако в рамките на арбитражно производство по глава 14 (Уреждане на спорове) на дял III (Търговия и стопанска дейност) от настоящото споразумение някой арбитър не може да участва, оттегли се или трябва да бъде заменен, защото не спазва изискванията в кодекса за поведение, съдържащ се в приложение VI към настоящото споразумение, той се заменя в съответствие с член 177 от настоящото споразумение и с правило 8 от настоящия процедурен правилник.
18. Когато някоя страна по спора прецени, че даден арбитър не спазва изискванията в кодекса за поведение, поради което той следва да бъде заменен, тази страна уведомява другата страна в срок от 15 дни от датата, на която е получила доказателства за обстоятелствата, свидетелстващи за съществено нарушение на кодекса за поведение от страна на арбитъра.
19. Когато някоя страна по спора счита, че даден арбитър, който не е председателят, не спазва изискванията в кодекса за поведение, страните по спора се консултират и, ако се споразумеят за необходимостта от замяна на арбитъра, избират нов арбитър в съответствие с член 177 от настоящото споразумение и с правило 8 от настоящия процедурен правилник.

Ако страните по спора не постигнат съгласие относно необходимостта от замяна на арбитъра, всяка от страните по спора може да поиска въпросът да бъде отнесен до председателя на арбитражния състав, който взема окончателно решение.

Ако в резултат на такова искане председателят установи, че арбитърът не спазва изискванията в кодекса за поведение, новият арбитър се избира в съответствие с член 177 от настоящото споразумение и с правило 8 от настоящия процедурен правилник.

20. Когато някоя страна счита, че председателят на арбитражния състав не спазва изискванията на кодекса за поведение, страните се консултират и, ако се споразумеят за необходимостта от замяна на председателя, избират нов председател в съответствие с член 177 от настоящото споразумение и с правило 8 от настоящия правилник.

Ако страните не постигнат споразумение за необходимостта от замяна на председателя, която и да е страна може да поиска въпросът да бъде отнесен до един от останалите членове сред лицата от подписъка с председатели, посочен в член 196, параграф 1 от настоящото споразумение. Неговото име се изтегля чрез жребий от председателя на Комитета за сътрудничество или от представителя на председателя. Решението на така избраното лице относно необходимостта от замяна на председателя е окончателно.

Ако така избраното лице реши, че първоначалният председател не спазва изискванията в кодекса за поведение, той избира чрез жребий нов председател сред останалите лица от подписъка с председатели, посочен в член 196, параграф 1 от настоящото споразумение. Изборът на нов председател се извършва в срок от пет дни от датата на решението, посочено в настоящия параграф.

21. Производството пред арбитражния състав се спира за времето, през което се провеждат процедурите, предвидени в правила 18, 19 и 20 от настоящия процедурен правилник.

Заседания

22. Председателят на арбитражния състав определя датата и часа на заседанието, след като се консултира със страните по спора и другите членове на арбитражния състав, и ги потвърждава писмено на страните по спора. Тази информация се предоставя също така и на обществеността от страната, която отговаря за административната организация на производството, освен ако заседанието е при закрити врата. Арбитражният състав може да реши да не насрочи такова заседание, освен ако една от страните възрази срещу това.
23. Ако страните не са се споразумели за друго, заседанието се провежда в Брюксел, когато страната ищец е Република Казахстан, и в Астана — когато страната ищец е Европейският съюз.
24. Арбитражният състав може да насрочи допълнителни заседания, ако страните се договорят за това.

25. Всички арбитри присъстват от началото до края на всяко едно заседание.
26. Следните лица могат да присъстват на заседанията, независимо дали те се провеждат при открити или закрити врата:
- а) представителите на страните по спора;
 - б) съветниците на страните по спора;
 - в) членовете на административния персонал, устните преводачи, писмените преводачи и съдебните стенографи (протоколчици); и
 - г) помощниците на арбитрите.

Единствено представителите и съветниците на страните по спора имат право да вземат думата пред арбитражния състав.

27. Най-късно пет дни преди датата на заседанието всяка от страните по спора предоставя на арбитражния състав списък с имената на лицата, които ще пледират или ще представят изложения от нейно име по време на заседанието, както и на другите представители или съветници, които ще присъстват на заседанието.
28. Арбитражният състав провежда заседанието по посочения по-долу начин, като осигурява на страната ищец и на страната ответник еднакво процесуално време:

Първоначални доводи

- а) доводи на страната ищец;
- б) доводи на страната ответник.

Възражения

- а) доводи на страната ищец;
- б) реплика на страната ответник.

- 29. Арбитражният състав може да отправя директни въпроси към всяка от страните по спора във всеки един момент от заседанието.
- 30. Арбитражният състав предприема необходимото за съставянето на протокол от всяко заседание и възможно най-бързото му изпращане на страните по спора. Страните по спора могат да направят коментари по протокола и арбитражният състав може да вземе под внимание тези коментари.
- 31. Всяка от страните по спора може да представи допълнително писмено становище по всеки един от въпросите, повдигнати по време на заседанието, в срок от десет дни от датата на заседанието.

Писмени въпроси

- 32. Арбитражният състав има право във всеки момент на производството да отправя писмено въпроси към едната или към двете страни по спора. Всяка страна по спора получава копие от всеки въпрос, поставен от арбитражния състав.
- 33. Всяка от страните по спора представя на другата страна по спора копие от своя писмен отговор на въпросите на арбитражния състав. На всяка от страните по спора се предоставя възможност да направи писмени коментари по отговора на другата страна, които се представят в срок от пет дни от датата на получаването на такъв отговор.

Поверителност

34. Всяка страна по спора и нейните съветници третираат като поверителна всяка информация, предоставена на арбитражния състав от другата страна по спора и определена като такава от тази страна. Когато страна по спора предоставя на арбитражния състав поверителна версия на своите писмени становища, тя предоставя също така, по искане на другата страна и не по-късно от 15 дни след датата на искането или на становището, която от двете е по-късна, неповерително резюме на информацията, която се съдържа в нейните становища и която може да бъде оповестена публично, както и обяснение на това защо неоповестената информация е поверителна. Някоя разпоредба на настоящия процедурен правилник не възпрепятства някоя от страните по спора да оповести публично своята собствена позиция, в случай че при позоваване на предоставена от другата страна информация не оповестява информация, определена от последната като поверителна.

Арбитражният състав заседава при закрити врата, когато становището и доводите на някоя от страните съдържат поверителна информация. Страните по спора и техните съветници са длъжни да спазват поверителния характер на информацията, представена по време на заседанията на арбитражния състав, когато заседанията се провеждат при закрити врати.

Неповерителна версия на доклада на арбитражния състав

35. Ако докладът на арбитражния състав съдържа информация, определена от една от страните като поверителна, арбитражният състав изготвя неповерителна версия на този доклад. На страните по спора се предоставя възможност да правят коментари по неповерителната версия и арбитражният състав взема техните коментари под внимание, когато изготвя окончателната неповерителна версия на доклада си.

Контакти *ex parte*

36. Арбитражният състав се въздържа от срещи или контакти с която и да било от страните в отсъствие на другата страна.

37. Никой член на арбитражния състав няма право да обсъжда който и да било аспект на предмета на производството с която и да било от страните или с двете страни по спора в отсъствие на другите арбитри.

Становища *amicus curiae*

38. Ако страните не са се споразумели за друго в срок от три дни след сформирването на арбитражния състав, последният може да получава непоискани от него писмени становища на физически или юридически лица, установени на територията на страна по спора, които са независими от правителствата на страните по спора, ако те са изготвени до десет дни след сформирването на арбитражния състав, кратки са и в никакъв случай не надвишават 15 печатни страници с двойна разредка между редовете и се отнасят пряко до фактическата или правната страна на въпроса, разглеждан от арбитражния състав.
39. Становището включва описание на физическото или юридическото лице, което го представя, включително гражданството му или мястото му на установяване, естеството на неговите дейности, правния му статус, общите цели и източника му на финансиране, и посочва точно интереса на това лице в арбитражното производство. То трябва да бъде изготвено на езиците, избрани от страните по спора в съответствие с правила 42 и 43 от настоящия процедурен правилник.
40. Арбитражният състав изброява в своя доклад всички постъпили при него становища, които съответстват на правила 38 и 39 от настоящия процедурен правилник. От него не се изисква да разглежда в своя доклад доводите, изложени в тези становища. Страните по спора се уведомяват за всяко от тези становища с цел да представят своите коментари. Коментарите на страните по спора се представят в срок от десет дни от датата на получаване на становището и всички коментари се вземат под внимание от арбитражния състав.

Неотложни случаи

41. При неотложните случаи, посочени в глава 14 (Уреждане на спорове) от дял III (Търговия и стопанска дейност) от настоящото споразумение, арбитражният състав изменя, когато е целесъобразно и след консултация със страните по спора, посочените в настоящия процедурен правилник срокове и уведомява страните за тези изменения.

Писмени и устни преводи

42. По време на консултациите, посочени в член 174 от настоящото споразумение, и не по-късно от заседанието, посочено в правило 8, буква д) от настоящия процедурен правилник, страните по спора полагат усилия, за да се споразумеят относно общ работен език за производството пред арбитражния състав.
43. Ако страните по спора не успеят да се споразумеят относно общ работен език, всяка страна изготвя писмените си становища на избрания от нея език. В такъв случай тази страна осигурява превод на езика, избран от другата страна, освен ако становищата са написани на някой от работните езици на СТО. Страната-ответник осигурява устен превод на устните изложения на езиците, избрани от страните по спора.
44. Докладите на арбитражния състав се изготвят на езика или езиците, избран/и от страните по спора.
45. Всяка от страните по спора може да представи коментарите си по точността на всеки писмен превод на документ, изготвен съгласно настоящия процедурен правилник.
46. Всяка страна заплаща разноските по превода на писмените си становища. Всички разноски за писмен превод на доклада на арбитражния състав се поделят поравно между страните по спора.

Други процедури

47. Настоящият процедурен правилник се прилага и при процедурите съгласно член 174, член 184, параграф 2, член 185, параграф 2, член 186, параграф 3 и член 187, параграф 2 от настоящото споразумение. При все това сроковете, посочени в настоящия процедурен правилник, се изменят от арбитражния състав съобразно специалните срокове, предвидени за приемането на доклад от арбитражния състав при тези други процедури.

**КОДЕКС ЗА ПОВЕДЕНИЕ НА ЧЛЕНОВЕТЕ
НА АРБИТРАЖНИТЕ СЪСТАВИ И МЕДИАТОРИТЕ
ПО ГЛАВА 14 (УРЕЖДАНЕ НА СПОРОВЕ) ОТ ДЯЛ III
(ТЪРГОВИЯ И СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ)**

Определения

1. В настоящия кодекс за поведение:

- а) „арбитър“ означава член на арбитражен състав, който е реално сформиран съгласно член 177 от настоящото споразумение;
- б) „кандидат“ означава лице, чието име фигурира в списъка на арбитрите, посочен в член 196 от настоящото споразумение, и чиято кандидатура за член на арбитражния състав се разглежда по реда на член 177 от настоящото споразумение;
- в) „помощник“ означава лице, което в рамките на мандата на определен арбитър извършва проучвания или оказва съдействие на арбитъра при изпълнение на неговите функции;
- г) „производство“, освен ако е предвидено друго, означава производство пред арбитражен състав съгласно глава 14 (Уреждане на спорове) на дял III (Търговия и стопанска дейност) от настоящото споразумение;
- д) „персонал“, по отношение на арбитър, означава лицата, които са под ръководството и контрола на съответния арбитър, с изключение на помощниците;
- е) „медиатор“ означава лице, което провежда процедура по медиация в съответствие с приложение VII към настоящото споразумение.

Отговорности в рамките на процеса

2. Кандидатите и арбитрите са длъжни да избягват всяко явно и привидно нарушаване на деонтологичните норми, да бъдат независими и безпристрастни, да избягват всеки пряк или косвен конфликт на интереси и да съблюдават строги норми на поведение, за да се гарантират почтеността и безпристрастността в рамките на механизма за уреждане на спорове. Бившите арбитри спазват задълженията, определени в правила 15, 16, 17 и 18 от настоящия кодекс за поведение.

Задължение за деклариране

3. Преди потвърждаването на избора му за арбитър съгласно глава 14 (Уреждане на спорове) на дял III (Търговия и стопанска дейност) от настоящото споразумение, кандидатът е длъжен да декларира наличието на евентуален интерес, връзки или други обстоятелства, които биха могли да повлияят на неговата независимост или безпристрастност, или които биха могли логично да създадат впечатление за нарушаване на деонтологичните норми или за пристрастност по време на производството. За тази цел кандидатът е длъжен да полага всички разумни усилия, за да се информира за съществуването на такива интереси, връзки и обстоятелства.
4. Кандидатите или арбитрите сезират писмено единствено Комитета за сътрудничество с информация за действително извършени или потенциални нарушения на настоящия кодекс за поведение, за да бъдат разгледани от страните.
5. След като бъде избран, всеки арбитър е длъжен да продължи да полага всички разумни усилия, за да се информира за посочените в правило 3 от настоящия кодекс за поведение интереси, връзки или обстоятелства и да ги декларира. Задължението за деклариране е постоянно и изисква от всеки арбитър да декларира съществуването на всякакви интереси, връзки или обстоятелства, които могат да възникнат на всеки етап от производството. Арбитърът декларира тези интереси, връзки или обстоятелства, като ги съобщава писмено на Комитета за сътрудничество, за да бъдат разгледани от страните.

Задължения на арбитрите

6. След потвърждаването на неговия избор всеки арбитър изпълнява съвестно и своевременно задълженията си по време на производството по справедлив начин и със старание.
7. Всеки арбитър разглежда единствено въпросите, които са повдигнати по време на производството и са от значение за изготвянето на доклад на арбитражния състав, и не може да делегира това правомощие на друго лице.
8. Всеки арбитър предприема всички подходящи мерки, за да се увери, че неговият помощник и персонал са запознати със съдържанието на правила 2, 3, 4, 5, 16, 17 и 18 от настоящия кодекс за поведение и спазват техните изисквания.
9. Никой арбитър няма право да установява контакти *ex parte*, свързани с производството.

Независимост и безпристрастност на арбитрите

10. Всеки арбитър е независим и безпристрастен, избягва създаването на впечатление за нарушаване на деонтологичните норми или за пристрастност и не се влияе от личен интерес, от оказван външен натиск, от съображения от политически характер, от обществен протест, от лоялност към някоя от страните или от страх от критика.
11. Никой арбитър няма право пряко или косвено да поема задължения или да приема облаги под каквато и да било форма, което по някакъв начин би възпрепятствало или би създавало впечатление за възпрепятстване на надлежното изпълнение на неговите задължения.
12. Никой арбитър няма право да използва своето положение в арбитражния състав, за да обслужва лични или частни интереси. Всеки арбитър се въздържа от действия, които могат да създадат впечатление, че други лица могат да му окажат влияние.

13. Никой арбитър не позволява поведението или преценката му да бъдат повлияни от връзки или отговорности от финансов, търговски, професионален, личен или обществен характер.
14. Всеки арбитър трябва да се въздържа от установяване на каквито и да било връзки или придобиване на всякакви финансови облаги, които биха могли да повлияят на неговата безпристрастност или които биха могли логично да създадат впечатление за нарушаване на деонтологичните норми или за пристрастност.

Задължения на бившите арбитри

15. Всички бивши арбитри трябва да се въздържат от действия, които могат да създадат впечатление за проявена пристрастност при изпълнение на задълженията им или за извлечена изгода от решението или доклада на арбитражния състав.

Поверителност

16. Никой настоящ или бивш арбитър не разкрива или използва в нито един момент непублична информация, свързана с конкретно производство или станала му известна по време на конкретно производство, освен за целите на същото това производство, и в никой случай не разкрива или използва тази информация за своя собствена изгода или за изгода на други лица или с цел да засегне неблагоприятно интересите на други лица.
17. Никой арбитър не разгласява доклада на арбитражния състав или части от него преди неговото публикуване в съответствие с глава 14 (Уреждане на спорове) от дял III (Търговия и стопанска дейност) от настоящото споразумение.
18. Никой настоящ или бивш арбитър не разкрива в нито един момент съдържанието на обсъжданите от арбитражния състав въпроси или мнението на който и да било от арбитрите.

Разноски

19. Всеки арбитър води архив и представя окончателен отчет за времето, посветено на процедурата, и за своите разноски, както и за времето и разноските на своя помощник и персонал.

Медиатори

20. Нормите, описани в настоящия кодекс за поведение и приложими по отношение на настоящите или бившите арбитри, се прилагат *mutatis mutandis* по отношение на медиаторите.
-

**МЕХАНИЗЪМ ЗА МЕДИАЦИЯ
ПО ГЛАВА 14 (УРЕЖДАНЕ НА СПОРОВЕ) ОТ ДЯЛ III
(ТЪРГОВИЯ И СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ)**

ЧЛЕН 1

Цел

Целта на настоящото приложение е да улесни постигането на решение по взаимно съгласие посредством цялостна и бърза процедура с помощта на медиатор.

РАЗДЕЛ А

ПРОЦЕДУРА ПО МЕХАНИЗМА ЗА МЕДИАЦИЯ

ЧЛЕН 2

Искане за информация

1. Преди започването на процедурата по медиация всяка страна може да отправи по всяко време писмено искане за информация относно мярка, която засяга неблагоприятно търговията или инвестициите между страните. Страната, до която е отправено такова искане, представя писмен отговор в срок от 20 дни от получаването на искането, в който се съдържат коментарите ѝ по информацията, съдържаща се в искането.

2. Когато отговарящата страна счита, че няма да може да представи отговор в срок от 20 дни от получаването на искането, тя съобщава на отправилата искането страна причините за забавянето, както и прогноза за най-краткия срок, в който ще може да предостави отговор.

ЧЛЕН 3

Започване на процедурата

1. Всяка от страните може по всяко време да поиска страните да започнат процедура по медиация чрез отправяне на искане към другата страна в писмена форма. Искането е достатъчно подробно, така че да представя ясно опасенията на отправящата искането страна и да:
 - а) посочва конкретната спорна мярка;
 - б) посочва предполагаемите неблагоприятни последици, които отправящата искането страна смята, че мярката оказва или ще окаже върху търговията или инвестициите между страните; и
 - в) обяснява по какъв начин според отправящата искането страна тези последици са свързани с мярката.
2. Процедурата по медиация може да бъде започната единствено по взаимно съгласие на страните. Страната, към която е отправено искане съгласно параграф 1, разглежда добронамерено искането и отговаря в писмена форма на страната, отправила искането, дали го приема или отхвърля в срок от десет дни от неговото получаване.

ЧЛЕН 4

Избор на медиатор

1. Страните се стремят да постигнат съгласие относно избора на медиатор в срок от 15 дни от получаването на приемането, посочено в член 3, параграф 2 от настоящото приложение.
2. В случай че страните не могат да се споразумеят за избора на медиатор в срока, посочен в параграф 1 от настоящия член, всяка от страните може да поиска от председателя на Комитета за сътрудничество или неговия представител да избере медиатор чрез теглене на жребий от списъка, изготвен съгласно член 196, параграф 1 от настоящото споразумение. За избора чрез теглене на жребий се канят със своевременно предизвестие представители и на двете страни. Във всички случаи тегленето на жребий се провежда с участието на страната/страните, която/които присъства/т.
3. Председателят на Комитета за сътрудничество или неговият представител избира медиатора в срок от пет дни от искането, отправено по параграф 2.
4. Ако списъкът по член 196, параграф 1 от настоящото споразумение не е съставен към момента на подаване на искане по член 3 от настоящото приложение, медиаторът се избира чрез теглене на жребий измежду лицата, които са били официално предложени от едната или и от двете страни.
5. Медиаторът не е гражданин на нито една от страните, освен ако страните се споразумеят за друго.
6. Медиаторът помага на страните по безпристрастен и прозрачен начин да получат яснота относно мярката и възможните ѝ последици върху търговията, както и да постигнат решение по взаимно съгласие.
7. Кодексът за поведение на членовете на арбитражните състави и медиаторите, предвиден в приложение VI към настоящото споразумение, се прилага *mutatis mutandis* за медиаторите.

8. Правила 3—7 (Съобщения) и правила 42—46 (Писмен и устен превод) от процедурния правилник относно арбитражното производство, предвиден в приложение V към настоящото споразумение, се прилагат *mutatis mutandis*.

ЧЛЕН 5

Правила на процедурата по медиация

1. В срок от десет дни от посочването на медиатор страната, поискала медиация, представя на медиатора и на другата страна подробно описание на своите опасения в писмена форма, по-специално на действието на спорната мярка и нейното въздействие върху търговията. В срок от 20 дни след датата на получаване на това описание другата страна може да представи в писмена форма своите коментари по отношение на описанието. Всяка от страните може да включи в своето описание или коментари всякаква информация, която счита за целесъобразна.
2. Медиаторът може да реши кой е най-подходящият начин за изясняване на въпросната мярка и нейните възможни последици върху търговията. По-специално медиаторът може да организира срещи между страните, да се консултира с тях заедно или поотделно, да потърси помощ от съответните експерти и заинтересовани лица или да се консултира с тях, както и да предоставя всякаква допълнителна подкрепа по искане на страните. Преди обаче да потърси помощ от съответните експерти и заинтересовани лица или да се консултира с тях, медиаторът се консултира със страните.
3. Медиаторът не дава съвети или коментари относно съвместимостта на спорната мярка с настоящото споразумение. Той може да предлага становища и възможни решения, които да бъдат разгледани от страните. Страните могат да приемат или да отхвърлят предложеното решение или да се договорят за различно решение.
4. Процедурата по медиация се провежда на територията на страната, към която е отправено искането, или по взаимно съгласие — на друго място или по друг начин.

5. Страните полагат усилия да стигнат до решение по взаимно съгласие в срок от 60 дни от посочването на медиатора. До достигане на окончателното споразумение страните могат да вземат под внимание евентуални временни решения.
6. Решението по взаимно съгласие или временното решение може да бъде прието чрез решение на Комитета за сътрудничество. Решенията по взаимно съгласие се правят обществено достояние. Публично разгласеният вариант не може да съдържа информация, която някоя от страните е посочила като поверителна.
7. По искане на страните медиаторът предава на страните проект на фактически доклад, в който се обобщават (i) спорната мярка; (ii) следваните процедури; и (iii) всички решения по взаимно съгласие, които са били постигнати, включително евентуални временни решения. Медиаторът дава на страните 15 дни за коментари по проекта на фактическия доклад. След като разгледа коментарите, предоставени от страните в указания срок, медиаторът им представя в срок от 15 дни окончателен фактически доклад. Фактическият доклад не съдържа тълкувания на настоящото споразумение.
8. Процедурата се прекратява:
 - а) с приемането на решение по взаимно съгласие от страните — на датата на неговото приемане;
 - б) по взаимно съгласие между страните на който и да е етап от процедурата — на датата на постигане на такова съгласие;
 - в) с писмена декларация на медиатора след консултация със страните, че по-нататъшните усилия за осъществяване на медиация биха били безрезултатни — на датата на тази декларация; или
 - г) с писмена декларация на една от страните след разглеждане на възможностите за решение по взаимно съгласие в рамките на процедурата по медиация и след като бъдат взети предвид съветите и предложените от медиатора решения — на датата на тази декларация.

РАЗДЕЛ Б

ИЗПЪЛНЕНИЕ

ЧЛЕН 6

Изпълнение на решението по взаимно съгласие

1. Когато страните са постигнали съгласие относно определено решение, всяка от тях предприема мерките, необходими за изпълнението на решението по взаимно съгласие в уговорения за това срок.
2. Изпълняващата страна уведомява писмено другата страна за всички предприети стъпки или мерки за изпълнението на решението по взаимно съгласие.

РАЗДЕЛ В

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 7

Поверителност и отношение към уреждането на спора

1. Освен ако страните се споразумеят за друго и без да се засяга член 5, параграф 6 от настоящото приложение, всички етапи на процедурата, включително всички съвети или предложени решения, са поверителни. Всяка страна обаче може да направи обществено достояние факта, че е в ход процедура по медиация.
2. Процедурата по медиация не засяга правата и задълженията на страните съгласно глава 14 (Уреждане на спорове) на дял III (Търговия и стопанска дейност) от настоящото споразумение или на всяко друго споразумение.

3. Не се изискват консултации съгласно глава 14 (Уреждане на спорове) на дял III (Търговия и стопанска дейност) от настоящото споразумение преди започване на процедурата по медиация. От страните обаче се очаква да изчерпят останалите възможности, предвидени в разпоредбите за сътрудничество или консултация на настоящото споразумение, преди да започнат процедурата по медиация.
4. В други процедури по уреждане на спорове съгласно настоящото споразумение или всяко друго споразумение никой от страните не може да се позовава на или да представя като доказателство, нито пък съставът може да взема под внимание:
 - а) позициите, възприети от другата страна в хода на процедурата по медиация, или информацията, събрана съгласно член 5, параграф 2 от настоящото приложение;
 - б) факта, че другата страна е изразила желание да приеме решение относно мярка — предмет на медиацията; или
 - в) съветите или предложенията на медиатора.
5. Никой медиатор не може да изпълнява функция като член на арбитражен състав в производство за уреждане на спорове съгласно настоящото споразумение или съгласно Споразумението за СТО, което се отнася за същия въпрос, по който той е бил медиатор.

ЧЛЕН 8

Срокове

Всички срокове, посочени в настоящото приложение, могат да бъдат удължени по взаимно съгласие между страните.

ЧЛЕН 9

Разноски

1. Всяка от страните заплаща собствените си разноски, свързани с участието ѝ в процедурата по медиация.
 2. Страните си поделят по равно разноските, свързани с всички организационни въпроси, включително възнаграждението и разноските на медиатора. Възнаграждението на медиатора е в съответствие с възнаграждението, предвидено за председателя на арбитражен състав в съответствие с правило 8, буква д) от процедурния правилник, съдържащ се в приложение V към настоящото споразумение.
-

ПРОТОКОЛ
ОТНОСНО АДМИНИСТРАТИВНАТА ВЗАИМОПОМОЩ
ПО МИТНИЧЕСКИ ВЪПРОСИ

ЧЛЕН 1

Определения

За целите на настоящия протокол:

- а) „митническо законодателство“ означава всички законови или подзаконови разпоредби, приложими на териториите на страните, които уреждат вноса, износа и транзита на стоки и тяхното поставяне под всякакъв друг митнически режим или процедура, включително мерките за забрана, ограничение и контрол;
- б) „запитващ орган“ означава компетентен административен орган, който отправя искане за помощ съгласно настоящия протокол и който е бил определен от някоя от страните за конкретната цел;
- в) „запитан орган“ означава компетентен административен орган, който получава искане за помощ съгласно настоящия протокол и който е бил определен от някоя от страните за конкретната цел;
- г) „лични данни“ означава всяка информация, отнасяща се до физическо лице, чиято самоличност е установена или може да бъде установена;
- д) „операция в нарушение на митническото законодателство“ означава всяко нарушение или опит за нарушение на митническото законодателство.

ЧЛЕН 2

Приложно поле

1. Страните си оказват взаимопомощ в областите от своята компетентност по начина и при условията, определени в настоящия протокол, за да гарантират правилното прилагане на своето митническо законодателство чрез предотвратяване, разследване и борба с операциите в нарушение на това законодателство.
2. Помощта по митническите въпроси, предвидена в настоящия протокол, се отнася до всеки административен орган на страните, от чиято компетентност е прилагането на настоящия протокол. Тя не засяга правилата, които уреждат взаимопомощта по наказателноправни въпроси. Освен това тя не обхваща обмена на информация, получена при упражнявани правомощия по искане на съдебен орган, освен ако съобщаването на тази информация е разрешено от този орган.
3. Помощта по въпроси, свързани със събирането на мита, данъци или глоби, не влиза в приложното поле на настоящия протокол.

ЧЛЕН 3

Помощ при отправено искане

1. По искане на запитващия орган запитаният орган му предоставя цялата относима информация, която да му позволи да следи за правилното прилагане на митническото законодателство, включително информацията относно констатирани или планирани дейности, които представляват или могат да представляват операции в нарушение на митническото законодателство.

2. По искане на запитващия орган запитаният орган го информира за:
- а) обстоятелствата (факти и условия), при които стоките са изнесени от територията на една от страните и са внесени на територията на другата страна, като при необходимост се уточнява приложението по отношение на стоките митнически режим;
 - б) обстоятелствата (факти и условия), при които стоките са внесени на територията на една от страните и са изнесени от територията на другата страна, като при необходимост се уточнява приложението по отношение на стоките митнически режим;
3. По искане на запитващия орган запитаният орган предприема необходимите стъпки в рамките на приложимите към него законови или подзаконови разпоредби, за да гарантира упражняването на специален надзор върху:
- а) физически или юридически лица, за които са налице основателни причини да се счита, че участват или са участвали в операции в нарушение на митническото законодателство;
 - б) места, където са складирали стоки, за които са налице основателни причини да се счита, че са предназначени за използване при операции в нарушение на митническото законодателство;
 - в) стоки, които са транспортирани или предназначени за транспортиране, за които са налице основателни причини да се счита, че са предназначени за използване при операции в нарушение на митническото законодателство;
 - г) транспортни средства, превозващи стоки, за които са налице основателни причини да се счита, че са предназначени за използване при операции в нарушение на митническото законодателство.

ЧЛЕН 4

Помощ без отправено искане

Страните си оказват взаимопомощ по своя собствена инициатива и в съответствие със своите закони или подзаконови разпоредби, ако считат това за необходимо за правилното прилагане на митническото законодателство, и по-специално чрез предоставяне на информация относно:

- а) дейности, които са операции в нарушение на митническото законодателство или изглежда, че са такива, и които могат да бъдат от интерес за другата страна;
- б) нови средства или методи, използвани за извършване на операции в нарушение на митническото законодателство;
- в) стоки, за които е известно, че са предмет на операции в нарушение на митническото законодателство;
- г) физически или юридически лица, за които са налице основателни причини да се счита, че участват или са участвали в операции в нарушение на митническото законодателство;
- д) транспортни средства, по отношение на които са налице основателни причини да се счита, че са били използвани, използват се или могат да бъдат използвани при операции в нарушение на митническото законодателство.

ЧЛЕН 5

Предоставяне и уведомяване

По искане на запитващия орган запитаният орган предприема всички необходими мерки в съответствие с приложимите към него законови или подзаконови разпоредби, за да връчи на адресати, които пребивават или са установени на територията на запитания орган, всякакви документи или уведомления за всякакви решения, които произхождат от запитващия орган и попадат в приложното поле на настоящия протокол.

Исканията за предоставяне на документи или за уведомяване за решения се изготвят в писмена форма на официален език на запитания орган или на език, приемлив за този орган.

ЧЛЕН 6

Форма и съдържание на исканията за помощ

1. Исканията в съответствие с настоящия протокол се отправят в писмен вид. Те се придружават от документите, необходими за изпълнение на искането. Когато неотложни обстоятелства го налагат, могат да се приемат и устни искания, които обаче трябва да бъдат незабавно потвърдени писмено.

2. Исканията по параграф 1 съдържат следната информация:

- а) наименованието на запитващия орган;
- б) предмета на искането и основанията за отправянето му;
- в) исканата мярка;
- г) законовите или подзаконовите разпоредби и други свързани правни елементи;
- д) възможно най-точни и пълни сведения за физическите или юридическите лица, които са обект на проверките;
- е) обобщение на съответните факти и на вече проведените проверки;
- ж) всяка друга подходяща информация, необходима за изпълнението на искането.

3. Исканията се изготвят на официален език на запитания орган или на език, който е приемлив за този орган. Това изискване не се прилага за документите, които придружават искането по параграф 1.

4. Ако дадено искане не отговаря на изложените в параграфи 1 - 3 формални изисквания, може да бъде поискано то да бъде поправено или допълнено; междувременно могат да бъдат предприети обезпечителни мерки.

ЧЛЕН 7

Изпълнение на исканията

1. За да изпълни дадено искане за помощ, запитаният орган пристъпва към действия в рамките на своите правомощия и налични ресурси, както би действал сам или по искане на други органи на своята страна, като предоставя вече притежавана от него информация или провежда или възлага провеждането на подходящи проверки. Тази разпоредба се прилага също така за всеки друг орган, до когото е било отнесено искането за помощ от запитания орган, когато последният не може да извърши сам необходимите действия.
2. Исканията за помощ се изпълняват в съответствие със законовите или подзаконовите разпоредби на запитаната страна. В случай че искането не може да бъде изпълнено, страната, отправила искането, се уведомява незабавно за това.
3. Със съгласието на другата страна и при определени от нея условия надлежно оправомощени служители на някоя от страните могат да събират на място в запитания орган или във всеки друг засегнат орган в съответствие с параграф 1 информация във връзка с дейности, които са операции в нарушение на митническото законодателство или е възможно да са такива операции, от която информация запитващият орган се нуждае за целите на настоящия протокол.
4. Със съгласието на другата страна и при определени от нея условия надлежно оправомощени служители на съответната страна могат да участват в проверките, провеждани на територията на другата страна.

ЧЛЕН 8

Форма на предоставяне на информация

1. Запитаният орган предоставя на запитващия орган резултатите от проверките в писмен вид заедно със съответните документи, заверени копия или други материали.
2. Тази информация може да бъде в електронна форма.
3. Оригиналите на документите се изпращат единствено при поискване в случаите, когато заверените копия са недостатъчни. Тези оригинали се връщат при първа възможност.

ЧЛЕН 9

Изключения от задължението за оказване на помощ

1. Оказването на помощ може да бъде отказано или да бъде обвързано с изпълнението на определени условия или изисквания, в случаите когато някоя от страните по споразумението е на мнение, че помощта по настоящия протокол:
 - а) може да накърни суверенитета на Република Казахстан или на държава — членка на Европейския съюз, от която е поискано да окаже помощ по настоящия протокол; или

б) може да засегне обществения ред, сигурността или други съществени интереси, по-специално в случаите, посочени в член 10, параграф 2 от настоящия протокол; или

в) би нарушила промишлена, търговска или професионална тайна.

2. Оказването на помощ може да бъде отложено от запитания орган на основание на това, че тя би попречила на провеждано разследване, наказателно преследване или съдебно производство. В такъв случай запитаният орган се консултира със запитващия орган, за да прецени дали помощта може да бъде предоставена в съответствие с реда или условията, изисквани от запитания орган.

3. Ако запитващият орган изисква помощ, която самият той не би могъл да предостави, в случай че му бъде поискана, в своето искане той обръща внимание на този факт. В такива случаи се оставя на преценката на запитания орган да вземе решение как да отговори на такова искане.

4. В случаите по параграфи 1 и 2 решението на запитания орган и мотивите за него трябва да бъдат съобщени незабавно на запитващия орган.

ЧЛЕН 10

Обмен на информация и поверителност

1. Всяка информация, съобщена под каквато и да било форма в съответствие с настоящия протокол, е поверителна или с ограничен достъп, в зависимост от приложимите във всяка от страните правила. Тя влиза в обхвата на задължението за опазване на служебна тайна и се ползва от защитата, на която подлежи подобна информация съгласно съответното законодателство на страната, която я е получила, както и съгласно съответните разпоредби, които се прилагат по отношение на институциите на Европейския съюз.
2. Лични данни могат да бъдат обменяни само когато страната, която може да ги получи, се задължи да им осигури защита, считана за подходяща от страната, която може да ги предостави.
3. Използването на информацията, получена на основание на настоящия протокол, при административни процедури или съдебни производства, образувани по отношение на операции в нарушение на митническото законодателство, се счита за използване за целите на настоящия протокол. Поради това в своите протоколи за доказателства, заключения и свидетелски показания, както и в рамките на производства и обвинения, повдигнати пред съдилищата, страните могат да използват като доказателство получената информация и проучените документи в съответствие с разпоредбите на настоящия протокол. Компетентният орган, който е предоставил тази информация или е дал достъп до тези документи, бива уведомен за това използване.

4. Получената по настоящия протокол информация се използва само за целите, посочени в протокола. Когато някоя от страните желае да използва тази информация за други цели, тя трябва да получи предварителното писмено съгласие на органа, който я е предоставил. В такъв случай това използване подлежи на всички ограничения, установени от този орган.

ЧЛЕН 11

Вещи лица и свидетели

В рамките на предоставените му правомощия служител на запитан орган може да бъде оправомощен да се яви като вещо лице или свидетел по административни процедури или съдебни производства по въпросите от обхвата на настоящия протокол и да представи вещи, документи или техни заверени копия, които могат да се окажат необходими при съответните процедури или производства. Искането за явяване на служителя се отправя от запитващия орган и в него трябва конкретно да бъде посочено пред кой административен или съдебен орган е необходимо да се яви служителят, по какви въпроси и в кое свое качество (заемана длъжност или квалификация).

ЧЛЕН 12

Разходи във връзка с помощта

Страните се отказват от всякакви взаимни претенции за възстановяване на разходи по прилагането на настоящия протокол, с изключение на разходите за вещи лица и свидетели, когато е целесъобразно, както и на разходите за устни и писмени преводачи, които не са държавни служители.

ЧЛЕН 13

Прилагане

1. Прилагането на настоящия протокол се възлага, от една страна, на митническите органи на Република Казахстан, а от друга страна — на компетентните служби на Европейската комисия и при необходимост на митническите органи на държавите — членки на Европейския съюз. Те вземат решения относно всички практически мерки и разпоредби, необходими за неговото прилагане, като вземат предвид действащите правила, и по-специално тези в областта на защитата на данните.
2. Страните се консултират помежду си и впоследствие се информират взаимно относно подробните правила за прилагане, които са приети в съответствие с разпоредбите на настоящия протокол.

ЧЛЕН 14

Други споразумения

1. Като се вземат предвид съответните области на компетентност на Европейския съюз и на държавите — членки на Европейския съюз, разпоредбите на настоящия протокол:
 - а) не засягат задълженията на страните, произтичащи от други международни споразумения или конвенции;
 - б) се считат за допълнителни към споразуменията за взаимопомощ, които са сключени или могат да бъдат сключени между отделни държави — членки на Европейския съюз, и Република Казахстан; и
 - в) не засягат разпоредбите на Европейския съюз, уреждащи предаването между компетентните служби на Европейската комисия и митническите органи на държавите — членки на Европейския съюз, на каквато и да е получена по настоящия протокол информация, която би могла да представлява интерес за Европейския съюз или за държавите — членки на Европейския съюз.

2. Независимо от параграф 1 от настоящия член разпоредбите на настоящия протокол имат предимство пред разпоредбите на всяко двустранно споразумение за взаимопомощ, което е сключено или може да бъде сключено между отделни държави — членки на Европейския съюз, и Република Казахстан, в случай че разпоредбите на съответното двустранно споразумение се окажат несъвместими с разпоредбите на настоящия протокол.
3. По отношение на въпросите, свързани с приложимостта на настоящия протокол, страните провеждат консултации помежду си с цел тяхното разрешаване в рамките на редовен диалог относно митническите въпроси.